

Slovenski št. 2 v čebelar

letnik CXVIII – februar 2016

ISSN 0350-4697

**Predstavitve
predsedniških
kandidatov**

**Poročilo o rezultatih
interne kontrole slovenskega medu**

Božična grenkoba slovenskega medu

Temeljit spomladanski pregled čebeljih družin

ČEBELARSKA OPREMA

IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME IN TRGOVINA

Izdelano s smislom za detajle

IZDELAJTE SATNICE IZ VAŠEGA VOŠKA

- v čistilni posodi očistite in sterilizirate vosek
- izolirana posoda omogoča manjšo porabo energije
- kalup je vodno hlajen
- vtisni plošči sta iz silikonskega kavčuka
- v eni uri izdelate ca. 60 satnic.

Delovni čas trgovine:
od ponedeljka do petka:
9.00 - 12.00 in 13.00 - 17.00
ob sobotah: 9.00 - 12.00.

PREKUHAJTE LASTEN VOSEK v parnem kuhalniku

- v notranjo košaro se lahko vloži ca. 30 satov
- moč grelca 2,5 kW/230V
- izoliran, kar zmanjša toplotne izgube in skrajša čas topljenja voščin.

Odkupimo ČEBELJI
VOSEK do 6,50 EUR/kg.

AŽ in LR BIO satnice
s certifikatom ter satnice
s trotojskimi celicami.

ČEBELJE POGAČE

Medopip plus, Medopip standard
in Apifonda.

LOGAR TRADE d.o.o.
Poslovna cona A 41, SI-4208 Šenčur
Tel.: 04 25 19 410, info@logar-trade.si, www.logar-trade.si

**NAROČENO BLAGO VAM LAHKO
ODPOŠLJEMO S PAKETNO POŠTO.**

UVODNIK

Spoštovane čebelarke in čebelarji!

Ko sem nekega večera prišel domov, me je žena presenetila z novico, da je v večernem Dnevniku Televizije Slovenija slišala, kako slovenski čebelar-

ji zastupljamo svoje kupce, in dodala, da bo več povedanega v oddaji Odmevi.

Nestrpno sem pričakoval začetek odmevov z najbolj udarno novico dneva. Predstavila jo je trojica govornikov: znani televizijski novinar g. Slavko Bobovnik, dr. Janez Posedi, direktor Uprave za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin, in dr. Miran Brvar, predstojnik Centra za zastupitve v UKC Ljubljana. Vsi trije so govorili o »nevarem« medu. Vsebinsko pogovora bom na kratko povzel po spominu. Vodja oddaje je najprej napovedal temo pogovora in predstavil sogovornika, nato pa je dr. Brvarja prosil, naj pojasni, zakaj je slovenski med »nevaren« za zdravje ljudi. Predstojnik Centra za zastupitve je odgovoril, da je govor o neregistriranem zdravilu za uničevanje varoj pri čebelah podjetja Apis M&D z Vrhnike. Omenjeno zdravilo vsebuje prepovedano snov, to je izvleček tropske rastline rotenon, temu pa je dodan pesticidni koktajl, ki ga sestavljata amitraz in prepovedan klorfervinfos. Za zdravje ljudi, predvsem za nosečnice, je škodljiv zlasti klorfervinfos, saj povzroča parkinsonovo bolezen in še druge bolezni. Nato je besedo dobil dr. Posedi. Povedal je, da so v nekaterih vzorcih odvzetega medu res naši ostanke prepovedanih snovi, vendar je bila njihova količina manjša od še dovoljenih. Na to je dr. Brvar dejal, da na zdravje ljudi vplivajo tudi že zelo majhne količine ostankov, ter opozoril na ostanke teh snovi v vosku. Približno tako se je pogovor nadaljeval, dokler ga ni voditelj oddaje končal z vprašanjem: »Kot laik, ki se ne spozna na stroko, o kateri govorimo, vaju sprašujem, ali lahko pri čebelarju kupim med, ki bo varen tako zame kot za moje otroke?« Dr. Brvar je odločno odgovoril: »Samo če poznate čebelarja.« S tem stavkom je bil pogovor končan. Med oddajo sem besen ugotovil, kako je bil v nekaj minutah uničen ves trud številnih čebelarjev, dvajsetletno delo ČZS, delo veterinarjev, ki smo jih čebelarji dobili leta 1992 kot pomoč pri premaganju tedanje velike krize v čebelarstvu, uspeh vseslovenskega tradicionalnega zajtrka itd., itd.

Fotografija na naslovnici: Podnebne spremembe in z njimi nepredvidljive vremenske razmere predstavljajo izziv tudi za čebelarstvo. Čebela pristaja na pomrznjeno lesko.

Foto: Franc Šivic

UVODNIK

Marjan Skok:	41
OBVESTILA ČZS	42
PREDSTAVITVE KANDIDATOV	49
AFERA Z ZDRAVILI	53
IZ ZNANOSTI IN PRAKSE	
Mag. Andreja Kandolf Borovšak: Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega medu	58
Vlado Augustin: Temeljiti spomladanski pregled čebeljih družin	59
Dr. Danilo Bevk: Srečanje povezave SUPER-B in povabilo k sodelovanju v spletni anketi	61
Franc Šivic: Novice iz sveta	62
SMGO	
Marko Purnat: Moja čebelarška praksa v sistemu SMGO	63
DELO ČEBELARJA	
Jure Justinek: Čebelarjeva opravila v februarju	65
ČEBELJE PAŠE	
Prof. dr. Janko Božič, et al.: Obisk čebel na ajdi na poskusnih poljih kmetijskih šol v letu 2015	67
Jožica Golob-Klančič: Medovite trajnice ob domačem čebelnjaku	69
PREDSTAVITEV ČEBELARJA	70
DOGODKI IN OBVESTILA	71
OBVESTILA ČZS	73
MALI OGLASI	77
V SPOMIN	80

INDEX

EDITORIAL

Marjan Skok:	41
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	42
PRESENTATION OF CANDIDATES	49
AN AFFAIR WITH MEDICATION	53
FROM SCIENCE AND PRACTICAL WORK	
Andreja Kandolf Borovšak, MSc: Report on the Results of Internal Control of Slovenian Honey	58
Vlado Augustin: A Thorough Examination of Bee Colonies in Spring	59
Danilo Bevk, DSc: Meeting of SUPER-B Association and Invitation to Participate in an Online Survey	61
Franc Šivic: World News	62
SHPGI	
Marko Purnat: My Beekeeping Practise in the System SHPGI	63
BEEKEEPER'S WORK	
Jure Justinek: Beekeeper's Tasks in February	65
HONEYBEE FORAGE	
Prof. Janko Božič, DSc, et al.: Visits of Bees on Buckwheat in the Experimental Fields of Agricultural Schools IN THE YEAR 2015	67
Jožica Golob-Klančič: Nectar Perennials at Home Beehouse	69
PRESENTATION OF A BEEKEEPER	70
NEWS AND EVENTS	71
ANNOUNCEMENTS BY BEEKEEPING ASSOCIATION OF SLOVENIA	73
SMALL ADS	77
IN MEMORIAM	80

Ta oddaja je bila samo ena izmed številnih na različnih TV-postajah, saj smo slovenski čebelarji in naš med tiste dni postali osrednja tema. Nekatere oddaje so bile do čebelarjev prizanesljiveše, v nekaterih pa so bile izrečene še hujše obsodbe kot v omenjenih Odmevih. Tudi v časopisih sem zasledil precej člankov o »zastrupljenem« medu; nekateri so bili zelo negativno usmerjeni proti čebelarjem, drugi manj. Izstopa članek Marjete Šoštarčič, objavljen 14. januarja 2016 v Delu, z naslovom »Grenka resnica o grenkem medu« in s podnaslovom »Afera: veterinarska oblast je močno krojila dogajanja v slovenskem čebelarstvu«. Članek je zelo objektivno napisan in razloži bistvo afere.

ČZS je vedela, da nekateri čebelarji za zdravljenje varoze uporabljajo prepovedana zdravila, in je na to že dalj časa opozarjala. To je vedela tudi veterinarska oblast, vendar tega početja ni ustavila, češ da za to nima zakonske podlage. Kar nenadoma pa jo je dobila in 15. junija 2015 v podjetju Apis M&D izvedla temeljito preiskavo. Seveda je s tem zbudila veliko pozornosti v javnosti. Pol leta pozneje pa je udarilo po slovenskih čebelarjih in ČZS.

Če na kratko opišem naš 30-letni boj z varojami, naj najprej povem, da je nekdanji minister za kmetijstvo dr. Jože Osterc leta 1992 odobril zaposlitev sedmih veterinarjev samo za potrebe v čebelarstvu, vendar so ti organizacijsko ostali v okviru veterinarske oblasti. V dozdajšnjem boju z varojami smo poleg naravnih kislin, s katerimi je veliko dela, uspeh pa ni vedno zagotovljen, uporabljali različna sredstva. Nekatera

nam je brezplačno dodelila celo država. V posel z zdravili se je brez dovoljenja podalo podjetje Apis M&D, ki nima ne dovolj znanja ne dovolj sredstev. Posel je bil za podjetje kratkoročno zelo donosen, čebelarjem pa je povzročil veliko škodo. Kriv je tudi, če ne celo še bolj, sistem, ki mu je to omogočil. Zato morajo ČZS, veterinarska oblast in drugi člani, ki sestavljajo čebelarsko skupnost, stopiti skupaj in enakopravno sodelovati v skupno korist čebelarstva.

V minulih dveh desetletjih je slovensko čebelarstvo doseglo velik svetovni ugled. Ne uničimo ga! Apis mellifera carnica ima v svetovni čebelarski javnosti boljši status kot lipicanec. Njena domovina je Slovenija, čeprav Slovenci tega še ne znamo dovolj tržiti. To delajo drugi narodi. Njihovi biologi, veterinarji idr. svoje izsledke objavljajo v svetovnih čebelarskih revijah in jih tudi tržijo. Naši čebelarski strokovnjaki, ki so v državni službi, pa so postali uradniki. Ker prizadevno delajo, so seveda tudi koristni, vendar pričakujem, da bomo bolj ambicioznim, tistim, ki imajo za to željo in voljo, omogočili delo tudi na znanstvenem področju. Čebelarji jim bomo pri tem z veseljem pomagali, vendar to v sistemu, kakršen je, ni mogoče. In prav zaradi tega pričakujem reorganizacijo, ki bo to omogočila. Zdajšnjo čebelarsko krizo izkoristimo tudi za tovrsten napredek v slovenskem čebelarstvu. Od zdajšnje veterinarske oblasti pričakujem jasne in enotne usmeritve in napotke, po katerih bomo delali, da nam bodo kupci zaupali in bomo spet lahko polno zadihali.

Marjan Skok, nekdanji predsednik ČZS

OBVESTILA ČZS

65. občni zbor Čebelarske zveze Slovenije

65. redni volilni občni zbor ČZS bo v soboto, 5. marca 2016, ob 9. uri, v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici. Vabilo z dnevnim redom občnega zbora bodo vse čebelarske organizacije, članice ČZS, prejele po pošti. Dnevni red občnega zbora bo objavljen v SČ št. 3/2016.

Občni zbor je najvišji organ ČZS, ki ga sestavljajo delegati članov naše krovne čebelarske organizacije. En delegat zastopa enega člana ČZS, zato je vseh delegatov občnega zbora ČZS več kot 210. Posamezen delegat ima na občnem zboru pravico glasovati samo, če se ga udeležuje kot delegat oz. če ima pooblastilo društva ali regijske zveze. Delegati morajo biti člani ČZS. Občni zbor je javen. Na tem občnem zboru bomo volili predsednika ČZS, člane nadzornega odbora in častnega rabsodišča ČZS, poleg tega bo

občni zbor pregledal delo ČZS v minulem letu, predvsem pa sprejel programa dela za to leto. Želja in cilj vseh nas je dobro delovanje in poslovanje ČZS, zato občni zbor ponuja priložnost in možnost, da delegati povedo mnenje svojega društva ali regijske zveze o delovanju ČZS ter da podajo svoje predloge za izboljšanje dela ČZS. Žal se občnega zbora vsako leto udeleži samo 120–150 delegatov, ki so po večini vedno člani enih in istih društev. Vsem tem se zahvaljujem za udeležbo in s tem za konstruktivno sodelovanje pri delovanju ČZS, hkrati pa vsa tista društva, katerih delegati se ne udeležujejo občnega zbora ČZS, prosim, da izberejo take delegate, ki se bodo občnega zbora zanesljivo udeležili. Samo skupaj, s skupnimi močmi bomo lahko uresničevali želje čebelarjev iz vse Slovenije.

Anton Tomec, tajnik ČZS

Vabilo k evidentiranju kandidatov za člane strokovnega sveta PRO, programsko-izdajateljskega sveta ter komisij upravnega odbora ČZS

S 65. rednim volilnim občnim zborom ČZS, ki bo 5. marca 2016, bo svoje delo v štiriletnem mandatu začel novi upravni odbor ČZS. Na svoji 1. redni seji bo med drugim izmed prejetih kandidatur imenoval tudi člane posameznih komisij.

Predsedniki čebelarških društev ste pred časom po pošti prejeli pisno vabilo k evidentiranju kandidatov za člane strokovnega sveta Priznane rejske organizacije, programsko-izdajateljskega sveta ter strokovnih ali interesnih komisij upravnega odbora ČZS. V vabi-

lu so navedeni nazivi vseh komisij, ki delujejo v okviru upravnega odbora ČZS in iz katerih je mogoče razbrati delovno področje posamezne komisije.

Prosimo vas, da v vaših okoljih izberete motivirane čebelarke in čebelarje, ki bodo kot člani komisij s svojim znanjem in delom prispevali v skupno dobro, in nam podatke o njih pošljite **do 20. februarja 2016**. Več informacij lahko dobite na e-naslovu: anton.tomec@czs.si.

Anton Tomec, tajnik ČZS

ApiSlovenija 39. dnevi čebelarstva v Celju Celje, Celjski sejem, 12.–13. marec 2016

Največje, že 39. srečanje čebelarjev in vseh ljubiteljev čebel v regiji! Na njem boste lahko:

- izmenjali izkušnje in znanja s čebelarškimi kolegi,
- predstavili najnovejše izdelke, pripomočke in opremo za čebelarjenje ter
- izrabili možnost ugodnih nakupov na mednarodni prodajni razstavi.

V soboto, 12. marca 2016, bosta osrednji strokovni temi svetovni dan čebel, ki je priložnost tudi za slovensko gospodarstvo, ter prehrana čebel, v nedeljo, 13. marca 2016, pa bo osrednja strokovna tema namenjena dobrim čebelarškim praksam.

PROGRAM:

SOBOTA, 12. MAREC

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

9.30–12.30: **Alenka Jurić, dr. vet. med.** – *Izobraževanje čebelarjev, zlasti začetnikov o zdravstvenem varstvu čebel*

13.00–13.30: Odprtje posvetovanja in pozdravni nagovori novega predsednika ČZS in gostov

13.30–14.30: **dr. Janez Posedi in mag. Andreja Kandolf Borovšak** – *Varnost in kakovost čebeljih pridelkov – naša trajna skrb in odgovornost*

OSREDNJA TEMA: »SVETOVNI DAN ČEBEL« – PRILOŽNOST TUDI ZA SLOVENSKO GOSPODARSTVO

15.00–16.00: Okrogla miza o svetovnem dnevu čebel

NEDELJA, 13. MAREC

9.00–18.00: Prodajna razstava (sejemska dvorana D in E)

9.00–9.45: Predvajanje promocijskih čebelarških filmov

9.45–10.00: Razglasitev zmagovalcev mednarodnega natečaja čebelarške fotografije ČZS 2015

10.00–13.00: OSREDNJA TEMA: DOBRA ČEBELARSKA PRAKSA

• **Boris Bučar** – *Prehrana čebel*

• **Marjan Dolinšek** – *Predstavitev osmukalnika*

• **Franjo Podrižnik** – *Moj način čebelarjenja v AŽ-panju*

• **Slavko Lešek** – *Moj način čebelarjenja v LR-panju*

• **Gianfranco Cadeddu** – *Predstavitev novih sredstev za zatiranje varoj – ApilifeVar*

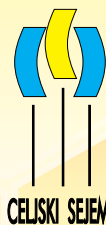
• **Dr. Ulrike Lampe** – *Predstavitev novih sredstev za zatiranje varoj – MAQS*

Vsako predavanje bo trajalo približno 30 min.

Organizator si pridržuje pravico do spremembe programa.

Informacije: Nina Ermenc Pangerl, tel.: 03/543 32 00

nina.ermenc@ce-sejem.si, www.czs.si, www.ce-sejem.si

Api SLOVENIJA

NAJVEČJI
STROKOVNI
ČEBELARSKI
DOGODEK V
EVROPI

39. ApiSlovenija

Največja ponudba opreme in materialov za čebelarjenje

Celjski sejem, 12. in 13. marec 2016

- 3000 kvadratnih metrov razstavnih površin (sejemski dvorani D in E)
- Več kot 70 ponudnikov čebelarke opreme iz cele Evrope z NOVO ponudbo čebelarke opreme in materiala

V strokovnem programu o priložnostih 20. maja, Svetovnega dneva čebel & dobrih čebelarskih praksah

Mednarodna okrogla miza (sobota, 12. marec) z evropskimi ministri, ki bodo izkazali podporo svetovnemu dnevu čebel in prvi podpisali deklaracijo podpore.

Skupaj v pobudi:

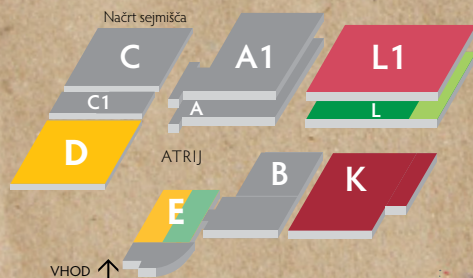

DOBRO JE VEDETI! **NOVO** – odpiralni čas oba dneva od 9. do 18. ure

**POSEBNE
UGODNOSTI ZA
OBISKOVALCE**

Enodnevna skupinska vstopnica (ob naročilu 20 vstopnic ali več): 6 EUR (na osebo)*
Dvodnevna vstopnica za eno osebo: 12 EUR

* Nakup skupinskih vstopnic je potrebno najaviti najkasneje do četrтка, 3. marca 2016.
Več informacij in naročilo: ga. Darja Polak, E: darja.polak@ce-sejem.si, T: 03 54 33 202

V istem terminu na sejmišču še

- 21. sejem FLORA,
- 15. sejem POROKA in
- 12. sejem ALTERMED

www.czs.si

www.ce-sejem.si

Razpored obiskov v čebelarstvih v februarju 2016 – projekt »Svetovni dan čebel združuje Slovence in povezuje svet!«

Čas	Kraj	Čebelarstvo društvo	Gostje
Ponedeljek, 1. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Anton Tomec, 031/236 041			
8.00	Občina Juršinci – sejna soba	Juršinci	Alojz Kavčič, župan, Dragica Majcen Toš, podžupanja, Saša Golob Hodnik, direktorica občinske uprave, Jelka Svenšek, ravnateljica OŠ, Dejan Zavec, častni občan, Damjan Šimenko, mentor čebelarstva krožka, Simon Toplak
9.00	Kulturni dom Vitomarci	Vitomarci	Darja Vudler, županja, Jože Hauser, čebelar iz Cerkvenjaka
10.10	Čebelarstvo dom Cerkvenjak	Ivan Jurančič Cerkvenjak	Marjan Zmavc, župan, Mirko Zmavc, ravnatelj OŠ Cerkvenjak - Vitomarci, Franc Zorko, predsednik Društva vinogradnikov in prijateljev vina, Alojz Zorko, predsednik Turističnega društva Cerkvenjak, Franc Fekonja, občinski svetnik
11.10	Kulturno promocijski center Sv. Jurij ob Ščavnici	Sveti Jurij ob Ščavnici	Mirko Petrovič, župan, Marko Kraner, ravnatelj OŠ, Boštjan Ošlaj, župnik župnije Sv. Jurij ob Ščavnici, občinski svetniki, člani čebelarstva krožka z mentorjem
12.15	OŠ Negova	Negova	Stanko Rojko, župan Občine Gornja Radgona, Slavica Trstenjak, ravnateljica OŠ Negova, Štefan Pucko, predsednik KS, Slavko Lončarič, častni občan, člani čebelarstva krožka z mentorjem
13.30	Avla Občine Sv. Ana	Sveta Ana	Silvo Slaček, župan, Boris Makar, ravnatelj OŠ, Anton Fras, župnik župnije Sv. Ana, predsedniki in predstavniki lokalnih društev, čebelarstvo krožek OŠ Sv. Ana
14.30	Občina Apače	Apače	Franc Pižmoht, župan, mag. Severin Sobočan, direktorica občinske uprave, Helena Kraupner, odgovorna za kmetijstvo, Violeta Kardinar, ravnateljica OŠ in Vrta Apače - Stogovci, Kristina Krancelbinder, vodja enote Vrta Apače - Stogovci, Danilo Rihtarič, direktor Kmetijske Črnci, Danilo Steyer, direktor Steyer vina, Janez Ferencek, župnik župnije Apače, duhovnik protestantske župnije Apače, Marija Čepin in Marjana Vidonja, častni občanki
15.30	OŠ Gornja Radgona	Peter Dajanko Gornja Radgona	Stanislav Rojko, župan, Robert Zinkovič, podžupan, Majda Ferenc, višja svetovalka za kulturo, kmetijstvo in turizem, Dušan Zagorc, ravnatelj OŠ, Breda Forjanič, ravnateljica vrta, Darija Dresler, organizatorica prehrane, Lidija Mataž, VF NVI, Jože Mataž, mentor čebelarstva krožka, Janez Erjavec, direktor Pomurskega sejma, Borut Cvetkovič, direktor Radgonskih gor, mag. Marjan Žula, Dom starejših občanov Gornja Radgona, mag. Norma Bale, Kultprotour, Dejan Vas, evropski in svetovni prvak v kickboksu, Rok Bagaroš, stunt motociklist, Tomaž Polak, ravnatelj GS Gornja Radgona, KD Peter Dajanko. Sklepná prireditel
Četrtek, 4. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Peter Kozmus, 041/352 997			
8.00	Pred okrepčevalnico Čater	Dramlje	Vilko Kramaršek, predsednik KS Dramlje, Mirjana Aužner, ravnateljica OŠ Dramlje, pevska skupina »Drameljski odmev«
9.00	Podružnična OŠ Blagovna	Blagovna	Anže Rezar, krajevna skupnost Blagovna, Erika Muškotevc, Vrtec Šentjur - enota Blagovna, Marjan Gradišnik, ravnatelj OŠ Franja Malgaja Šentjur, Alenka Gradišnik, vodja podružnične OŠ Blagovna, Viljem Kolar, predsednik Konjenskega društva
10.00	Pred trgovino KEA	Šentjur pri Celju	Predstavniki Občine Šentjur, Alenka Testanieri, vodja TIC Šentjur, Tatjana Oset, direktorica Knjižnice Šentjur, Boštjan Kukovič, direktor KEA Šentjur, Moški pevski zbor skladatelj J. Ipavce Šentjur
11.00	Gostilna Pri Olgi	Dobje	Franc Leskovšek, župan Občine Dobje, Marija Krajnc, mentorica čebelarstva krožka v OŠ Dobje
12.00	Gasilski dom, Planina pri Sevnici	Planina pri Sevnici	Anton Špan, predsednik KS Planina pri Sevnici, predstavnica OŠ Planina, predstavnica vrta, predstavniki Gasilskega društva
13.15	Pred trgovino TUŠ	Podčetrtek	Peter Misja, župan Občine Podčetrtek, Franjo Debelak, župan Občine Bistrica ob Sotli, Milena Kranjc, županja Občine Kozje, Boštjan Misja, direktor TIC Podčetrtek, Florjan Vasle, direktor Term Olimia, Ivan Pelc, vodja tehnične službe Term Olimia, Mateja Bobek, vodja animacijske službe Term Olimia, Urban Videtič, predsednik KS Podčetrtek, Nada Kodrin, predsednica KS Virštanj, Niko Marovt, župnijski upravitelj Kozje - Buče, Jože Rogáč, dekan dekanije Kozje, Ernest Benko, samostan Olimje, Sara Stadler, vinska kraljica Slovenije, Slavko Kajba, predsednik Društva upokoencev Podčetrtek, Francka Javoršek, predsednica Društva kmetič Ajda, Darko Pepevnik, ravnatelj OŠ Podčetrtek
14.30	Evropska ploščad	Rogaška Slatina	Predstavniki Občine Rogaska Slatina
15.30	Dvorana občine Rogatec	Rogatec	Martin Mikolič, župan Občine Rogatec, Vili Bukšek, direktor Zavoda za kulturo, turizem in razvoj
16.45	Prostori ČD Šmarje pri Jelšah	Šmarje pri Jelšah	Stanko Sket, župan Občine Šmarje pri Jelšah, Mitja Sket, ravnatelj OŠ Šmarje pri Jelšah, Jelka Čujež, ravnateljica javnega zavoda Otroški vrtec, Melita Mastnak Meh, predsednica Turističnega društva, Marta in Franc Pišek, sponzorja, donatorja in lastnika podjetja Vitli Krpan, Tadej Linasi, župnik in dekan
17.45	OŠ Ponikva	Ponikva	Igor Dosedla, predsednik KS Ponikva, Zlatko Zevnik, predsednik Turistično olepševalnega društva Ponikva, Andreja Ocvirk, ravnateljica OŠ Blaža Kocena Ponikva
Petek, 5. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Tomaž Samec, 040/436 517			
8.00	Čebelarstvo dom Poljčane (ob slabem vremenu Razvojni center narave Poljčane)	Poljčane	Stanislav Kovačič, župan Občine Poljčane
9.00	Občina Makole	Makole	Franc Majcen, župan Občine Makole, Silvestra Samastur, ravnateljica OŠ Anice Černejeve Makole, Turistično društvo Makole
10.00	Kulturno poslovni center	Majšperk	Dr. Darinka Fakin, županja Občine Majšperk, Stojan Kerbler, častni občan, otroci iz vrta
11.30	Čebelarstvo dom Markovci, Nova vas, Markovci	Markovci	Milan Gabrovce, župan Občine Markovci, Janez Mauccec, markovski župnik, Ivan Strafela, ravnatelj OŠ Markovci, Mitja Bezjak, kolestar, Miki Prstec, atletski veterani, Marjetka Kocuvan, mentorica čebelarstva krožka v OŠ Markovci, dve etnografski skupini (pustni liki, kurenti)

OBVESTILA ČZS

Čas	Kraj	Čebelarstvo društvo	Gostje
12.30	V sejni sobi občine Cirkulane	Cirkulane	Janez Jurgec, župan Občine Cirkulane, Milena Debeljak, direktorica občinske uprave Cirkulane, Suzana Petek, ravnateljica OŠ Cirkulane - Zavrč, Edvard Hojnik, mentor čebelarskega krožka OŠ Cirkulane - Zavrč, Maks Kostanjevec, predsednik ZČD Ptuj
13.30	Pred občinsko stavbo v Zavrču	Zavrč	Robert Vuzem, podžupan Občine Zavrč, Gavez, harmonikar, Suzana Petek, ravnateljica OŠ Cirkulane - Zavrč, Tatjana Mohorko, novinarka in povezovalka
14.30	Sejna dvorana občine Gorišnica	Gorišnica	Jožef Kokot, župan Občine Gorišnica, Matevž Cestnik, direktor Občine Gorišnica, Milan Šilak, ravnatelj OŠ Gorišnica, župnija Gorišnica, Vinogradniško društvo, čebelarski krožek v OŠ Gorišnica
15.30	Pred občinsko stavbo v Dornavi	Dornava	Rajko Janžekovič, župan Občine Dornava, SIP-TV
16.30	Mestna občina Ptuj	Ptuj	predstavniki Mestne občine Ptuj, predstavniki Turističnega društva, člani UO ČD Ptuj
Četrtek, 11. 2. 2016 - kontaktna oseba ČZS Lidija Senič, 040/436 515			
9.00	Čebelarški dom, Center 153, Črna na Koroškem	Črna na Koroškem	Mag. Romana Lesjak, županja Občine Črna na Koroškem, Romana Košutnik, ravnateljica OŠ Črna na Koroškem
10.00	Čebelarški dom Žerjav, Mrdavsovo, Žerjav	Žerjav	Mag. Romana Lesjak, županja Občine Črna na Koroškem, Alojz Zmrzlikar, predsednik KS Žerjav, Aleš Gorza, alpski smučar
11.00	Sejna soba Občine Mežica, Trg svobode 1, Mežica	Mežica	Dušan Krebel, župan Občine Mežica, Janko Plešnik, ravnatelj OŠ Mežica, Ambrož Blatnik, direktor Komunalnega podjetja Mežica, Tanja Bivšek, Vrtec Mežica, Janez Praper, nekdanji župan Občine Mežica, Suzana Fajmut, direktorica Muzeja rudnika Mežica, Vili Blatnik, nekdanji predsednik Planinskega društva Mežica, Vida Hrovat, upokojena učiteljica OŠ Mežica, Vida Potočnik, samostoina podjetnica v pokojju
12.00	Gostišče Rifel, Trg 2, Prevalje	Prevalje	Dr. Matija Tasič, župan Občine Prevalje
13.00	Sejna soba Občine Ravne na Koroškem, Gačnikova pot 5, Ravne na Koroškem	Ravne na Koroškem in Kotlje	Dr. Tomaž Rožen, župan Občine Ravne na Koroškem, Gorazd Gretnik, direktor Vzajemne zdravstvene zavarovalnice, D.V.Z. PE Ravne na Koroškem, Tanja Obretan, DE Triglav Ravne in Radlje, Vilko Črnovek, direktor Zavoda za pokojninsko in invalidsko zavarovanje, Franc Jutrišek, direktor Gasilskega zavoda Ravne, mag. Zlatko Halilović, občinski svetnik, Srečko Bukovski, komandir policijske postaje Ravne na Koroškem v pokojju, Heda Lečnik, Mesarija in gostilna Lečnik Ravne na Koroškem, Milan Kamnik, vodja enote Zavarovalnice Grawe Ravne na Koroškem, Marjana Kašnik, direktorica Koroškega reševalnega zavoda Ravne, Jože Prednik, predsednik Društva upokojenecv Ravne, Drago Delalut, Gostišče in hotel Delalut, Simon Pori, Vrtnarija Pori, Irena Pušnik, direktorica Koroških lekarn Ravne, prof. Anton Golčer, častni član Občine Ravne, g. Šuler, Zavarovalnica Maribor, PE Ravne, Dean Kordež, Geodezija Ravne, Sonja Tiršek, direktorica Centra za socialno delo Ravne, Aljaž Banko, ravnatelj OŠ Koroški jeklarji Ravne, Sonja Tušek, direktorica Medikem, d. o. o., Bojana Verdinec, predsednica KS Kotlje, Rajko Kočet, predsednik KS Javornik -Ravne, Marija Meh, direktorica Vrta Solzice Ravne
14.00	Javni zavod Dravit, Dvorec Bukovje, Bukovje 13, Dravograd	Dravograd	Marijana Cigala, županja Občine Dravograd, Benedikt Kopmajer, poslanec Državnega zbora RS, Antonija Ločičnik, predsednica Društva AJDA Koroška, Danica Ramšak, direktorica Koroške kmetijsko gozdarske zadruge Slovenj Gradec, Marjeta Podgoršek Rek, ravnateljica OŠ Neznanih talcev Dravograd, Sonja Krajnc, ravnateljica Vzgojno-varstvenega zavoda Vrtec Dravograd, Žarko Tomšič, direktor javnega zavoda Dravit Dravograd, Avgust Vrhnjak, predsednik Sadržarskega društva Dravograd, Marjan Smode, glasbenik, Marjan Pušnik, nogometni trener, David Krapež, smučarski skakalec, Bernhard Jakopitsch, direktor Kostmann, d. o. o., Rudolf Franc, Splošna gradbena dejavnost Trbonje, Zlatko Pokeržnik, Splošno gradbeništvo in prevozi Dravograd, Bogdan Kadiš, direktor podjetja Monter Dravograd
15.05	Občina Vuzenica, Mladinska ulica 1, Vuzenica	Vuzenica - Muta	Franc Franjo Golob, župan Občine Vuzenica, Mirko Vošner, župan Občine Muta
16.30	Slovenj Gradec, Glavni trg (ob slabem vremenu v Atriju Koroške galerije likovnih umetnosti Slovenj Gradec)	Slovenj Gradec - Mislinja	Andrej Čas, župan Mestne občine Slovenj Gradec, Bojan Borovnik, župan Občine Mislinja, Karel Pečko, akademski slikar, Narodno zabavni ansambel »ŠKORPIONI«, Folklorna skupina »PASTIRČEK« iz Podgorja pri Slovenj Gradcu. Sklepna prireditev
Petek, 12. 2. 2016 - kontaktna oseba ČZS Marko Borko, 051/637 204			
9.00	Čebelji gradič, Serdica 116, Rogašovci	Rogašovci	Edvard Mihalič, župan, Aleksander Mencigar, ravnatelj OŠ Sveti Jurij, Jakob Madjar, mentor čebelarskega krožka
10.00	Gasilski dom, Grad 170, Grad	Grad	Cvetka Ficko, županja, Janko Halb, Krajinjski park Goričko, Viktor Navotnik, ravnatelj OŠ Grad, Ludvik Kočar, mentor čebelarskega krožka, Herman Raisar, Gostilna Raisar
11.20	Dvorana kulturnega doma, Šalovci 162, Šalovci	Šalovci	Iztok Fartek, župan občine Šalovci, Ludvik Orban, župan občine Hodoš, Franc Silihthuber, župan občine Gornji Petrovci, Boris Jesih, generalni konzul RS na Madžarskem, Erika Kóles Kiss, parlamentarna zagovornica Slovencev na Madžarskem, Martin Ropoš, predsednik državne slovenske samouprave, župani porabskih občin, ravnatelji OŠ
12.45	Občina Kobilje, Kobilje 56, Kobilje	Kobilje - Dobrovnik	Robert Šcap, župan občine Kobilje, Marjan Kardinar, župan občine Dobrovnik
14.00	Občina Velika Polana, Velika Polana 111, Velika Polana	Velika Polana	predstavniki občine Velika Polana
15.00	Gostilna Jakišič, Glavna ulica 21, Kapca	Kapca	Štefan Gjerkeš, podžupan občine Lendava, predstavnik POŠ Gaberje, predstavnik Vrta DE Gaberje
16.00	Občina Lendava, Glavna ulica 20, Lendava	Lendava	mag. Anton Balažek, župan, predstavnik DOŠ I Lendava, Iztok Utroša, badmintonist, Marjan Časar, mentor čebelarskega krožka s krožkarji, Čebelarji iz Madžarske in Hrvaške
Torek, 16. 2. 2016 - kontaktna oseba ČZS Nataša Klemencič Struelj, 040/436 518			
8.00	Steklena dvorana gostilne, hotela Triglav	Dobrna	Martin Brecl, župan Občine Dobrna, Stanislav Božnik, podžupan Občine Dobrna, Marija Švent, direktorica ZTŠK, Marko Šteger, ravnatelj OŠ Dobrna, Irena Ceglar, direktorica CUDV Dobrna, predstavnik Term Dobrna, Drago Pirh, lastnik hotela Triglav, Marija Dev Vrečar, predsednica Turističnega društva Dobrna, Anton Drev, predsednik Društva upokojenecv, Roman Ramšak predsednik sekcije vinogradnikov, Štefan Pohajač, predsednik Gasilskega društva Dobrna, predstavnik Planinskega društva Dobrna, Milan Strmšek, župnik župnije Dobrna, Peter Lampret, telovadec, kvartet GRČE

Čas	Kraj	Čebelarsko društvo	Gostje
9.00	Pred trgovskim centrom Tuš	Vojnik	župan občine Vojnik, Branko Petre, predsednica KS Vojnik, Lidija Eler Jazbinšek, predsednik KS Frankolovo, Dušan Horvat, Turistično društvo Vojnik, Turistično društvo Frankolovo, Lovsko društvo Vojnik, Janez Marin, Vrtec Mavrica, Čebelarski krožek OŠ Vojnik
10.00	Dom krajanov, Zagrad 90	Celje	Bojan Srot, župan Občine Celje, dr. Stanislav Lipovšek, celjski škof, Danica Salej, ravnateljica OŠ Frana Kranjca Polule, Štefanija Kos Zidar, ravnateljica Šole za hortikulturo in vizualno umetnost Celje, Vanja Krašovic, ravnateljica Vrta Polule, Marijana Kolenko, ravnateljica OŠ Lava, Vladimir Ljubek, predsednik KS Pod Gradom, oktet Grmada z Vikijem Ašičem, TV Celje, uredništvo časopisa Celjan
11.00	Ekomuzej hmeljarstva in pivovarstva, Cesta Žalskega tabora 2, Zalec	Grize, Gotovlje in Šempeter v Savinjski dolini	Janko Kos, župan Občine Zalec, Tatjana Zgank Meža, ravnateljica I. OŠ Zalec, Uroš Vidmajer, ravnatelj OŠ Šempeter v Savinjski dolini, Marija Pavčnik, ravnateljica OŠ Grize, Natalija Starič Žikič, ravnateljica Vrtec Zalec, Matjaž Juteršek, direktor ZKST Zalec, Zdenka Jan, predsednica KS Šempeter v Savinjski dolini, Bernard Gojzdnik, predsednik KS Gotovlje, Marjan Vodeb, predsednik KS Grize
12.30	Anin dom (ob slabem vremenu čebelnjak ČD Prebold)	Prebold	Vinko Debelak, župan Občine Prebold, Damjan Ratajc, župnik, Oton Račević, ravnatelj OŠ Prebold, Miha Fonda, občinski svetnik
13.30	Občina Tabor	Tabor	Anton Grobler, župan Občine Tabor, Branko Šketa, vodja PŠ
14.30	Energetika Vransko (poleg avtobusne postaje)	Vransko	
Četrtek, 18. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Barbara Dimc, 041/370 409			
8.00	Pred stavbo Občine Vodice	ČD Skaručna	Aco Franc Suštar, župan
9.05	Pločanska ulica 8, GD v Tacnu	ČD Tacen	Primož Burgar, predsednik četrtne skupnosti Smarna gora in predsednik PGD Tacen, Dejan Crnek, podžupan MOL, predstavniki MOL, Maruška Markovčič in Gorazd Maslo
10.05	Kmetijska zadruga Medvode, Cesta ob Sori 11, Medvode	ČD Medvode	Predstavniki lokalnih skupnosti
11.20	Dušana Kraigherja 2, Ljubljana	ČD Barje	Predstavniki KS Galjevica, predstavniki KS Trnovo, predstavniki MOL Ljubljana
12.25	Trštova 5, Ig	ČD Ig	Janez Cimperman, župan, predstavniki javnih zavodov
Petek, 19. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Barbara Dimc, 041/370 409			
7.20	Občina Brezovica, Tržaška 390, Brezovica	ČD Krim in ČD Filip Žagar Notranje Gorice	Metod Popret, župan, mag. Ivanka Stražišar, direktorica občinske uprave, Vesna Novak, urednica, Igor Selan, ravnatelj OŠ Preserje, Alenka Švigelj, pomočnica ravnatelja Vrtec Brezovica, Tanja Lukančič, organizatorica prehrane
8.45	Občina Borovnica, Paplerjeva 22, Borovnica	ČD Borovnica	Bojan Cebela, župan Občine Borovnica, Daniel Horvat, ravnatelj OŠ Dr. Ivana Korošca, Simon Lukan, vodja šolske prehrane
9.50	Občina Vrhnika, Tržaška c. 1, Vrhnika	ČD Vrhnika	Stojan Jakin, župan, predstavniki občine Vrhnika
Ponedeljek, 22. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Anton Tomec, 031/236 041			
8.00	Grad Rače, Grajski trg 14, Rače	Rače	Branko Ledinek, župan Občine Rače – Fram, Bojan Kirbiš, župan Občine Starše, Rolando Lasič, ravnatelj OŠ Rače, Ema Maver, ravnateljica OŠ Fram, Franc Kekec, ravnatelj OŠ Starše
9.15	Čebelarsko društvo Pobrežje - Duplek, Na trati 2, Maribor	Pobrežje - Duplek in Malečnik	Andrej Fištravec, župan MO Maribor, Zdravko Luketič, podžupan MO Maribor, g. Horvat, župan Občine Duplek, Jože Škof, predsednik KS Malečnik - Ruperče, Oton Štrucl, predsednik MČ Brezje - Dogoše - Žrkovci, Drago Kobal, ravnatelj OŠ
10.15	Krajevna skupnost Pernica	Pesnica	Vencoslav Senekovič, župan, Andi Berlič, ravnatelj OŠ, Milena Repina, predsednica KS in Turističnega društva
11.15	Svečina (za gradom)	Zgornja Kungota	Igor Stropnik, župan Občine Zgornja Kungota
13.00	Občina Sentilj v Slovenskih goricah	Velka - Sladki Vrh	Štefan Zvab, župan Občine Sentilj, Jelka Weldt, ravnateljica OŠ Rudolfa Maistra Sentilj, Andreja Košti, ravnateljica OŠ Sladki Vrh
14.15	Gostišče Špindler Jurovski dol	Sveti Jurij in Jurovski dol	Peter Skrlec, župan Občine Sveti Jurij, Gregor Nudl, podžupan, Stanislav Senekovič, ravnatelj OŠ, Franc Senekovič, KSS, Maja Kolarič, mentorica krožka
15.15	Čebelarski center Lenart, Partizanska cesta 31	Sveta Trojica -Lenart	Janez Kramberger, župan Občine Lenart, Milan Gumzar, župan Občine Benedikt, Darko Fras, župan Občine Sv. Trojica, Alojz Benko, župan Občine Trnovska vas, ravnatelj petih osnovnih šol in vrtec, Ornik Franc, vodja KSS Lenart, Milan Dokl, veterinar, Andrej Kocbek, predsednik RA Ovtar, Martin Bezgovšek, župnik župnije Lenart
Četrtek, 25. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Peter Kozmus, 041/352 997			
8.00	Na trgu pred gostilno Repovž	Šentjanž	Janez Kukec, podžupan Občine Sevnica, Zvonka Mrgole, ravnateljica OŠ Tržišče, Slavica Mirt, predsednica sveta KS Krmelj, Gusta Mirt, ravnateljica OŠ Krmelj, Andrej Repše, podjetnik in prokurist podjetja Armat, d. o. o., Boštjan Krmelj, predsednik sveta KS Šentjanž, Jože Repovž, Gostilna in ekološka kmetija Repovž, Marija Brce, ravnateljica OŠ Milana Majcna Šentjanž
9.10	Parkirišče pred NLB	Sevnica	Srečko Ocvirk, župan Občine Sevnica, Mojca Dermovšek, direktorica Zavoda KSTM, Borut Florjančič, direktor Kmečke zadruge Sevnica, Tomaž Liseč, poslanec DZ, Slavica Grobelnik, Kmečki turizem Grobelnik, Zdravko Mastnak, Vinska klet Mastnak
10.15	Pred OŠ Senovo	Senovo -Brestanica	Predstavniki KS Senovo
11.20	Pred Qlandio	Krško in Leskovec	Mag. Miran Stanko, župan Občine Krško
12.20	Pred restavracijo Silvester	Raka	Silvo Krošelj, predsednik KS Raka
13.25	Sejna soba občinske uprave Kostanjevica na Krki	Kostanjevica na Krki	Ladko Petretič, župan Občine Kostanjevica na Krki, Judita Lajkovič, direktorica občinske uprave, Melita Skušek, ravnateljica OŠ Jožeta Gorjupa Kostanjevica na Krki, Tanja Kavčič, mentorica Čebelarskega krožka na OŠ Kostanjevica na Krki, Špela Bubnič, mentorica čebelarskega krožka v OŠ Podbočje, Bojan Božič, direktor Galerije Žožidar Jakac Kostanjevica na Krki, Vesna Hrovat, direktorica Zavoda Otok, Matjaž Jakša, predsednik Zveze vinogradnikov Dolenjske, Tatjana Petric, predsednica Turističnega društva Kostanjevica na Krki, Franci Štokar, predsednik Planinskega društva Polom Kostanjevica na Krki, Brane Čuk, Klub jamarjev Kostanjevica na Krki, Mihaela Kovačič, Društvo Prforcenhaus, Anton Gubenšek, direktor Resistec, d. o. o.

Čas	Kraj	Čebelarstvo društvo	Gostje
14.40	Pred Mestno hišo v Brežicah	Krška vas, Brežice in Dobova - Kapele	Predstavniki Občine Brežice, predstavniki Mestne hiše Brežice, predstavniki INO Krška vas, Marija Lubšina - Novak, ravnateljica OŠ Brežice, Vesna Bogovič, ravnateljica OŠ Artiče, Rozika Vodopivec, ravnateljica OŠ Globoko, Silvija Komočar, direktorica Vrtača Brežice, Metka Kržan, ravnateljica OŠ Bizeljsko, Nuša Ogorevc, ravnateljica OŠ Pišece, Martin Dušič, predsednik Društva Pleteršnikove domačije, Urška Tomše, mentorica čebelarstva krožka v OŠ Pišece, Vana Baškovič, ravnateljica OŠ dr. J. Toporišiča Dobova, Vida Urek, vodja podružnične šole Kapele, predstavniki OŠ Cerklje ob Krki, predstavniki OŠ Velika dolina
Ponedeljek, 29. 2. 2016 – kontaktna oseba ČZS Jure Justinek, 041/644 217			
8.00	Občinska sejna soba, Hoče	Hoče	Župan
9.20	Ruše	Ruše	Župan
10.20	Kulturni dom Arnolda Tovornika	Selnica ob Dravi	Župan
11.40	Čebelarški dom	Lovrenc na Pohorju	Župan
13.00	Hotel ŠKTMD, Radlje	Radlje	Župan
15.00	Trgovski center Hofer, Studenci	Osrednja prireditev	

Spodbuda Toneta Hrovata čebelarjem*

Dragi čebelarji, skupaj s predsednikom ČD Novo mesto g. Francem Kobetom, predsednikom RČZ-PPG g. Tonetom Koželjem in predsednikom ČZS g. Boštjanom Nočem želim izraziti kar največjo zahvalo velikemu delu čebelarjev. Vaše delo je za ugled čebelarjenja, ugled kranjske čebele in še posebej za ugled pomembnih dosežkov naših zdajšnjih in nekdanih čebelarjev, ki so prispevali k razvoju te panoge, izjemno pomembno. Dragi čebelarji, čestitam vam za uveljavitev slovenskega zajtrka. S tem pomembno ozaveščate naše porabnike, še posebej mlade, da posegajo po domači – slovenski hrani. Prepričan sem, da bo pobuda za razglasitev **svetovnega dne čebel** – poleg povezovanja Slovencev – Slovenijo pomembno umestila na strokovni zemljevid sveta. Čestitam vam in vam

* Govor z dne 21. 1. 2016 ob obisku ČD Novo mesto

obljubljam vso svojo podporo. Omalovaževanje čebelarjev in vašega truda z aferami pa naj vas utrdi v vašem delu. Porabniki so s tem montiranim škandalom za prosojno kuliso hitro lahko uvideli pravo resnico. Vidimo lahko, pod kako strogim nadzorom sta domača hrana in slovenski pridelovalec, pa kako močan je lahko tuji kapital, globalizem, ki praviloma skrbi le za denar. Za človeka, ki dela, pa mu ni mar. Uvoženi industrijski živilski izdelki velikokrat zvito skrivajo različne dodatke, ki praviloma niso najbolj zdravi. Ko pa je domač pridelovalec uspešen tako pri pridelavi kot prodaji, se hitro najdejo denar, moč in vpliv za njegovo uničenje, utišanje – in zamenja ga uspešen biznis. Uspešno in pokončno naprej!

Tone Hrovat, direktor Grma Novo mesto – centra biotehnike in turizma

Wachs HÖDL

Wachsverarbeitung | Imkereiarartikel
 Deutsch Haseldorf 75 | A-8493 Klösch, Avstrija
 Tel. & faks: +43 (0) 3475 / 2270
 info@wachs-hoedl.at | www.wachs-hoedl.at

Delovni čas
 Ponedeljek-petek
 8:00-12:00 13:00-18:00
 Sobota 8:00-12:00

Jezik za sporazumevanje: nemščina
 Naše satnice lahko kupite tudi v podjetju
 Logar trade d.o.o. iz Šenčurja
 Jana posredovanje, zastopanje, Maribor

Kako nas najdete:

Imejte svoj vosk pod nadzorom!
Satnice iz lastnega voska so spet aktualne.

- Imate možnost prisostvovati predelavi vaših starih satnic oz. predelavi vašega voskal
 Obvezna je predhodna telefonska najava!
- Najmanjša količina obdelave je 20kg surovega voska, oz. 50kg starih satnic.
- Garantiramo razkuževanje s paro.
 Zelo ugodno razmerja kvaliteta-kakovost.
- Po želji izdelujemo vsako debelino in dimenzijo satnic.
- Obdelava voska možna skozi celo leto.
- Velika izbira pripomočkov za čebelarjenje.

Tomaž Svete, kandidat za predsednika ČZS

ČZS vidim kot pomemben člen v tem času, tempo pa zahteva prilagodljive odločitve. ČZS vidim kot bazo, v kateri zaposleni za skupno dobro ne smejo pozabiti na ljudi, ki so jih izvolili predstavniki regij. Porabnika je treba prek sodelovanja s čebelarji na terenu in tradicionalnih medenih zajtrkov še bolj seznaniti s pomenom čebelarstva za človekov obstoj. Prednovoletna »medena afera« je zamajala ugled in zaupanje v med slovenskega izvora. Veliko čebelarjev s svojim delom in trženjem preživlja ne samo sebe, ampak tudi svoje družine. Prej tako iskana medena darila so ostala v skladiščih in škoda, ki jo je povzročila afera, je velikanska. Od pristojnih služb bom zahteval, da zadevi pridejo do dna, njene akterje pa pokličejo na odgovornost.

Prek društev si bom prizadeval za še večjo promocijo čebelarstva, predvsem med mladimi, hkrati pa bom pospešil izobraževanje in delovanje čebelarskih krožkov. Skušal bom reševati nastale razmere, za katere je znano, da bodo v prihodnjem letu za vsakega zaposlenega na ČZS preizkušnja njegove lastne sposobnosti, zmožnosti pravičnega ukrepanja in dinamike. Imam in bom imel indiferenten odnos do prelaganja odgovornosti na sistem ali pa na določeno področje ČZS. Čebelarjem želim omogočiti nakup zdravil po dostopnih cenah, povečati obseg izobraževanja za ta namen ter jim vzbuditi zaupanje v strokovno terensko pomoč.

Prevaževalcem bom v skladu s pravilniki zagotovil finančno pomoč pri nakupu novih prevoznih enot. Nejasnosti, ki smo jih zaznali v pravilniku o katastrofu čebelje paše, naj bi obravnavala pristojna služba ČZS. Prizadeval si bom za prestrukturiranje subvencij in za spodbujanje inovativnih prijemov trženja ambicioznih čebelarstev v razširjeni obliki (butična prodaja, vključevanje kulinarike) po vsej Sloveniji. Zveze drugih regij, ki so monopolno indiferentne,

kar je v preteklosti povzročilo marsikateri spor, bom pozval k mediaciji, tesnejšemu sodelovanju ter k rešitvi vseh odprtih vprašanj. Deloval bom globalno v korist vseh zvez, saj je v njih velikanski potencial, skupaj pa lahko dosegamo dobre rezultate tako pri vzreji čebel kot tudi pri pridelavi medu.

Seveda bo zagotovljena tudi pomoč vzrejevalcem matic, obnovljen bo program »paketnih rojev«, da bi čebelarji čim prej izpopolnili svoje prevozne enote in kar najbolje izrabili vse krajša obdobja paše. Prizadeval si bom za postavitve dveh plemenitih postaj za zagotavljanje gensko dobrega vzrejnega materiala in s tem za obstoj naše kranjske sivke. ČZS vidim kot pomembnega povezovalca med trgov povpraševanja in ponudbe. Uvedba davčnih blagajn pri čebelarjih poraja dvome, kako bo zaslužek od prodaje vplival na njihov redni dohodek in pokojnino, saj moramo vedeti, da je povprečna starost čebelarja v Sloveniji 65 let. V skladu s pravilniki bom organiziral svetovanja in rešitve na tem področju. Nikakor ne bi rad doživel, da bi čebelarji v prihodnosti prav zaradi tega opustili svojo dejavnost.

Vsi, ki se ukvarjamo s pridelavo hrane, moramo med seboj še tesneje sodelovati. Prizadeval si bom, da bi čebelnjake postavili tudi v bližino sadovnjakov in nasadov, saj bi s tem sčasoma dobili tudi jasno sliko o resnični škodljivosti in negativnem vplivu škropiv na čebeljo populacijo. Že zdaj nas nekateri dejavniki opozarjajo na drastične spremembe. Kratke pašne sezone in neugodne vremenske razmere so tudi vzrok zmanjšane oprave rastlin. Okrepil bom sodelovanje z redkimi rejci čmrljev pri nas, saj bo to dolgoročno povečalo oprave rastlin. Ne vemo, kaj bo v prihodnosti, zato jo dočakajmo pripravljeni. Moje trdno prepričanje je, da sem s pravimi strokovnjaki in z vsemi, ki jim čebelarska tradicija kaj pomeni, sposoben učinkovito voditi ČZS ter povezovati ne samo čebelarje, ampak po zgledu čebelje družine tudi ljudi. NAJ MEDI!

Knjiga o čebelarstvu, kakršne še ni bilo!

Boštjan Noč, predsednik ČZS, brez dlake na jeziku o vsem, kar se je dogajalo na Čebelarski zvezi Slovenije in na ministrstvih!

Kdo podpira čebelarje in kdo brani le lastne interese? Kako so slovenski čebelarji prišli do najboljšega položaja v vsej svoji zgodovini? Je kdo ponujal podkupnine?

In še: Boštjan Noč razkriva svoj način čebelarjenja skozi leto, vzrejo matic in rezervnih družin. Pove vse o pripravi čebel na pašo v stacionarnem čebelnjaku in o prevoznem čebelarstvu.

Izšla je knjiga na 240 straneh

Boštjan Noč – Rojen za čebele

Cena 25 EUR z ddv.

Naročila: 040 431 930 - Zdenka Noč ali zdenka.noc@gmail.com

Marjan Jug, kandidat za predsednika ČZS

Rojen sem 11. 7. 1948. Naše družinsko čebelarstvo je drugo največje v Sloveniji in med drugim se ukvarjamo tudi z vzrejo čebeljih matice. Tako matice kot čebelje družine tudi izvažamo. Bil sem član UO ČZS, član delovne skupine za pravico pravilnika o medu in član delovne skupine za strokovno presojo rejskega programa na MKGP.

V desetih letih trdega dela sem z vsemi dokazi razkril vse nezakonito in nestrokovno delo vodstva ČZS: načrtno velike prevare, goljufije, zavajanja, ponarejanja dokumentov in zavajanja vseh organov ČZS. Rejska organizacija je deset let registrirana nezakonito, saj ČZS ni oddala niti popolne vloge. Že leta 2007 so bili izpolnjeni vsi pogoji 29. in 95. čl. Zakona o živinoreji za ukinitev PRO. Rejski program je nezakonit in se ne izvaja, prav tako ni obveznih poročil o izvajanju programa. Vsi programi so nestrokovni, zato tudi ni rezultatov. Predsednik ČZS podpiše pogodbo o izvajanju neposrednega testa z osebo, ki ni vzrejevalec, in za vzrejališče, ki ni registrirano. Proračunski inšpektor ugotovi, da ima ta čebelar 39 panjev in da je 42 testov ponarejenih. Torej vzrejamo nekakovostne matice in križance. Dokazal sem neizoliranost Zelenice, zato je zaprta. Komisija PRO za pregled vzrejališč napiše ponarejen zapisnik in na podlagi ponarejenega testa izolacije je registrirano rodovniško vzrejališče v Semiču. Tamkajšnji čebelarji vpisujejo matice v rodovniško knjigo, to pa je zloraba rodovniške knjige. Po uradnih podatkih je v vseh vzrejališčih več kot 30 % križancev, torej načrtno vzrejamo križance. Zaradi zavajanja ČZS pa čebelarji pri osnovni odbiri križancev zamenjujejo z drugimi križanci. Takšno delo ČZS krši vso zakonodajo, to pa je načrtno uničevanje kranjske čebele, ki ji ni več rešitve. Žalostno je, da pri tem nezakonitem delu vodstvu ČZS pomagajo znanstveniki in državni uradniki na MKGP. Vse to zahteva korenite spremembe v ČZS. Zdaj je konec tajnih projektov, ki jih dopušča celo poslovnik sveta PRO. Predsedniku ČZS in predsedniku NO ČZS predlagam, da v svo-

jih poročilih za občni zbor ČZS natančno odgovorita na vse probleme, navedene v mojem odgovoru na sodno izvedensko mnenje, ki sta ga prejela oba. NO ČZS mora na zadnji seji vseh organov ČZS vodstvu jasno povedati, da je zdaj konec laži in zavajanja organov ČZS in da mora ČZS takoj umakniti zanj škodljivo tožbo oz. skleniti predlagano izvensodno poravnavo. Podpiram predlog NO ČZS, da bi podpredsednike imenovali iz vrst članov UO ČZS in da predstavniki regijskih zvez nimajo česa iskati na sejah UO ČZS.

Program dela za naprej je pri takšnem nezakonitem stanju v ČZS težko napisati. Predsednik ČZS se lahko hvali z dobrim sodelovanjem z MKGP, vendar je to sodelovanje nezakonito. Zato je treba razčistiti najprej z MKGP in tudi tam vzpostaviti zakonito stanje. Šele na tej podlagi bo mogoče pripraviti program dela ČZS. Urediti je treba tudi nov odnos s KIS, v ČZS pa najprej pregled in racionalizacijo JS-SČ. Tudi v tej službi je precej nezakonitega dela in sumljive porabe sredstev, kot je na izredni seji ugotovil tudi NO ČZS.

Za vzpostavitev zakonitega stanja v ČZS bodo potrebne korenite spremembe tako v krovni čebelarški organizaciji kot v zakonodaji in celotnem sistemu, ki ne ustreza zdajšnjemu stanju kranjske čebele. Zaradi mojih razkritij ni več zakonske podlage za registracijo PRO, DPO, rejskega programa in nobenega vzrejališča. Zdajšnje vodstvo ČZS in znanstveniki, ki so sodelovali pri nezakonitem delu in načrtnem uničevanju kranjske čebele, pa v novih organih ČZS ne morejo sodelovati. Ker je moj prostor omejen, bom vse probleme opisal in predstavil v mojem natančnem programu rešitev katastrofalnega stanja v ČZS, ki ga bom poslal vsem ČD. Predlagam, da ČD izberejo za občni zbor ČZS tiste delegate, ki dobro poznajo čebelarške probleme, tako da bodo ob glasovanju lahko prispevali k pravi rešitvi za prihodnji razvoj slovenskega čebelarstva in kranjske čebele. Pričakujem podporo delegatov, ki so za pošten in strokoven razvoj slovenskega čebelarstva.

Vzreja matic

V sodelovanju s KIS vzrejamo matice Kranjske sivke. Sprejemamo naročila. Prevzem možen osebno, po pošti ali ob petkih zvečer v ČD Škofja Loka v Brodeh.

Čebelarstvo
BOKAL
www.bokal.si

Sveti Andrej 30/a
Škofja Loka - SI
M: 041 / 344 - 065
041 / 531 - 423
E: info@bokal.si

Boštjan Noč, kandidat za predsednika ČZS

Spoštovani, skoraj ne morem verjeti, da že devet let vodim tako pomembno organizacijo, kot je ČZS, ki jo sestavljajo kot naše čebele marljiva društva in zveze. V vseh teh letih smo skupaj spisali ŠTEVILNE po večini izelo uspešne zgodbe.

Z večino izmed vas smo postali ne samo »stanovski kolegi«, temveč celo več – pravi prijatelji! **Brez dvoma sem ponosen na to, da sem bil minulih devet let med slovenskimi čebelarji lahko »prvi med enakimi«!** Do 16. decembra 2015 sem bil trdno odločen, da je napočil čas za odhod s ČZS in za nov izziv, ki sem se ga iskreno veselil. Žal se je zgodilo nekaj, česar si slovenski čebelarji nismo zaslužili. **Na zboru vseh predstavnikov čebelarskih društev in zvez, ki je bil 29. decembra 2015 v prostorih ČZS, sem začutil, da večina slovenskih čebelarjev želi, pričakuje in celo zahteva, da gremo SKUPAJ naprej. Skratka, začutil sem globoko spoštovanje, ki vlada med nami, začutil sem, da morda zdaj ni pravi čas za odhod, saj konec koncev »zbežati« v hudi situaciji tudi ni moj način!**

Moje ključne usmeritve za prihodnje obdobje so:

- še naprej se bom zavzemal, da je ČZS servis za slovenske čebelarje in da članarina ostane nespremenjena;
- ne bomo se uklonili »monopolu«, ki želi prepovedati oziroma otežiti prodajo medu na domu. Na domu mora imeti možnost prodaje vsak čebelar na enak način kot do sedaj!
- še več sodelovanja s ČD na »terenu«;
- nadaljevali bomo z vsemi uspešnimi projekti preteklih let in jih nadgrajevali
- dokončali bomo karakterizacijo cvetnega prahu, matičnega mlečka in propolisa
- povrnili bomo ugled slovenskemu čebelarstvu, predvsem medu, ki je bil neupravičeno omajan decembra 2015;
- še odločneje se bom zavzemal, da bi v programe usposabljanja čebelarjev uvedli več praktičnega usposabljanja, tudi za začetnike;
- še naprej bom podpiral delo čebelarskih krožkov;
- še odločneje se bom zavzemal za ureditev trga s sredstvi za zdravljenje varoze;
- zavzemal se bom za nujno legalizacijo apiterapije;
- čim prej je treba urediti zakonodajo o pašnih redih in pašnem katastru, zakonodajo o plemenitih postajah ter vso preostalo »odprto« zakonodajo;
- zavzemal se bom, da bi se čim več čebelarjev vključilo v sheme višjih kakovosti, zato bomo skušali pridobiti sredstva za promocijo teh shem;

- še več pozornosti bo potrebno nameniti ohranjanju naše kranjske čebele in ustanoviti rejsko organizacijo za kranjsko čebelo za vso Evropo
- podprl bom vse projekte za izboljšanje tehnologije čebelarjenja in zatiranja varoze v povezavi z varno hrano;
- podprl bom vse projekte, povezane z razvojem čebelarskega turizma;
- prek razpisov EU je treba zagotoviti sredstva za raziskovalne dejavnosti in končno v okviru ČZS ustanoviti čebelarski inštitut;
- kandidirati moramo na vse razpise za pridobitev sredstev za promocijo čebelarstva;
- program JSSČ je treba še natančneje predstaviti čebelarjem in ga po potrebi prilagoditi aktualnim razmeram v čebelarstvu;
- projekta Svetovni dan čebel in Evropski medeni zajtrk morata biti realizirana najpozneje leta 2017;
- Apislovenija mora postati osrednji čebelarski dogodek v regiji;
- Apimondia mora postati servis za čebelarje; zavzemamo se za to, da bi leta 2017 podpredsednik postal dr. Peter Kozmus, leta 2019 pa bomo podprli njegovo kandidacijo za predsednika Apimondie;
- skupaj z MKGP in partnerji moramo prepričati EU, da bi v Sloveniji ob pomoči evropskih sredstev ustanovili evropski center za usposabljanje čebelarjev;
- nujno in zelo pomembno je še nadgraditi gospodarjenje s Čebelarskim centrom Slovenije na Lukovici.

Te izzive je skupaj z menoj pripravljeno sprejeti tudi celotno dozdašnje vodstvo ČZS. Vsa čebelarska društva in zveze, ki podpirajo mojo kandidacijo, prosim, da na ČZS pošljejo pismo podpore moji kandidaturi, saj bo to velikanska podpora mojemu prihodnjemu delu! Vesel sem, da je na ČZS prispelo že 96 pisnih podpor moji kandidaturi. Verjamem v to, da zaposleni na ČZS in vsi čebelarji v Sloveniji lahko še bolj STOPIMO SKUPAJ IN ENOTNO NADALJUJEMO NAŠO POT ... DO SKUPNIH CILJEV!

DOLINŠEK MARJAN S.P.,
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME,
MD OPREMA

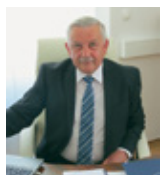
NOVO!

Sprejemam prednaročila za osmukalnike.

Gladež 27
1411 Izlake
mobi: 041 985 313
tel.: 05 973 05 36 po 15 uri
e-mail: dolinsek.marjan@gmail.com

Pri nas izdelujemo dve velikosti ometalnikov in sončne topilnike iz nerjavne pločevine po ugodnih cenah.

Janko Prebil, kandidat za predsednika ČZS

Spoštovane čebelarke in cenjeni čebelarji!

Odločil sem se kandidirati za predsednika ČZS, ker želim urediti položaj ČZS in izboljšati razmere slovenskih čebelarjev. Sem upokojeni elektrotehnik, predsednik ČD Dolomiti-Polhov Gradec, predsednik NO ČZS in župan Občine Horjul. Čebelarim že več kot 30 let in sem za svoje delo na področju čebelarstva prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje.

Kot predsednik želim delovati neprofesionalno, podpredsednike pa bom izbral iz vrst izvoljenih članov UO ČZS. Povrniti želim ugled izvoljenim predstavnikom UO ČZS. Sprejemanje odločitev o delovanju in predstavljanju ČZS je naloga izvoljenih članov UO, podpredsednikov in predsednika ČZS, vsi zaposleni v ČZS pa so dolžni, da odgovorno in v skladu z navodili opravljajo strokovne naloge, vsak za svoje področje. Na pogajanjih in posvetih na ministrstvih ter v drugih državnih uradih in službah zastopajo ČZS izvoljeni predstavniki, seveda ob podpori stroke, pri tem pa sodelujejo tudi zaposleni v ČZS. Menim, da je treba preveriti stanje zaposlenih v ČZS in dopolniti strokovno znanje, ki je potrebno za takšna delovna mesta.

Čebelarje bi morali v glasilu SČ nenehno opozarjati, naj ne uporabljajo zdravil ali sredstev, ki pri nas niso registrirana. Z NVI bi se morali dogovoriti, da bi čebelarjem zagotovili preizkušena in učinkovita zdravila za zatiranje varoj, katerih cene bi morale biti primerljive s cenami v državah Evropske unije.

Rejski program za kranjsko sivko bi bilo treba pravilno usmeriti in nadgraditi. V povezavi s Kmetijskim inštitutom Slovenije bi bilo treba na zaprtem območju ustvariti razmere za vzrejo čiste kranjske sivke. Delo bi moralo potekati na visoki strokovni ravni, zaposliti bi bilo treba odgovorne in sposobne strokovnjake. Tako bi bila sredstva, ki so zdaj namenjena vzrejevalcem matic, namensko porabljena za ustanovitev in delovanje vzrejališča.

Poleg navedenih izboljšav se bom zavzemal za to, da slovenskega čebelarja, ki čebelarji na stalnem stojišču ter tako skrbi za oprasovanje vseh vrst rastlin in sadnega drevja, ne bodo nasilno ogrožali prevaževalci. Čebelarska društva bi morala v prihodnje pridobiti možnost odločanja o namestitvi novih čebelnjakov v določen prostor. Zavzel se bom za to, da bo Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano pred izdajo soglasja za novo stojišče upoštevalo tudi mnenje lokalnega čebelarskega društva. Zavzel se bom za zaprtje začasnih čebelnjakov ter za to, da se bodo vsi prevaževalci morali podrežati pašnim redom, prav tako pa tudi za to, da bodo čebelarska društva odgovorna za urejanje dovozov prevoznih enot na sezonske paše.

Resno se bo treba lotiti selekcije izobraževanj. Začetniki potrebujejo dobre osnovne usmeritve ter mentorstvo izkušenih čebelarjev v začetnem obdobju. Potrebna so pravilno vodena in strokovna predavanja o tehnologiji čebelarjenja. Zdajšnja razporeditev terenskih svetovalcev ni najboljša, znano pa je tudi, da so nekateri prikazovali veliko obiskov pri čebelarjih, s čimer so si zagotovili dobro plačilo. Za nagrado se je obseg njihovega dela še povečal na račun tistih, ki so pošteno opravljali svoje obveznosti. Čebelarji na terenu niso zadovoljni z zdajšnjo ureditvijo. Sistem delovanja čebelarskih krožkov na osnovnih šolah bi bilo treba nadgraditi z delavnicami in praktičnim delom s čebelami. Samo učenje teorije in priprave na tekmovanja mladih ne spodbujajo k temu, da bi nekoč res postali pravi čebelarji.

Spoštovani čebelarke, čebelarji, člani upravnega odbora ter društev, dobro pretehtajte odločitev, komu boste na občnem zboru ČZS namenili svoj glas. Kampanja za predsednika namreč poteka le v prid dozdajšnjemu predsedniku. Tako menim, da bi bilo etično in moralno obiske ČD s kombijem preložiti na pomlad, ko ti ne bi bili predvolilno obarvani. Že vnaprej se vam najlepše zahvaljujem za zaupanje na volitvah na občnem zboru ČZS in vas lepo pozdravljam s čebelarskim NAJ MEDI!

"Čbelica na rajžo gre"

Izdelava prevoznih čebelnjakov
prilagodljiva notranja stena

Anton Ciglič s.p.
www.cebelnjaki.si, info@cebelnjaki.si
telefon: 031 681 589

Skupna izjava predsednikov čebelarških društev in Čebelarške zveze Slovenije

Na Brdu pri Lukovici je bil 29. decembra 2015 posvet slovenskih čebelarških organizacij, na katerem so predsedniki čebelarških društev sprejeli skupno izjavo. Ta je bila javnosti posredovana naslednji dan na novinarski konferenci. Skupno izjavo objavljamo v nadaljevanju.

Predsednik ČZS in predsedniki ČD, navedeni v seznamu, ki je sestavni del te izjave, smo na posvetu, ki je bil 29. decembra 2015 v prostorih ČZS na Brdu pri Lukovici, sprejeli naslednjo skupno izjavo:

1. Slovenski čebelarji smo bili neupravičeno in neutemeljeno označeni kot pridelovalci medu, ki ogroža zdravje ljudi.

Z izjavami direktorice Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (v nadaljevanju uprava) ge. Andreje Bizjak, dr. vet. med. (v nadaljevanju inšpektorica), v oddaji 24 ur na POP TV, 16. decembra 2015, ob 18.58, je bila tako ČZS kot vsem slovenskim čebelarjem prizadejana **nepopravljiva škoda, omajan pa je bil tudi njihov ugled**, saj so bili označeni kot pridelovalci medu, ki ogroža zdravje ljudi. Ta izjava je v popolnem nasprotju z njenim predhodno javno objavljenim pisnim poročilom uprave o posebnem nadzoru nad proizvodnjo, prometom in uporabo pripravkov za zatiranje varoj v letu 2015, št. U O 617-1/2015/206 z dne 16. 12. 2015, v katerem je zapisano, »**da količine ostankov v medu ne predstavljajo tveganja za zdravje potrošnikov**«. Za navedene izjave inšpektorica ni imela nobenega konkretnega dokaza o škodljivosti medu, saj so vse analize pokazale, da slovenski med ne vsebuje snovi, ki bi lahko škodovali zdravju. Pri ČZS se zavedamo, da so nekateri čebelarji s kupovanjem zdravil na črnem trgu naredili prekršek, vendar ta na srečo ni vplival na varnost medu, kot je jasno navedeno tudi v poročilu uprave in kot to potrjujejo vse analize. **Število analiz je glede na analizo tveganja določila uprava, zato so povsem neupravičeni očitki, da je število analiz premajhno in zato neverodostojno.**

2. Slovenski čebelarji se zavedamo odgovornosti do čebel in porabnikov čebeljih pridelkov.

Pri čebelarjenju upoštevamo načela dobre čebelarške prakse. Kolikor je le mogoče, varoje obvladujemo z apitehničnimi ukrepi. Ves čas poudarjamo pomembnost uporabe dovoljenih sredstev za zatiranje varoj, saj le to zagotavlja zdrave čebele ter kakovostne in varne pridelke. Poznamo predpise

s tega področja in jih uvajamo v prakso, vendar je to proces, ki zahteva usmerjeno in trajno delo tako čebelarjev in čebelarških organizacij kot tudi vseh pristojnih služb v državi. **Da bi zagotovila pridelavo medu brez vsakršnih ostankov je ČZS že leta 2003 sprejela doktrino o sonaravnem zatiranju varoj.** Namesto da bi nam veterinarji Veterinarske fakultete Nacionalnega veterinarskega inštituta (v nadaljevanju VF NVI) tedaj pomagali (z izjemo enega), **so k našim inštruktorjem pošiljali inšpekcije.** Kljub temu je ČZS izvedla več kot 300 delavnic, ki se jih je udeležilo skoraj 5000 čebelarjev. ČZS, JSSČ je prav tako izvedla številna usposabljanja čebelarjev s področja apitehničnih ukrepov in zagotavljanja varne hrane. ČZS v svojem laboratoriju že od leta 2006 let spremlja parametre kakovosti medu. Rezultati analiz izkazujejo višjo kakovost medu, kot jo zahtevajo predpisi o medu. Vse to obdobje v akreditiranih laboratorijih poteka tudi spremljanje varnostnih parametrov medu. Analize ostankov registriranih sredstev so bile opravljene v več kot 1200 vzorcih medu. **Rezultati kažejo, da so vsi vzorci medu glede varnosti v skladu s predpisi o medu, to pa potrjujejo tudi rezultati državnega monitoringa kakovosti in varnosti medu. Na podlagi tega trdimo, da je v Sloveniji pridelan med kakovostno, varno in zdravo živilo.** Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (v nadaljevanju MKGP) je pred leti vprašalo upravo, ali brezplačno razdeljevanje kumafosa lahko pušča ostanke v medu. Odgovor uprave je bil, da jih lahko, vendar so ti ob upoštevanju navodil proizvajalca in veterinarja v mejah dovoljenega. MKGP se z uporabo kumafosa ni strinjalo, zato je v soglasju s ČZS zapovedalo, da VF NVI teh sredstev brezplačno ne deli več. Veterinarji VF NVI so temu ostro nasprotovali in vsako leto znova zahtevali brezplačno delitev teh sredstev čebelarjem. ČZS se zaveda, kaj pomeni kumafos za varnost čebeljih pridelkov, zato je letos občni zbor sprejel sklep, naj MKGP prepove uporabo tega sredstva v Sloveniji. Žal pristojni vse od aprila 2015 niso podali nobenega odgovora! Kumafos je organotiofosforni akaricid in insekticid.

»Poročilo o posebnem nadzoru nad proizvodnjo, prometom in uporabo pripravkov za zatiranje varoj v letu 2015« je objavljeno na spletni strani UV-HVR: www.uvhvr.gov.si/si/medijsko_sredisce/novica/article/12447/5871/71180393f516ebc17ad7b48876d3a62b/

Sprašujemo se, ali sta visoka cena tega zdravila in posledično dobra marža razlog za tako veliko propagando ...?

3. Načrtni napad na lokalno pridelavo živil in samooskrbo

Neupravičene in neutemeljene javne obtožbe glede varnosti v Sloveniji pridelanega medu so še eden izmed, kot kaže, načrtnih udarcev proti uživanju lokalno pridelane hrane ter proti obstanku našega kmetijstva in poseljenosti podeželja, to pa utegne uničiti del našega gospodarstva.

4. Izmikanje odgovornosti in zavajanje javnosti izključno v škodo čebelarjev

Z omenjenimi izjavami inšpektorice in predstavnikov VF NVI, ki jim je bila zakonsko podeljena koncesija za izvajanje veterinarske službe v čebelarstvu in ki so plačani neposredno iz proračuna RS (zato bi morali najprej prevzeti odgovornost za neopravljeno delo), je bilo z izmikanjem odgovornosti in zamegljevanjem v resnici ugotovljenega stanja izničeno več kot desetletno delo tako ČZS kot tudi vseh slovenskih čebelarjev, ki so slovenski med ter njegovo uživanje postavili na visoko raven, še zlasti s kakovostno blagovno znamko, ki so ji porabniki doslej tudi zaupali. Poleg tega so bila s tem izgubljena tudi vsa vložena sredstva države, ČZS in čebelarjev v promocijo medu, ohranjanje kranjske sivke in razvoj čebelarstva, ki tako pri nas kot tudi v tujini uživa visoko stopnjo zaupanja in spoštovanja. Sprašujemo se, ali niso vse to povračilni ukrepi, ker smo zahtevali zaposlitev veterinarja specialista v okviru JSSČ, ureditev trga z zdravili ter evropsko primerljive cene registriranih in dovoljenih zdravil? Seveda bi se s tem marsikomu občutno zmanjšal zaslužek! Trdite, da za čebelarja ne more biti problem, če za zdravljenje čebel v enem letu nameni protivrednost 1 kg medu, je zavajanje javnosti. To je samo preusmerjanje pozornosti v nadaljevanje velikih zaslužkov »monopola« na tem področju. Zgoraj navedeno podkrepimo še takole: če bi bila cena zdravil za zatiranje varoj za eno čebeljo družino na leto protivrednost 1 kg medu, ki je približno 9 evrov, bi to na leto prineslo približno

Foto: MB

Posvet slovenskih čebelarskih organizacij 29. decembra 2015

1,5 milijona evrov. Ob tem vemo, da so na primer popolnoma enaka zdravila (Varidol), kot jih prodajajo VF NVI in veterinarske ambulante, na Češkem več kot trikrat cenejša. **Razlika je približno milijon evrov ..., teh pa nekdo ne bo zaslužil, če bo cena podobna kot na Češkem!!** Še hujši primer je z oksalno kislino. Pred tremi leti je VF NVI v okviru ukrepa pomoči čebelarjem brezplačno delil oksalno kislino dobavitelja Itrij, d. o. o. Pozneje je italijansko podjetje registriralo oksalno kislino kot zdravilo proti varozi (Apibioxal), od tedaj pa zakonodaja ne omogoča več uporabe oksalne kisline podjetja Itrij. Razlika v ceni je vellikanska, saj je ta »registrirana kislina« kar približno 21-krat dražja od tiste, ki je bila predpisana pred tremi leti! **Naj vsak presodi sam, kam gredo zaslužki, kdo bo ob zaslužke in zakaj tak napad na čebelarje!!**

Slovenski čebelarji se sprašujemo, zakaj so se takoj začele kampanje, da je med na trgovskih policah, ki praviloma ni pridelan v Sloveniji, kakovostnejši in varnejši. Očitno to ustreza določenim lobijem. Najbolj pa nas čudi, da je to izjavila kar direktorica inšpekcije sama. Sprašujemo se, na podlagi česa taka izjava?? **Kot kaže, je cilj uničiti prodajo medu čebelarjev na domu, saj določeni lobiji od tega nimajo zaslužka.** Ali bomo prvi na vrsti čebelarji, potem pa po enakem postopku še vsa preostala pri nas pridelana hrana?? Vse kaže na to, da gre za načrtno uničevanje lokalno pridelane hrane in prodaje na domu. **Najbolj nedopustno pa je, da je tovrstni lobi za napad na čebelarje zlorabil kar naše otroke, češ da je med strupen, da sta problem tradicionalni slovenski zajtrk in med kot njegov del. Kot kaže, lobi ne izbira sredstev za uničenje čebelarjev. Kako lahko nekdo trdi, da čebelarji zastrupljamo otroke!? Razen tistega, ki mu je na prvem mestu kapital, tega ne zmore nihče!**

5. Slovenski čebelarji zahtevamo, da posamezniki in institucije prevzamejo odgovornost za javne neupravičene in neutemeljene obtožbe oz. dvome glede varnosti v Sloveniji pridelanega medu.

Na problematiko nelegalnega trga sredstev za zatiranje varoj v Sloveniji, posebej t. i. »rotenona«, je ČZS pristojne državne organe (Veterinarsko upravo Republike Slovenije – v nadaljevanju VURS) opozorila že leta 2002. Ta tematika je bila stalen predmet pogovorov tako s predstavniki VURS kot VF NVI. Ker je to »naravno«, vendar nelegalno sredstvo med čebelarji slovelo kot učinkovito, smo od institucij zahtevali, naj sredstvo preveri oz. legalizira njegovo uporabo ali prepreči njegovo proizvodnjo in prodajo. Vse do leta 2014, ko smo glede tega znova posredovali pri pristojnih, se ni zgodilo nič. Kljub temu

je inšpektorica na podlagi rezultatov analiz 20 vzorcev medu (!) posplošeno neupravičeno in neutemeljeno javno izjavila, da tretjina v Sloveniji pridelanega medu ogroža zdravje ljudi. Nekateri mediji (POP TV) so njeno izjavo pograbili kot golo dejstvo in ga tudi po poznejših javnih izjavah njenega predstojnika dr. Janeza Posedija, da je na podlagi analiz (kot je jasno zapisano v poročilu) med varen in ni škodljiv za zdravje ljudi, niso umestili v realnost. Prav tako niti inšpektorica ni javno demantirala izjav, prikazanih v oddaji 24 ur na POP TV 16. decembra 2015, niti ni v skladu z zakonom o medijih zahtevala popravek njenih navedb, če je bila njena izjava res iztrgana iz konteksta in napačno predstavljena. Namesto da bi pristojni na VURS sprejeli odgovornost na vseh ravneh, ugotovili, kdo in zakaj je v upravi »zatajil«, ter izrekli ustrezne sankcije zaradi dolgoletne nedejavnosti oz. očitno zavestnega spregledovanja opozoril ČZS, pa skušajo zdaj svojo dolgoletno nedejavnost oz., kot vse kaže, celo tiho strinjanje s primerom »rotenon« v svojo obrambo in za zameglitev zadeve obrniti proti čebelarjem. Temu se bomo uprli z vsemi sredstvi, zato bomo celotno zadevo predstavili javnosti ter zahtevali odgovornost pristojnih v VURS in VF NVI, ker niso opravili svojega dela. Z neodgovornimi izjavami v medijih in nezanimanjem objavljenih izjav povzročajo slovenskim čebelarjem tako materialno kot nematerialno škodo. Čebelarji namreč ČZS in društvom vsak dan sporočajo podatke o zavrnjenih dobavah medu. Razmere so bile še posebej kritične v predprazničnih dneh, saj številni za darila tradicionalno kupujejo čebelje pridelke in izdelke. Zato bomo pri ČD zbirali podatke o zmanjšanju prodaje medu, ti pa bodo podlaga za vložitev odškodninskega zahtevka. **ČZS zaradi napačne predstavitve »njenega« poročila in zaradi zavajanja javnosti zahteva takojšen odstop direktorice inšpekcije ge. Andreje Bizjak, v nasprotnem pa naj jo pristojni takoj razrešijo z njenega položaja.** Čas je, da končno nekdo prevzame odgovornost za škodo, ki jo povzroča zaradi nestrokovnih izjav. ČZS tudi javno poziva dr. Mirana Brvarja, vodjo Centra za zastrupitve pri UKC, naj s strokovnimi argumenti podkrepi svoje izjave, češ da med čebelarjev, ki so sredstva za zatiranje varoj kupovali na črnem trgu, ni varen oz. je lahko strupen. **V nasprotnem naj se opraviči in takoj odstopi s svojega položaja.** Če ima dr. Miran Brvar strokovne argumente za svoje izjave, bi jih

Foto: www.24ur.com

Neutemeljena in tendenciozna izjava ge. Andreje Bizjak, direktorice Inšpekcije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin pri UVHVV, ki je v nasprotju z »njnim« poročilom: »Jaz ne bi rada rekla, Slovenci, slovenski med je zanič, ker ga vsaj dve tretjini ni, a ne. Ena tretjina pa zagotovo, je pa zagotovo!«

bilo treba nemudoma uveljaviti pri pristojnih institucijah v EU, saj sta potem lahko v neskladju z njimi tudi med in druga hrana na trgovskih policah. Prav tako nas zanima tudi mnenje dr. Barvarja o kumafosu, ki je organotiofosforni akaricid in insekticid in ki ga veterinarji VF NVI že leta predpisujejo slovenskim čebelarjem kot zdravilo proti varozi.

6. Slovenski čebelarji od MKGP zahtevamo, da do začetka čebelarke sezone, to je do 1. aprila 2016, uredi področje zdravstvenega varstva čebel v skladu s predpisi in moderno prakso.

Od MKGP zahtevamo, naj vse službe s področja zdravstvenega varstva čebel, ki so servis čebelarjev, organizacijsko preoblikuje tako, da bodo v resnici naš servis. V zvezi s tem je treba zagotoviti tudi dostopnost do dovoljenih sredstev za zatiranje varoj ter preveriti pretirane marže, ki jih »ekskluzivni« dobavitelji zdravil zaračunavajo končnim uporabnikom. Ključna zahteva pa je, da morajo vse službe najtesneje sodelovati, kajti le na ta način bo dosežen uspeh tudi na terenu. **ČZS je v skladu s svojimi pristojnostmi ves čas dejavna na tem področju, zato upravičeno pričakuje sodelovanje. Čebelarji smo za to pripravljeni in zainteresirani. ČZS absolutno obsoja črni trg z zdravili, in lahko pohvali delo inšpekcijskih služb, da so končno »ujele« proizvajalca ilegalnih sredstev in s tem preprečile nadaljnje trgovanje z njimi. V svojem programu dela bo ČZS še več pozornosti namenila področju zagotavljanja varnih čebeljih pridelkov, zato zagovarja tudi povečanje števila analiz varnosti medu v prihodnjem obdobju.**

Bob leta 2015 – se kdo prepozna v njem?

V Večerovi akciji Bob leta 2015 so v soboto, 23. januarja 2016, razglasili zmagovalca. Ali vas zmagovalni Bob leta 2015 kaj spominja na dogajanje zadnjega meseca? Zmagovalec Ivo Boscarol, Pipi-

strel: »Slovenci lažje oproščamo lopovščino kot pa uspeh, morda tudi zaradi tega, ker imamo nekaj tihotapskega v genih od Martina Krpana naprej. Dejstvo pa je, da Slovenci oprostijo vse, le uspeha ne!«

Božična grenkoba slovenskega medu

Janko Božič*, janko.bozic@bf.uni-lj.si

Neupravičena zaskrbljenost porabnikov in skrhanou zaupanje čebelarjev v državne institucije sta dva najizrazitejša odtenka rdeče barve, ki se je razvila po slovenskem medu in čebelarstvu. Konec adventa je označil tudi konec zadeve Debevec in nad slovenskim medom, ki mu vsi želimo miru, sreče in obilo dobrega počutja, so se v prazničnih dneh zgrnili ne navadno črni oblaki.

Po eni strani smo si želeli, da bi zgodba čim prej dobila svoj epilog, saj se je kljub vedenju in zavedanju problema tudi pri veterinarski inšpekciji vlekla že občutno predolgo. Ampak prav na vrhuncu sezone prodaje medu!? Porajale so se različne misli: zarota, poguba ali zgolj nesrečno naključje? Pred leti (2004) sem upal, da bo morda opozorilo o nevarnosti sestavine rotenon za zdravje ljudi, ki so s surovino ali pripravkom v neposrednem stiku, zavrlo njegovo uporabo ali celo nezakonito izdelavo paličic, a sem se očitno uštel. Kljub temu so naši raziskovalci takrat rotenon preizkušali kot alternativno sredstvo. Upam, da to ni bila dodatna spodbuda za izdelavo neregistriranih pripravkov ali da ni povzročila kakih neljubih posledic med osebjem, ki je delalo z rotenonom.

Vzporedno je potekala obsežna kampanja, da bi čim več čebelarjev začelo uporabljati organske kisline in eterična olja, ki so dovoljeni za zatiranje varov in ekološkem čebelarjenju. Težavnost sonaravnih načinov zatiranja varov in slabe izkušnje nekaterih čebelarjev z uradnimi zdravili so bile vzrok, da so še naprej uporabljali nelegalne pripravke, in to ne samo Debevečeve paličice, ampak tudi sicer dovoljene sestavine, ki so jih nelegalno uvažali iz drugih držav. Seveda smo slovenski čebelarji vedno zavidali češkemu čebelarjem in njihovi dolgotrajni solidni oskrbi s pripravki, narejenimi na čebelarskem inštitutu, ki skrbi tudi za zdravstveno varstvo čebel (www.beedol.cz/bee-research-institute/). Večkrat smo opozorili na ta zgled, a se nekako ni našlo poti, da bi nekaj podobnega razvili tudi pri nas. Zato pa smo vsaj v zadnjih letih dobili možnost, da na podlagi veterinarskega recepta uporabljamo češki varidol. Ob tako zanesljivih zdravilih, ki jih je mogoče dobiti po ugodni ceni, so poskusi poseganja po neregistriranih in nedovoljenih pripravkih vsekakor malo verjetni. Žal se ta novejši način še ni dobro udomačil, upajmo pa, da

bodo po njem posegli čebelarji, ki jim varoj ne uspe zadovoljivo zatreti s sonaravnimi sredstvi.

Čebelarji smo bili vedno dokaj kritični do dela veterinarske službe glede njene skrbi za zdravje naših čebel. Včasih upravičeno, včasih tudi neupravičeno. Priznati je treba, da se večina veterinarjev specialistov za čebele na terenu trudi po svojih močeh in v okviru določil, ki jim jih postavljata zakonodaja in organiziranost veterinarske službe. Vedno pa je čutiti kanček nekakšne okorelosti, previdnosti pri sprejemanju odločitev in podajanju strokovnih mnenj. Morda je to lastnost državne službe? Upam, da bomo v prihodnosti našli način dobrega sodelovanja in uspešnega upravljanja tegob, ki nam jih pri gojitvi čebel povzročajo različni povzročitelji bolezni in zastrupitve. Nekaj tega je bilo že narejenega v zadnjih letih, a so najnovejša dogajanja znova zelo omajala to krhko zaupanje.

Kaj pa porabniki? Pravzaprav so bili z izjavami uradne osebe, odgovorne za zadnje poročilo, povezano z objavo rezultatov analiz zbranih vzorcev, ki so bile posledica raziskave nezakonite proizvodnje in trženja zdravil proti varozji, grdo zavedeni. Podrobnosti o tem sem posebej predstavil na: web.bf.uni-lj.si/jbozic/CIS/VarenMedSLO_JB.pdf. Novinarski stampedo za neobrano kostjo je samo še stopnjeval neresnice in s tem nezaupanje v slovenski med. Posebej je treba še enkrat poudariti, da v medu domnevnih uporabnikov nelegalnih zdravil, namenjenem za trg, niso našli nikakršnih sledi nedovoljenih sredstev, le 25 odstotkov vzorcev pa je vsebovalo ostanke sicer dovoljenega amitraza, in to pod dovoljeno mejo za med!

Ali veste, da so ti rezultati občutno boljši, kot je znano za povprečno živilo iz programa nadzora ostankov pesticidov?

Iz poročila za leto 2014 je razvidno, da približno 40 odstotkov živil vsebuje ostanke pesticidov, a k

Foto: MB

Vse kontrole slovenskega medu kažejo, da gre za izjemno kakovostno živilo in da je varnejše kot številna druga zdravju koristna konvencionalno pridelana živila

* Prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

sreči jih le nekaj vzorcev (0,3%) več, kot je dovoljeno. Priznati je treba, da je bilo stanje pri živilih pred leti še slabše in da se iz leta v leto izboljšuje, verjetno tudi zaradi uvedenega nadzora nad ostanki pesticidov v živilih. Žal v zadnjih javno dostopnih poročilih ti ostanki niso posebej navedeni za posamezne skupine živil, iz starejših poročil pa naj bi bila najbolj problematična sveže sadje in zelenjava. Pa zaradi tega ni nobene panike med potrošniki? Ne nazadnje je bilo samo dva dni po objavi poročila, ki je povzročilo razjedanje zaupanja v slovenski med, objavljeno poročilo o odkritju ilegalne trgovine s pesticidi in zasegu kar 190 ton nedovoljenih sredstev. Omenjena sta bila tudi Slovenija in Koper, a podatka o tem, koliko teh sredstev se je morda ustavilo v Sloveniji, v poročilu ni. Porabniki moramo svojo skrb nekoliko bolj razširiti in jo tudi relativizirati. Glede na poročila za Slovenijo in EU lahko rečemo, da smo nekje v okviru evropskega povprečja, razen pri prekoračenih vrednostih, glede katerih smo, kot kaže, precej na boljšem (www.uvhwv.gov.si/si/delovna_podrocja/ostanki_pesticidov/porocila/). Dokler bomo porabniki posegali po konvencionalno pridelani hrani, moramo sprejemati tudi ostanke pesticidov v njej, še zlasti v svežem sadju in zelenjavi. Nekako moramo tudi zaupati, da je Evropska komisija odgovorno in v skrbi za zdravo življenje določila mejne vrednosti za največje dovoljene koncentracije ostankov.

Ker analitske metode izjemno napredujejo, bo čedalje težje dosegati nezaznavne količine ostankov pesticidov. Res je, da tudi na tem področju odkrivajo različne vzajemne vplive, kljub temu pa ne moremo vseprek posploševati. Pri tem ne gre zgolj za ostanke pesticidov, ampak tudi za ostanke strupenih naravnih snovi, bodisi rastlin samih bodisi mikroorganizmov (npr. gnilobe, plesni ...), ki v boju za obstanek lahko izločajo strupene snovi. Problem varne hrane moramo dojemati veliko širše kot zgolj ostanke strupov. Zgodba pa se še bolj zaplete, če želimo govoriti o zdravi hrani. Ali ne sprejemamo medu skoraj kot zdravila, kot nekaj, kar je še posebej dobro za naše zdravje? In v tem primeru kot nekaj, v čemer ne bo nikakršnih ostankov tujih snovi za čebelji panj? Ali ne velja nekaj podobnega tudi za grizljaj svežega jabolka? No, za jabolka smo se nekako sprijaznili, ampak v obeh primerih imamo možnost, da posežemo po pridelkih iz »ekološke pridelave«, pri kateri glede na tehnologijo pridelave in uporabljena sredstva takih snovi praviloma ni več mogoče zaznati.

K sreči je tudi tradicionalno pridelan med zaradi izvora medicine in mane ter zaradi čebelarke prakse eno izmed najmanj onesnaženih pridelanih osnovnih živil. Redki so primeri detekcije ostankov tujih snovi, njihova vsebnost pa je vedno nižja od največje dovoljene koncentracije ostankov. Čeprav vse

meritve in kontrole slovenskega medu kažejo, da gre za izjemno kakovostno živilo, ki je varno tudi glede ostankov tujih snovi (še več, da je varnejše kot številna druga zdravila koristna konvencionalno pridelana živila, npr. sveže sadje in zelenjava), moramo čebelarji to veliko »razkritje« zjeti kot ogledalo in prevetriti svojo dejavnost ter načrte za naprej.

Priznati moramo, da je veliko čebelarjev vendarle poseglo po neregistriranih in nedovoljenih sredstvih za zatiranje varoj, a k sreči brez posledic za porabnike. Kljub temu seveda ne smemo dovoliti, da bi se taka praksa nadaljevala. Morda je to priložnost, da se še tesneje oprimemo blagovne znamke Slovenski med z geografsko označbo, ki ima tudi mehanizme za preverjanje dobre čebelarke prakse. Po drugi strani lahko napredujemo tako v tehnologiji čebelarjenja kot na področju sonaravnega zatiranja varoj. Doseči moramo, da ne bo dvoma o legalnosti uporabe organskih kislin in eteričnih olj tudi v konvencionalnem čebelarjenju in ne le v ekološkem. S tem se namreč približujemo tehnologiji pridelave na popolnoma sonaraven način. Tega v primeru čebelarjenja ni težko doseči, še zlasti, če so zagotovljeni naravni viri hrane za čebele.

Seveda obstaja še veliko odprtih strokovnih vprašanj, na katera ni dobrih odgovorov niti na ravni EU, čeprav je čebelarstva stroka že velikokrat pozvala k temu. Uporaba sonaravnih sredstev tako za zdaj ostaja v nekakšni sivi coni (glej web.bf.uni-lj.si/jbozic/CIS/SivConaOKceb.pdf). Najbolje bo, če bo zavel veter zaupanja, ki bo odpihnil sive oblake in ustvaril sistem, ki bo prijazen do čebel, porabnikov in ne nazadnje tudi do čebelarjev.

Upam, da se bodo te težke sape združile v vrtinec, ki bo zbistril čebelarjenje in povrnil zaupanje v domači med in domačo hrano. Bi pa moral ta vrtinec poseči tudi v strukturo državnega aparata, predvsem v tisti del, ki se je dokaj neposrečeno vključil v javno polemiko ob pričujočem dogajanju, da ne bi več neutemeljeno obsojali čebelarjev in rušili zaupanja v domači med, temveč bi namesto tega raje iskali prijazne rešitve za doseganje še večje kakovosti.

P.S. Grenak med prinaša več zdravja ... V Sloveniji ima najgrenkejši okus kostanjev med, vendar med vsemi cvetličnimi sortami medu pri nas vsebuje največ sestavin, ki pripomorejo h krepitvi zdravja. ■

Vir: web.bf.uni-lj.si/jbozic/CIS/GrenkMed.pdf

V SČ 3/2016 napovedujemo objavo komentara Ivana Atelška, predsednika komisije UO ČZS za ocenjevanje medu ter odprtega pisma, Vlada Pušnika, čebelarkega mojstra, ministru za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano ter drugih vsebin vezanih na aktualno problematiko. *Uredništvo*

Poročilo o rezultatih interne kontrole slovenskega medu

Andreja Kandolf Borovšak*, andreja.kandolf@czs.si

Uvod

Čebelarji imajo v okviru Uredbe o izvajanju programa ukrepov na področju čebelarstva možnost poslati vzorce svojega medu poslati v brezplačno analizo kakovosti in varnosti. Leta 2015 je analize izvajal Kmetijski inštitut Slovenije, tako pa bo tudi v tem letu.

V 40 prejetih vzorcih medu so izmerili vsebnost vode, električno prevodnost in vsebnost HMF, opravili pa so tudi senzorično in mikroskopsko analizo. V 42 prejetih vzorcih so analizirali vsebnost kumafosa, timola in razpadnih produktov amitraza. Kumafos vsebuje sredstvi CheckMite za poletno zatiranje varoj in Perizin za zimsko zatiranje, timol sredstvi Apiguard in Thymovar, amitraz pa sredstvi Apivar in Varidol. Kilogram medu lahko vsebuje največ 100 µg (ali 0,1 mg/kg) kumafosa oz. največ 200 µg (ali 0,2 mg/kg) amitraza ali njegovih razpadnih metabolitov. Kljub temu da za timol ni predpisane vrednosti, pa ob senzorični analizi medu te snovi ne smemo začutiti.

Označenost vzorcev

Še vedno ugotavljamo, da je precej vzorcev označenih nepravilno, čeprav se njihov odstotek zmanjšuje. Leta 2015 je bilo pravilno označenih nekaj več kot 41 odstotkov vzorcev medu, to pa je še vedno manj kot polovica vseh prejetih vzorcev. Še vedno je najpogostejše neustrezno označena neto količina; najpogostejša napaka je bila velikost črk, saj je bila ta za pakiranje od 200 g do 1000 g medu manjša od 4 mm. V posameznih primerih ni bilo presledka med številko in enoto ali pa je manjkal zapis enote (»g«).

Nekatere neskladnosti so se pojavljale tudi pri navedbi »Roka uporabnosti«. Namesto napisati »Uporabno najmanj do: sledi točen datum (dan, mesec, leto)«, so čebelarji napisali mesec in leto ali samo leto. Kadar so zapisali samo letnico, pa ob njej niso zapisali »Uporabno najmanj do konca: sledi mesec in leto ali samo leto«. Pri enem vzorcu je čebelar namesto roka uporabnosti na nalepko zapisal »Datum točenja«, pri enem vzorcu pa rok uporabnosti ni bil naveden.

Pri navedbi »Serije oz. lota« živila je bila neskladnost ta, da označitve ni bilo ali je bila slabo čitljiva. Neskladnost se je pojavila tudi pri označitvi »Države porekla«, saj je na etiketi ni bilo. Pri navedbi oznake »Ime in naslov proizvajalca« smo opazili pomanjkljivost

pri navedbi imena ali celotnega naslova proizvajalca (manjkala sta ulica in kraj). Pri navedbi oznake »Ime proizvoda« smo opazili eno neskladnost, saj je bilo na nalepki zapisano neustrezno prodajno ime »Slovenski med«.

Brez prelepke, ki označuje predpakiranost živil, je bilo 12 odstotkov vzorcev.

Vsebnost vode in HMF

V 39 prejetih vzorcih medu je bila vsebnost vode v območju od 14,1–17,9 %. En vzorec je presegel najvišjo dopustno vrednost 20 % (vseboval je 20,8 % vode). V 39 prejetih vzorcih medu je bila vrednost HMF v območju od LOQ do 3,5 mg/kg, to pa pomeni, da so bili vzorci sveži in ne segrevani. Pri enem vzorcu pa je bila vrednost HMF 45,2 mg/kg, tolikšna vrednost pa po Pravilniku o medu RS presega dopustno.

Čebelarji izrabite pomoč države, ki omogoča brezplačne analize kakovosti medu.

Botanični izvor

Botanični izvor medu so določali s pelodno in senzorično analizo ter z merjenjem električne prevodnosti. Napačno določeni so bili trije vzorci, osem vzorcev pa je bilo brez oznake vrste medu.

Značilnost slovenskega medu je vsebnost cvetnega prahu pravega kostonja. KIS je ugotovil, da je leta 2015 več kot 86 odstotkov peloda pravega kostonja vsebovalo 17 odstotkov vzorcev manj kot lani, kar pa ugotavljamo tudi sami.

Vsebnost ostankov kemičnih sredstev

Pri 26 od 42 prejetih vzorcev niso zaznali ostankov timola, kumafosa in amitraza oz. so bile vrednosti njihovih ostankov pod mejo kvantitativnega določanja LOQ (amitraz: LOQ = 0,01 mg/kg, kumafos: LOQ = 0,009 mg/kg, timol: LOQ = 0,07 mg/kg). Pri 16 vzorcih pa so zaznali vsebnost posameznih aktivnih snovi ter vrednosti kvantitativno ovrednotili.

V dveh od 42 prejetih vzorcev je bila vsebnost kumafosa višja od meje kvantitativnega določanja (> 0,009 mg/kg). Razpon vrednosti je bil v območju

* Mag., svetovalka JSSČ za zagotavljanje varne hrane

od 0,03–0,04 mg/kg. Najvišja dovoljena vrednost (MRL) kumafosa v medu je 0,1 mg/kg.

Vsebnost amitraza so določili v 8 od 42 prejetih vzorcev. Pri treh vzorcih so določili amitraz v koncentracijskem območju od 0,01–0,02 mg/kg, pri dveh vzorcih so določili vrednost 0,03 mg/kg, dva vzorca sta vsebovala 0,04 mg/kg amitraza, en vzorec pa 0,05 mg/kg. Noben vzorec ni presegal vrednosti MRL, ki je za amitraz 0,2 mg/kg.

V 36 od 42 prejetih vzorcev niso zaznali ostankov timola oz. so bile vrednosti njegovih ostankov nižje od meje kvantitativnega določanja LOQ, ki je 0,07 mg/kg. En vzorec je vseboval 0,08 mg/kg timola, štirje vzorci so vsebovali timol v koncentracijskem območju 0,1–0,2 mg/kg, en vzorec pa 0,46 mg/kg. Ker timol ne povzroča tveganja za zdravje ljudi, slovenska in evropska zakonodaja zanj ne predpisujeta najvišje dovoljene vsebnosti. Kljub temu pa lahko timol vpliva na okus medu. Zakonodaja v Švici predpisuje za timol MRL 0,8 mg/kg. Po raziskavah je ta vrednost še sprejemljiva in ne vpliva na senzorične lastnosti medu.

Sklep

Analize kakovosti medu je brez dvoma treba nadaljevati. Čebelarje pozivamo, naj izrabijo to pomoč države, saj s tem spremljajo in nadzorujejo svojo proizvodno prakso. Tudi zakonodaja nam nalaga, da moramo svoj proizvodni proces na vsake toliko časa preveriti z analizami. Težko je razumeti, da je leta 2015 ta ukrep izrabilo le 82 čebelarjev, še posebej, ker so **analize brezplačne**.

Čebelarjem, ki posumijo, da zaradi njihove prakse obstaja možnost neskladnosti vzorca medu z zakonodajo, svetujemo, da ga pošljejo v kontrolni

pregled. Za nasvet lahko prosijo Javno svetovalno službo v čebelarstvu (JSSČ) in veterinarje, ki delujejo v okviru Nacionalnega veterinarskega inštituta.

Še vedno je nepravilno označenih precejšnje število vzorcev, in to kljub vsemu trudu, ki ga z delavnicami, predavanji, enotnimi nalepkami v to vlaga JSSČ. Poleg tega je KIS ob vabilu k oddaji vzorcev čebelarjem posredoval tudi primer pravilno označenega vzorca medu. Ob vsem tem težko razumemo, zakaj se pojavlja tolikšen odstotek nepravilno označenih vzorcev medu.

Vsekakor pa razveseljuje dejstvo, da je bila vsebnost akaricidov v medu precej nizka. Kumafos so našli samo v dveh vzorcih, in to največ 0,04 mg/kg, kar je več kot polovico manj od dovoljene vrednosti. Metabolite amitraza so našli v osmih vzorcih medu, najvišja vrednost je bila 0,05 mg/kg oz. precej pod dovoljeno mejo. Nekaj več vzorcev kot prejšnja leta je vsebovalo timol, očitno zaradi pogostejše uporabe. Z vidika varnosti medu je to spodbuden podatek, saj zanj najvišja dovoljena vrednost niti ni predpisana, ker naj ne bi bil škodljiv za človekovo zdravje.

Čebelarji, izrabite možnost analize kakovosti medu, saj je namen tega ukrepa zgolj svetovanje čebelarjem za odpravo njihovih napak. Več o tem, na kakšen način lahko oddate vzorec medu, vam bo povedala ga. Veronika Kmecl na KIS-u. ■

Viri:

Kmecl, V., in sod. (2015): *Poročilo o izvajanju interne kontrole medu v letu 2015, Sklop 1*, Kmetijski inštitut Slovenije.

Kmecl, V., in sod. (2015): *Poročilo o izvajanju interne kontrole medu v letu 2015, Sklop 2*, Kmetijski inštitut Slovenije.

Temeljiti spomladanski pregled čebeljih družin

Vlado Augustin*, vlado.augustin@czs.si

Ena izmed najpomembnejših in najbolj občutljivih spomladanskih nalog v čebelnjaku je temeljit pregled čebeljih družin. Po njem dobimo točen odgovor na vprašani, kako so čebele prezimile in kaj je treba v prihodnje narediti za njihov hitrejši spomladanski razvoj. Ob vsakem letnem času je treba vsak pregled čebelje družine izvesti v kar najkrajšem času. To še posebej velja za spomladanske preglede, kajti čebelja družina tedaj še ni številčna in zato težko vzdržuje potrebno toploto v zalegi.

Če je konec februarja ali marca temperatura višja od 12 °C, lahko ob prvem čistilnem izletu opravimo prvi »leteči« pregled čebeljih družin. Pri tem iz panja odstranimo 1–2 krajna sata, preostale pa pazljivo listamo, da ugotovimo, ali je v panju zalega. Hkrati s preverjanjem zalege preverimo tudi zalogo hrane. Po potrebi lahko še očistimo podnice. Če so bile čebelje družine zazimljene z mlado, oprášeno matico, z veliko čebelami, izleženimi v prvi polovici avgusta, in z zadostno zalogo kakovostne hrane, izkušeni čebelarji raje zgolj opazujejo čebele pred žreli in tako ocenijo stanje v panjih.

* Svetovalec JSSČ za tehnologijo čebelarjenja

Temeljnit spomladanski pregled čebeljih družin izvedemo konec marca ali v začetku aprila. Ob takem pregledu mora biti vreme toplo in mirno, temperatura v okolici čebelnjaka pa se mora povzpeti na 15–18 °C. Dobro je spremljati vremenske napovedi, saj meteorologi dokaj zanesljivo napovejo vreme za nekaj dni vnaprej. Poleg lepega vremena moramo imeti za prvi pregled čebel pripravljeno vse orodje in druge pripomočke, predvsem pa dovolj časa in miru, kajti delati bo treba mirno in zbrano.

Med temeljitim spomladanskim pregledom čebeljih družin je treba natančno ugotoviti:

- moč čebelje družine,
- količino zalege,
- kakovost matice,
- količino in kakovost hrane,
- zdravstveno stanje

Pomemben prvi pogoj za dobro opravljeno delo pri oskrbi čebel so hitrost, mir in zbranstvo, zato je prav, da se navadimo tako delati takoj na začetku, torej že pri temeljitem spomladanskem pregledu. Svetujem vam, da delate po vnaprej pripravljenem načrtu, po nekakšnem verižnem sistemu, tako da vsak postopek ponovite v vsakem panju.

Moč čebelje družine

Dobro prezimljena čebelja družina mora ob temeljitem spomladanskem pregledu zasedati od štiri do pet s čebelami strnjeno zasedenih ulic med sati na sredini panja. Če pri družini ugotovimo tako ali boljše stanje, če ima torej družina še več zalege in zaseda še več ulic, jo brez skrbi lahko prepustimo nadaljnjemu razvoju, v zapiske pa jo vnesemo kot gospodarsko družino oziroma kot matičarja. Po vsej verjetnosti pa v takem stanju ne bodo vse družine. Tudi pri najbolj skrbnem zazimljenju se zgodi, da določen odstotek družin čez zimo nevarno oslabi. Vzrok za to je več, največkrat pa so razlog za takšno stanje slabe in nekakovostne matice, pomanjkanje kakovostne zaloge hrane ali pomanjkljiva skrb za zdravstveno stanje čebelje družine v prejšnjem letu. Vsaki takšni oslabei družini moramo z ustreznim posegom takoj priskočiti na pomoč, če tega nismo storili že po prvem izletnem dnevu. Oslabela čebelja družina z matico že tedaj stisnemo z ločilnim lesenim satom oz. desko na pet satov. S tem jim zmanjšamo prostor za ogrevanje ter olajšamo vzdrževanje mikroklimo v panju. Takšne družine zdaj združimo z močnejšimi ali pa jih okrepimo s čebelami in zalego iz rezervnih družin.

Količina zalege

Količino in kakovost zalege ugotavljamo na podlagi površine pokrite in odkrite zalege na satih, zasedenih s čebelami. Če je v panju veliko zalege, ki je

strnjena in ustrezne oblike, in če so celice nepokritega satja zaležene z jajčeci, je to dober znak, da je z družino vse v najlepšem redu. V tem obdobju imajo močne čebelje družine navadno 3–4 sate zaležene s pokrito zalego in jajčeci. Ti seveda niso zaleženi prav do robov kot pozneje v maju, ko so družine na vrhuncu razvoja, temveč je – kot tudi mora biti – nad zalego in za njo venec cvetnega prahu in medu. Če gnezdo ni na sredini plodišča, ga ob tej priložnosti pomaknemo tja, da lahko matica enakomerno razširja zalego na vse strani.

Kakovost matice

Vse lastnosti čebelje družine (donos medu, kakovost zalege, mirnost, rojivost, odpornost proti boleznim) so v veliki meri odvisne od kakovosti matice. To zdaj ocenjujemo glede na stanje pokrite zalege, iz katere lahko ugotovimo:

- če je zalega strnjena in ravna, je matica dobra;
- če je zalega razmetana in ravna, je plodnost matice popustila, to pa ne obljublja napredka družine;
- če je čebelja zalega razmetana in grbasta, je matica postala trotočka. Taka matica je porabila semenčice v svoji semenski mošnjici, zato je družini usojen propad;
- če je zalega razmetana in grbasta, v posameznih celicah pa na satju opazimo več jajčec, gre za trotočka, v katerem zalegajo lažne matice;
- če v čebelji družini ni zalege, je družina izgubila matico.

Vsi primeri z izjemo prvega so resni problemi, ki zahtevajo takojšnje ukrepanje čebelarja. Čebelji družini, ki je brez matice, je treba dodati novo, če jo imamo v rezervi. Če tega ne naredimo, čebele iz močnih družin brez velikih težav najdejo brezmatične družine in jim kradejo med. Ohrabrene z uspehom svojih čebeljih kolegic se jim pridružijo še druge čebele. Tako se vname medsebojen boj, ki se lahko razširi na celoten čebeljak ter povzroči pomor številnih čebel in uničenje celih čebeljih družin.

Razmetana in grbasta čebelja zalega pomeni, da je matica postala trotočka

Foto: Franc Šivic

Družine brez matice je najbolje takoj združiti z močno družino, ki ima matico. Reševanje družine, v kateri gospodari trotovka ali lažna matica, ekonomsko ni opravičljivo in prav je, da takšno družino združimo z močno.

Količina in kakovost hrane

Uspešno prezimljena čebelja družina mora imeti v tem obdobju v panju tri do štiri sate pokritega medu, to je 6–7 kg medu s cvetnim prahom. Kar takoj si zapomnimo, da je treba pri presojanju zalog računati, da je na 1 dm² sata na obeh straneh skupaj 300 g medu, če je ta pokrit. Če v panju ni dovolj hrane, pravzaprav nimamo druge izbire, kot da jo čebelam dodamo. Iz rezerve jim dodamo medene sate z nastrganimi pokrovcji, da se čebele ne trudijo še z odkrivanjem medu. Če takih satov nimamo, jim lahko v sate nalijemo gosto medeno tekočino, če pa ni več prehladno, jih lahko nakrmimo tudi s sladkorno raztopino.

Številni čebelarji spomladi prisegajo na uporabo krmnih pogač. Pri tem moramo biti zelo previdni, saj čebele za predelavo te hrane potrebujejo več vode, to pa utegne ob mrazu in slabem vremenu povzročiti nemalo težav. Ob zdajšnjem zelo spremenljivem vremenu s hitrimi ohladitvami obstaja nevarnost, da čebele ne bodo sposobne ogrevati celotne zalege. Posledica tega je pojav prehlajene zalege, griže, noseme itd.

Zdravstveno stanje čebel

Med temeljitim spomladanskim pregledom čebelijih družin moramo biti še posebej pozorni na nosemo. Mrtvice čebel iz tistih družin, v katerih posumimo v bolezen, je treba poslati v analizo veterinarski ustanovi. Ker je treba nose mavost zatirati po zakonu, je čebelar dolžan prijaviti sum, da je družina okužena s to boleznijo. Če je z laboratorijskimi

analizami in s kliničnimi znamenji ugotovljena akutna oblika te bolezni, bo potrebne ukrepe v okuženem čebelnjaku odredil veterinar NVI.

Prav tako je za zdravstveno stanje čebelje družine pomembno, koliko varoj je še ostalo v družini. Zaradi tega je nujno, da čebelar nenehno preverja naravni odpad varoj. V tem obdobju moramo biti pozorni na družine, pri katerih smo po zadnjem zdravljenju ugotovili večji odpad varoj. V teh družinah bomo morali v nadaljevanju čebelarskega leta, ob medenju, izvajati različne vrste apitehničnih ukrepov (gradilni sat, odzemanje pokrite zalege, ometenci itd). Če načrtno izvedemo več apitehničnih ukrepov zapored, lahko razvoj varoj preprečimo za več generacij in na ta način vzdržujemo njihovo populacijo v družini na še dopustni ravni.

Konec marca in aprila moramo biti pozorni na znake hude gnilobe čebelje zalege. Ob pojavu suma ali kliničnih znamenj te bolezni nemudoma pokličemo veterinarja NVI.

Med temeljitim spomladanskim pregledom čebelijih družin imamo možnost, da si med delom nekoliko bolje ogledamo tudi zunanost in lastnosti čebel v posameznih družinah. Še posebej moramo biti pozorni na tiste čebele družine, pri katerih smo opazili čebele delavke z rumenimi obročki. V njih bomo morali letos obvezno zamenjati matice in uničiti čim več trotovske zalege, po možnosti pa kar vso.

Temeljiti spomladanski pregled čebelijih družin nam pove, s kakšnimi možnostmi in pod kakšnimi pogoji lahko zastavimo čebelarjenje v sezoni, ki je pred nami. Čebelar mora poznati vse dejavnike, ki ovirajo razvoj čebelje družine, jih pravočasno prepoznati in ustrezno ukrepati. To zahteva veliko dela in truda, vendar se splača. Vsa opažanja pri pregledu čebelijih družin si je treba zapisati, saj nam bodo ti zapiski v pomoč pri prihodnjem delu. ■

Srečanje povezave SUPER-B in povabilo k sodelovanju v spletni anketi

Danilo Bevk*, danilo.bevk@nib.si

Prvi teden lanskega novembra sem se kot slovenski predstavnik na Malti udeležil letnega srečanja povezave, poimenovane SUPER-B. Povezava združuje raziskovalce, ki so vključeni v varovanje oprasovalcev in trajnostno upravljanje z njimi.

Namen združenja je povezovanje znanja na področju oprasovanja. V okviru povezave deluje več delovnih skupin. Prva se ukvarja s koristmi, ki jih ima

družba od oprasovanja. Pri tem se ne omejuje samo na neposredno pridelavo hrane, ampak gleda tudi širše koristi, ki jih imamo na primer zaradi ohranjanja biotske pestrosti.

Druga skupina združuje ljudi, ki se ukvarjajo z zagotavljanjem »servisa oprasovanja«, tretja je namenjena varovanju oprasovalcev oziroma oprasovanja, četrta pa se ukvarja z vzroki za

* dr., Nacionalni inštitut za biologijo

izginjanje oprasovalcev. Posebna skupina se ukvarja še s prenosom znanja različnim ciljnim skupinam, povezanim z oprasovanjem.

Še ne tako davno je oprasovanje veljalo za nekaj samoumevnega. Ponekod že spoznavajo, da temu ni tako. Populacije medonosne čebele in divjih oprasovalcev so se zlasti na območjih z zelo intenzivnim kmetijstvom tako zmanjšale, da je treba oprasovanje zagotoviti načrtno, bodisi v dogovoru s čebelarji bodisi z nakupom čmrljih družin ali celo bub čebel samotark. Oboje seveda ni zastoj.

Na srečo stanje v Sloveniji še ni tako kritično. Da je temu tako, gre zahvala predvsem razmeroma velikemu številu čebelarjev in naravnim danostim, ki preprečujejo, da bi ozemlje naše države tako zlahka spremenili v eno samo veliko njivo, kot so to na primer storili Nizozemci. V Sloveniji imamo zato kljub negativnim trendom še vedno razmeroma pestre združbe divjih oprasovalcev. Seveda pa z nadaljnjo intenzifikacijo kmetijstva lahko vse to tudi hitro zapravimo.

Čeprav je velik del kmetijstva neposredno odvisen od oprasovanja, je to hkrati (sicer nehote) tudi zelo pomemben dejavnik ogrožanja oprasovalcev. Zaradi različnih interesov in nerazumevanja se ponekod v Evropi pojavljajo celo konflikti med čebelarji in kmetovalci, čeprav bi morali biti največji zavezniki. Velik izziv za prihodnost je zato zagotoviti razvoj, produktivnost in konkurenčnost kmetijstva, hkrati

V okviru povezave SUPER-B poteka raziskava o odnosu do oprasovanja. Za tam namen sta pripravljena dva spletna vprašalnika, eden za čebelarje in eden za kmetovalce. Raziskava poteka pod vodstvom Univerze v Readingu (Združeno kraljestvo). Vprašalnik je preveden v več kot deset jezikov, slovenska različica pa je dostopna na povezavi: https://readingagriculture.eu.qualtrics.com/jfe/form/SV_7OKWrt1UpgSHGXH. Vsem, ki ste vprašalnik že izpolnili, se za sodelovanje najlepše zahvaljujem, vse druge pa prijazno vabim k sodelovanju. Anketa je anonimna, namenjena je tako ljubiteljskim kot profesionalnim čebelarjem, izpolnjevanje vprašalnika pa vam bo vzelo največ 20 minut. Vprašalnik so sicer sestavili britanski kolegi, zato mogoče kako vprašanje ni povsem primereno za naše razmere. Vaše sodelovanje v raziskavi je pomembno zato, da so izraženi tudi pogledi slovenskih čebelarjev, saj ti niso nujno enaki pogledom čebelarjev v drugih državah. Ob morebitnih težavah mi lahko pišete na e-naslov: danilo.bevk@nib.si. Po elektronski pošti vam lahko pošljem tudi povezavo do ankete. Vnaprej hvala za sodelovanje!

pa ohraniti ekosisteme in njihove storitve, vključno z oprasovanjem. K dosegu tega cilja bo prispevala tudi povezava SUPER-B. ■

Novice iz sveta

Brazilija

V zgodnjih osemdesetih letih prejšnjega stoletja so se po Južni Ameriki začele širiti agresivne afrikanizirane čebele, imenovane tudi čebele morilke (killer bees), ter izpodrivati italijanske čebele (*Apis mellifera ligustica*), ki so bile do tedaj na tej celini v večini. Iz strahu pred njihovim popolnim izginotjem so se čebelarji strokovnjaki leta 1984 odločili, da bodo na komaj 18 km² velikem otoku Fernando De Noronha, ki je 350 km oddaljen od vzhodne obale Brazilije, naselili 20 družin čiste italijanske čebele.

Znano je, da so afrikanizirane čebele, ki so zelo napadalne, odporne proti varojam, to pa seveda ne velja za evropske rase. Z afrikanizirami čebelami namreč brez dobre zaščite pred piki sploh ni mogoče delati. Na omenjenem otoku naj bi vzrejali matice zato, da bi jih pozneje parili z afrikanizirami troti in tako zmanjšali napadalnost afrikaniziranih čebeljih družin.

Vse pripeljane italijanske čebele so bile napadene z varojami, vendar jih niso nikoli zdravili. Stopnja okuženosti je dosegla mejo 20 odstotkov, vendar je nikoli ni presegla. Pri tako hudi napadenosti z varojami čebelje družine v Evropi že propadejo. To je bil

do tedaj v svetu edinstven primer, da je ena izmed evropskih ras medonosne čebele preživela več kot četrto stoletje brez zatiranja varoj. Ko so matice z otoka Fernando De Noronha prepeljali v Nemčijo in tam z njimi naredili nove družine, so te sčasoma pomrle, ostale pa so le tiste, ki so jih zdravili.

Dandanes se znanstveniki sprašujejo, zakaj so čebele na omenjenem otoku preživele brez zatiranja varoj. Proti varojam niso imune niti afrikanizirane čebele, njihova stopnja okuženosti pa je podobna tisti pri italijanskih na samotnem otoku Fernando De

Otok Fernando De Noronha

Foto: Franc Šivic

Noronha, torej med 2000–5000 varoj na družino, a vendarle ne propadejo.

Ali je morda ključ rešitve uganke v odsotnosti virusa deformiranih kril? Tega so v mrtvicah vedno našli takrat, kadar se je pojavljalo množično izginjanje čebel iz panjev, torej zloglasni pojav, ki ga s kratico označujemo kot CCD. Niti pri afrikaniziranih niti pri italijanskih čebelah na tem atlantskem otoku doslej niso opazili čebel z deformiranimi krili. Ali je za afrikanizirane čebele in za tiste na omenjenem otoku

značilen drugačen soj virusa deformiranih kril kot za druge čebele? Dokončen odgovor na vprašanje, zakaj so čebelje družine na otoku Fernando De Noronha toliko let preživele brez kakršnega koli zatiranja varoj, bo v prihodnje vsekakor pomemben za vse populacije medonosnih čebel. ■

Franc Šivic

Vir: Martin, S. J. (2015): Does a remote Brazilian Island hold the key to varroa tolerance? *American Bee Journal*. Št. 11, november, str. 1217.

SMGO

Moja čebelarska praksa v sistemu SMGO

Marko Purnat, purnat.marko@siol.net

Kdo sem?

Doma sem iz Mozirja. Od leta 2003 sem upokojenec. Izhajam iz čebelarske družine. Resneje sem začel čebelariti leta 1988. Pred 15 leti sem v neposredni bližini doma, pod obronki gozdov Mozirske planine, zgradil nov čebeljak za 30 panjev. Pred leti sem prebolel srčni infarkt, katerega posledica je pešanje vida, zato zdaj čebelarim samo z 20 čebeljimi družinami v trietažnih in nakladnih panjih. Svoje čebelarsko znanje sem nenehno izpopolnjeval: leta 2003 sem pridobil NPK čebelar/čebelarka, leta 2006 pa še naziv čebelarskega mojstra. Kot predavatelj ČZS sem svoje znanje prenašal številnim slovenskim čebelarjem. Bil sem tudi mentor 28 mladim krožkarjem na OŠ Mozirje. Kar 16 let sem bil predsednik območne Čebelarske zveze Zgornjesavinjsko-Šaleškega območja (ČZ SA-ŠA). Od leta 2000 sem bil po en mandatu podpredsednik ČZS, član UO ČZS ter predsednik različnih komisij pri UO ČZS. V iztekajočem se mandatu sem predsednik komisije za SMGO in član NO ČZS.

Moj čebeljak

Sistem SMGO

Ker je ČZS želela nadgraditi sistem kolektivne blagovne znamke za slovenski med (KBZ) iz leta 1999, je bila na ravni zveze imenovana komisija strokovnjakov in čebelarjev za pripravo potrebnih strokovnih podlag (dokumentacije) za pridobitev zaščite za naš med (SMGO). Z veliko truda in zagnanosti posameznikov (g. Noč in g. Meglič) je ČZS uspelo zaščito znamke SMGO na ravni Slovenije pridobiti že leta 2008, na ravni Evropske unije pa leta 2013.

Zakaj sem se odločil vstopiti v sistem pridelovalcev SMGO?

V svoji aktivni delovni dobi sem delal in sodeloval tudi s poslovnimi partnerji v tujini in tam sem spoznal, da želijo porabniki v svetu kupovati varno hrano višje kakovosti, hrano, ki je ustrezno pridelana in katere pridelava je tudi nadzorovana. Vse pogosteje to zahtevajo tudi kupci v Sloveniji, zato pričakujejo, da jim bomo čebelarji ponudili med višje kakovosti, torej med blagovne znamke SMGO. Spoznal sem, da je to edina možnost za uspešno konkurenco ponudbi medu iz držav, v katerih so razmere za medenje boljše, s tem pa je cenejša tudi pridelava tega živila. Ker čebelarim v zdravem in čistem naravnem okolju in ker dobro poznam pridelavo varne hrane, tj. medu, sem se med prvimi vključil v sistem pridelovalcev medu z označbo SMGO. Kupci cenijo mojo odločitev, zato se v moje zadovoljstvo in ponos z veseljem odločajo za nakup mojega medu.

Moj pristop k pridelavi varne hrane

Z redno zamenjavo starega satja z novim (satnice so izdelane iz mojega voska) skrbim za zdravje svojih

čebeljih družin. Varoje že več kot 13 let zatiram samo z naravnimi sredstvi (mravljinčno in oksalno kislino), ustreznimi načini preventivnega zatiranja varoj (čas medenja, apitehnični ukrepi) ter s higieno orodja, delovnih pripomočkov, osebnih zaščitnih sredstev, čistočo v panju, čebelnjaku, točilnici in polnilnici. Skrbim tudi za čistočo ustreznih skladiščnih posod.

Čebelarim v večetažnih panjih, zato mi tehnologija čebelarjenja omogoča, da satov iz plodišča ne prevešam v medišče, kjer čebele shranjujejo nektar ali mano samo v deviškem satju. Spomladi ostanek hrane (poln sat predelane sladkorne raztopine) odstranim iz panja, ga shranim v zamrzovalnik in porabim za poznejše krmljenje narejencev, v panj pa vstavim medeni sat cvetličnega medu iz zaloge.

Med iztočim iz satja šele tedaj, ko sta pokriti vsaj dve tretjini celic z medom, zadnjič pa šele po nekaj dnevih prekinitve medenja oz. donosa. Kljub temu v prvih iztočenih satih pregledam vsebnost vode v medu še z refraktometrom, da potrdim svojo odločitev o zrelosti medu. Skladiščne posode z medom opremim z ustrežno nalepko s podatki o rezultatih svoje senzorične analize in datumu točenja ter s številko LOT-a. Med skladiščim samo v nerjavečih posodah ter v ustreznem temnem, zračnem in hladnem prostoru.

Med točenjem med precejam skozi ustrezna cedila, čez nekaj dni pa ga v skladiščnih posodah še dodatno posnamem. Polnim ga v kozarce za slovenski med, ki jih vedno zaprem z originalnimi pokroveci ter opremim z ustrežno izpolnjenimi nalepkami. Po vnovičnem pregledu čistosti medu v kozarcu ga ob navzočnosti kupca prelepim še s prelepko SMGO.

Kristaliziran med v skladiščni posodi utekočinim v posebni, doma izdelani napravi (vodna kopel) pri temperaturi 42–44 °C. Temperatura se z ustreznimi temperaturnimi tipali in stikali uravnava samodejno. Vedno imam v bližini toplo vodo, ustrezen prostor za čistila in čiščenje ter ustrezne krpice in brisače (tudi

Notranjost čebelnjaka pozimi

papirnate). Vsi prostori so ustrezno zavarovani pred vdorom žuželk in drugih malih živali ter redno čiščeni.

Dokumentacija – zagotavljanje sledljivosti pridelave in kontrole sistema

Kot predsednik komisije za SMGO pri UO ČZS sem se vedno zavzemal za oblikovanje ustreznih obrazcev z najnunjnejšimi podatki, da bi bili ti čim bolj razumljivi in da bi bilo čim manj administrativnega dela. Meni to delo ne povzroča nikakršnih težav, saj sistem SMGO zahteva pri pridelavi medu samo en obrazec več, kot jih je treba voditi po zahtevah državne zakonodaje. Obrazce s področja dobrih higienskih navad (HACCP) in obrazec za SMGO izpolnjujem po vsakem končanem opravilu in jih shranjujem v posebnem fasciklu. Na ta način so podatki urejeni in po potrebi hitro dostopni.

Vsako leto se s terenskim svetovalcem dogovorim tudi za kontrolo izvajanja sistema SMGO. Svetovalec tako pregleda kakovostne parametre medu, proizvodno dokumentacijo, vse prostore in pripomočke ter skladiščne posode z medom. Ob tej priložnosti si izmenjava tudi misli o najini dobri čebelarski praksi.

 SMGO-števec	Število novih članov SMGO decembra 2015	Število vseh članov SMGO decembra 2015
		11
<p>Za vključitev v kakovostno shemo »Slovenski med z zaščiteno geografsko označbo« navežite stik z go. Natašo Lilek: po tel.: 040/436 519 ali 01/729 61 29 oz. na e-naslovu: natasa.lilek@czs.si.</p> <p>Več informacij najdete na spletni strani www.slovenskimed.si pod rubriko SMGO.</p>		
<p>Vse uporabnike sistema SMGO, ki za leto 2015 še niso posredovali poročila o porabljenih prelepkih in količini medu, označenega s SMGO, prosimo, da to storijo takoj. Poročilo je treba posredovati tudi, če imate prelepke v zalogi, vendar jih v letu 2015 zaradi določenih razlogov niste uporabili.</p> <p>Čebelarji, ki ne želite več sodelovati v sistemu SMGO, morate podati pisno izjavo o izstopu iz sistema.</p> <p>Čebelarji, pri katerih so od zadnje notranje presoje minila tri leta (torej vsi, pri katerih je bila zadnja presoja izvedena leta 2013), morajo vnovično notranjo presojo opraviti letos.</p>		

Tudi ob zunanji kontroli izvajanja sistema SMGO, ki jo je izvedel predstavnik Bureau Veritas, nisem imel nikakršnih težav niti mi niso bile izrečene posebne zahteve, saj kontrolor pregleduje samo tisto, kar moramo čebelarji izvajati v skladu z državno zakonodajo, našim pravilnikom, določili sistema HACCP in v skladu z dobro čebelarско prakso. V zvezi s tem želim še posebej poudariti **pridobivanje naravnega medu brez kakršnih koli primesi oz. ostankov**, čistočo v vseh fazah pridobivanja ter skladiščenje in pakiranje v prodajno embalažo po načelih dobre čebelarске prakse – vse to pa meni ne povzroča težav.

Nekaj mojih misli za naprej

Sodelovanje v sistemu SMGO in večkratna skupna srečanja pridelovalcev SMGO so po mojem pre-

ričanju pozitivna za delovanje sistema kot celote, saj bomo le na ta način lahko reševali težave na terenu, pri razvoju, promociji, cenovni politiki in prenosu znanja.

V svetu in tudi pri nas porabniki čedalje pogosteje zahtevajo **ponudbo varne hrane (med) in hrane višje kakovosti**. Tudi za čebelarje kot pridelovalce čebeljih pridelkov je to edino **zagotovilo za uspeh in zadovoljstvo** tako kupcev kot nas čebelarjev. To pa bomo lahko dosegli le s **skupnim delom in medsebojnim povezovanjem v združenju pridelovalcev SMGO, ki je dobra naložba za našo prihodnost**.

Čebelarji se moramo zavedati, da je vsak posamezen čebelar **produktno odgovoren za kakovost svojega medu**, v sistemu SMGO pa smo vsi skupaj **kolektivno odgovorni** za dosledno izvajanje zahtev tega sistema. NAJ MEDII! ■

DELO ČEBELARJA

Čebelarjeva opravila v februarju

Jure Justinek, jure.justinek@czs.si

Delo pri čebelah

Mesec, ki je pred nami, je lahko zelo zimski in snežen, skoraj vedno pa se februarja pojavi kak dan ali več dni, v katerih se toliko otopli, da čebele izletijo in se iztrebijo. Po navadi tedaj na prisojnih legah že cveti kaka leska in čebelam uspe prinesiti tudi kak košek obnožine. Nasploh pa leska zadnja leta zaradi milejših zim namesto konec februarja cveti že konec januarja. Na dan, ko se po daljšem obdobju, v katerem so bile čebele tesno v gruči, zgodi prvi izletni dan, je priporočljivo, da smo ob čebelnjaku. Opazujemo izletavanje, saj že po vedenju čebel na bradi panja marsikaj izvemo o stanju družin. Če čebele normalno izletavajo in kaka prinese tudi kak košek obnožine, je po navadi vse v redu.

Če izletavajo množično ter po bradi begajo sem in tja, je lahko tudi kaj narobe, podobno, kot če izletavajo slabo ali sploh ne izletavajo. Takšne družine sam od zadaj odprem in zelo na hitro preverim stanje. Pri tem uporabim baterijsko svetilko, satja pa ne izvlačim. Če čebele šumijo in se tudi po končanem izletu ne umirijo, so najverjetneje brezmatične. Tako družino si označim in ukrepam ob prvi priložnosti, navadno marca, ko se bolj otopli. Odprem tudi panje, iz katerih čebele zelo slabo ali pa sploh ne izletavajo. V njih najpogosteje ugotovim tri možne scenarije: po prvem je družina močna in se ji ne mudi na čistilni izlet, po drugem je oslabela, torej izjemno šibka, po

tretjem pa je propadla. Tako kot brezmatične označim tudi šibke družine, panje odmrlih pa zaprem in jih takoj očistim vsaj mrtvic. Ko se otopli, te panje temeljito očistim in pripravim za naselitev nove družine. Pri družinah, ki so propadle, je treba ugotoviti vzrok. Če sami o njem nismo prepričani, pokličemo območnega veterinarja.

Če je na izletni dan dovolj toplo (vsaj 12 °C), šibke družine (ki zasedajo le 2–3 ulice) izjemoma v 2–3 minutah tudi na hitro uredim. Pogoja, da se tega lotim, sta, da je takšna družina zdrava in da ima dovolj hrane. Panj odprem in odstranim vse satje, ki ga ne posedajo čebele. S satjem jih premestim v levo ali

Čebele na leski

Čebelarje družine na prevozni enoti na prezimljanju

desno stran panja, prazen prostor pa zapolnim z 10 cm debelim stiroporom v velikosti AŽ-satnika. Panj zaprem in dobro zapažim. Takšni družini smo zmanjšali prostor na tolikšno površino, kot jo zaseda. Ker mora zdaj ogrevati manjši prostor, ima večje možnosti za uspešno prezimitev.

Izletni dan je tudi možnost, da preverimo opaž, s katerim so zadelane čebele. Če je ta vlažen, ga zamenjamo s suhim. Če do zdaj čebel še nismo opažili, je zdaj čas tudi za to, saj se je v panjih pojavila prva zalega in čebele morajo vzdrževati primerno temperaturo. Sam po večini uporabljam panje brez vrat, tako da vlaga iz panjev lahko ves čas uhaja skozi 5 cm debelo penasto gobo, ki nadomešča vrata in opaž. Pri panjih, pri katerih nisem odstranil zadnjih vrat, pa so loputice ves čas odprte, saj je tudi za njimi nameščena 5 cm debela penasta goba. Če se v panju nabira preveč vlage, se v vlažnem in mrzlem panju hitro pojavijo plesni, zelo rada pa splesnita zlasti krajna sata.

Ob začetku vzreje nove zalege se v panju zgodi tudi prve večje spremembe. Temperatura zimske gručice brez zalege je okoli 22 °C, ko se pojavi zalega, pa čebele temperaturo v gnezdu zvišajo na 33–34 °C. Za ohranjanje višje temperature potrebujejo tudi več hrane, zato februarja porabijo približno 1,5 kg zalog. Obseg zalege je sprva manjši in čebele intenzivneje ogrevajo le to območje, pozneje, ko se njen obseg povečuje, pa se povečuje tudi prostornina, ki jo morajo čebele ogrevati. S pojavom zalege se pojavi tudi potreba po vodi. Nekaj (kondenzirane) vode čebele dobijo na stenah panja, ob izletnih dneh pa jo prinašajo od zunaj. Če je konec februarja vreme takšno, da dopušča izlete čebel, namestimo napajalnike, da se čebele navadijo nanje. Če v bližini čebelnjaka ali stojišča teče čist potoček, seveda napajalniki niso potrebni. Da bo napajalnik čebelam v korist, mora biti redno vzdrževan, torej v njem ne sme zmanjkati vode.

Poraba hrane

Ker sta bila november in december 2015 nadpovprečno topla, so nadpovprečno kopnele tudi mede-

ne zaloge v panjih, saj so bile čebele precej dejavne. Močnejše družine so od novembra do februarja porabile tudi do 6 kg svojih zalog, torej občutno več kot v običajnih letih. Če nismo prepričani, da bo medenih zalog dovolj, na lep dan na hitro odpremo nekaj različno močnih družin in z baterijsko svetilko preverimo zaloge. Glede na stanje se odločimo za ukrepanje v marcu. Za dober start in spomladanski razvoj mora biti marca po mojih izkušnjah v panjih vsaj 10 kg medenih zalog. V tem mesecu ne priporočam dodajanja kakršnih koli pogač, sploh pa ne, če smo ugotovili, da je v panjih že tako premalo hrane. Za uživanje pogače potrebujejo čebele vodo, po katero morajo izleteti iz panja. Ker je vreme še precej neugodno, jih večina ostane zunaj. Posledica povečane dejavnosti čebel, ki se pojavi po dodajanju pogače, je še večja poraba hrane, ker pa jim primanjkuje vode, da bi jedle pogačo, zaloge v satju kopirajo še hitreje. Pri predelavi pogače se tudi hitreje izčrpajo, posledica tega pa je manj zalege in ne več, kot bi si želeli. Če smo prisiljeni ukrepati že v tem mesecu, ker v panju primanjkuje hrane, ob gnezdo dodamo ogret nastrgan meden sat iz zaloge. To bo veliko bolje in čebele bodo držale do takrat, ko se bo vreme toliko ogotilo, da bomo lahko ukrepali drugače. Po mojih izkušnjah dodajanje pogače v februarju vzame za eno ulico čebel! Najmirnejši smo lahko, če smo jih jeseni pripravili pravilno, tako da so zdrave in da imajo v panjih dovolj kakovostno predelane in pokrite hrane.

Kaj še lahko postorimo?

Ker drugega konkretnega dela pri čebelah v tem obdobju ni, se začnemo pripravljati na novo sezono. Na splošno ta mesec še vedno lahko opravljamo tista dela, ki smo jih opravljali januarja. Pripravimo pa si še potrošni material, ki ga bomo potrebovali, kupimo panje, če načrtujemo širitev čebelarstva, naredimo načrt čebelarjenja, pospravimo čebelnjake in skladišča, menjamo pridelani vosek za satnice in

Notranjost prevozne enote pozimi, ko so loputice za zračenje odprte

se izobražujemo. Pri nakupu panjev in opreme bodite pozorni predvsem tisti, ki kupujete rabljene stvari. Star panj je lahko vir okužbe čebel, npr. s hudo gnilobo, zato ga moramo pred naselitvijo razkužiti bodisi s 3-odstotno raztopino luga ali vsaj s plinskim gorilnikom. Prav tako pred uporabo ustrezno razkužimo preostalo orodje in opremo, če le ta ni nova. Ves potrošni material, ki ga potrebujem sam, mora biti kakovosten. Zame je kakovost na prvem mestu zlasti pri panjih, vseh posodah, ki so v stiku z medom, in

pri vsem, kar vstavljam v panj. Materiali morajo ustrezati namenu uporabe. Sicer pa je ta mesec še vedno prodajni mesec, v katerem tržimo vse, kar smo pridelali. Glede na to, kar je bilo v zadnjem času povedanega o medu, naredimo dober načrt čebelarjenja v tem letu in še več pozornosti namenimo pridelavi kakovostnih in varnih čebeljih pridelkov. Kupcem naših pridelkov pa prijazno razložimo način našega dela, da nam bodo še naprej zaupali in se vračali po naš med in druge čebelje pridelke. ■

ČEBELJE PAŠE

Obisk čebel na ajdi na poskusnih poljih kmetijskih šol v letu 2015

Janko Božič¹, janko.bozic@bf.uni-lj.si, Cvetka Cokan², Marko Hrastelj³, Valentina Hrastnik⁴, Franc Jakič⁵, Sergej Kos⁴, Dušan Meznarič⁶, Jani Tomaž Pucihar⁷ in Nataša Klemenčič Štrukelj⁸

V okviru projekta »Kar sejemo, to žanjemo« smo leta 2015 nadaljevali spodbujanje sejanja medovite ajde. S tem želimo čebelam zagotoviti pašo, kmetu pridelek in porabniku lokalno pridelano hrano, ki postaja vse pomembnejša. Lani smo se projekta lotili bolj sistematično, zanimalo nas je, kako na različnih območjih Slovenije uspevajo tri različne sorte medovite ajde. Primerjali smo sorte Darja, Čebelica in Bamby. Šest kmetijskih šol, ki se je priključilo projektu, je vse tri sorte medovite ajde posejalo v treh enakih deležih.

Dogovorili smo se, da bodo šole julija posejale 80 kg semena sorte Čebelica in Bamby na hektar ter na enaki površini 100 kg semena sorte Darja. Obiske čebel na poljih smo opazovali vsaj 5–6 dni v obdobju, ko naj bi hkrati cvetele vse tri sorte ajde. V opazovanja so bili vključeni dijaki in študentje praktičnega pouka in njihovi mentorji, ki so bili tudi koordinatorji poskusa za sodelujočo šolo.

Obiske čebel so po večini opazovali v drugi polovici avgusta, na poljih celjske šole pa zaradi poznejše setve drugi teden septembra. Opazovanja smo prilagajali fenološki fazi na poljih. Opazovano območje je merilo 4 m², z letvami in vrvicami pa je bilo označeno in razdeljeno na 16 enakih kvadratov (4 x

4) za lažje štetje obiskov čebel. Hkrati s štetjem so bile opravljene tudi meritve temperature in vlažnosti, evidentirani pa sta bili tudi jakost vetra ter oblačnost na nebu. Obiski čebel so bili opazovani na vsako uro med 8. in 13. uro. Skupaj je bilo opravljenih 512 posameznih štetij, v okviru katerih so opazili 9.218 obiskov čebel.

Največji obisk je bil ob sončnem vremenu in šibkejšem vetru (Tabela). Velik obisk je bil zaznan tudi ob pretežno sončnem in delno oblačnem vremenu ter ob šibkem vetru. Sklenemo lahko, da je obisk cvetov največji, kadar čebele lahko zaznavajo sonce in ob šibkejšem vetru. Brezvetrje verjetno ni ugodno za izločanje medicīne, močnejši veter pa lahko povzroči sušenje medicīne, poleg tega pa oteži tudi letenje čebel.

Tabela: Povprečen obisk čebel na kvadratni meter glede na oblačnost in moč vetra. Največje vrednosti so v poudarjenem in rdečem tisku, vrednosti, za katere je bilo opravljenih manj kot 10 opazovanj, pa so označene z zmanjšanim in poševnim tiskom.

Obisk čebel / m ²	Brezvetrje	Lahek vetrič	Slab veter	Vetrič	Zmeren veter	Močan veter
Sončno	4,4	7,5	7,4	5,3	2,2	
Pretežno sončno	1,9	2,8		7,2		
Delno oblačno	0,8	5,5	2,0	6,4	0,7	11,6
Pretežno oblačno	1,0	5,4	3,7	2,8	7,4	
Oblačno	0,6	0,2	3,7	4,0		0,0

Ajda je rastlina, ki dobro medi samo nekaj ur na dan. Največji obisk čebel je bil opažen okoli 10. in 11. ure dopoldne (Slika 1). Zjutraj so bile verjetno temperature prenizke, vlažnost zraka pa previsoka (Slika 2), da bi se lahko pojavilo večje izločanje

¹ Prof. dr., Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za biologijo

² Šolski center Šentjur

³ Center biotehnike in turizma Grm Novo mesto

⁴ Šola za hortikulturo in vizualne umetnosti Celje

⁵ Biotehniška šola Rakičan

⁶ Biotehniška šola Ptuj

⁷ Biotehniški center Naklo

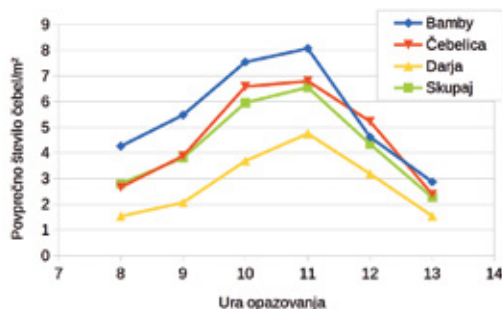
⁸ Svetovalka JSSČ za ekonomiko, ČZS

medičine in s tem večji obisk čebel. Zmanjšanje opoldanskega obiska lahko povežemo z znižanjem vlažnosti na manj kot 60 % in zvišanjem temperature na več kot 22 °C. V takšnih razmerah verjetno medovniki ne morejo več obnoviti izločanja medičine. Za potrditev dogajanja v medovnikih pa so nujno potrebne tudi meritve izločanja medičine z vzorčenjem cvetov, ki so zaščiteni pred obiskom žuželk.

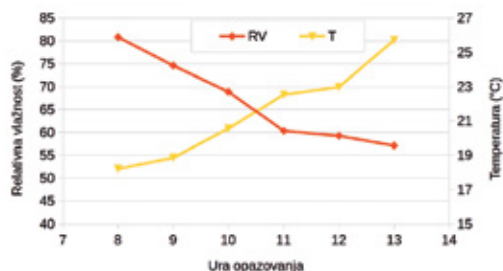
Na Sliki 1 je opaziti, da je bil obisk na posevkih sorte Darja manjši kot obisk na posevkih preostalih dveh sort. Samo obisk cvetov ne kaže nujno tudi primerljivega donosa medičine. Treba bi bilo vedeti, kolikšna količina medičine se izloča v cvetovih in koliko cvetov mora čebela obiskati, da napolni svoj medni želodček, saj bi potem lahko zanesljiveje povedali, kakšna je dejanska medovitost posamezne sorte v opazovanih razmerah. To so lahko usmeritve za prihodnje raziskave medenja ajde. Iz opazovanj v letu 2015 je razvidno, da je bil največji obisk opažen na poskusnih poljih šole iz Celja (Slika 3). Večji obisk je sicer lahko tudi posledica večje gostote čebel ali poznejše fenološke faze, zato moramo to še preveriti. Zanimivo pa je, da na poljih celjske šole, na katerih je ajda cvetela vsaj 10 dni pozneje kot drugod, ni bilo opaziti občutne razlike med vsemi tremi sortami ajde. Tako je na njihovih poljih v drugem tednu septembra sorto Darja obiskalo prav tako veliko čebel kot sorti Bamby in Čebelica.

Obiske čebel bi radi primerjali še s količino pridelka. Za zdaj imamo le del podatkov. Poudarim naj preračunan pridelek na hektar šole v Rakičanu, kjer so na hektar pridelali 1190 kg ajde sorte Bamby, 1230 kg sorte Čebelica in 970 kg sorte Darja. Te podatke je zanimivo primerjati s šolo v Celju, kjer so bili obiski čebel na vseh treh sortah izenačeni. Na hektar so pridelali 675 kg ajde sorte Bamby, 800 kg sorte Čebelica in 950 kg sorte Darja. Rezultati kažejo, da je morda sorta Darja primernejša za poznejšo setev, sorti Bamby in Čebelica pa za zgodnejšo. Seveda poskus ni bil zasnovan v tej smeri, rezultati pa nakazujejo potrebo po tovrstnih testiranjih, saj bi na podlagi teh lažje priporočili sorte glede na čas in razmere pridelave.

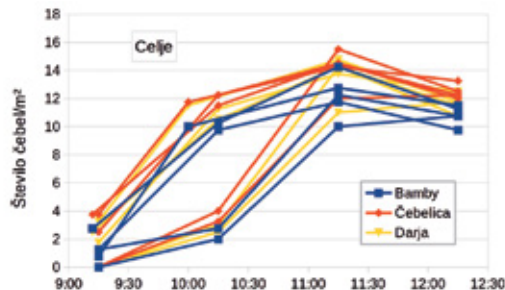
V prispevku so podani ključni rezultati opazovanj v letu 2015. Čaka nas še natančnejša analiza podatkov, da bomo lahko nekatere ugotovitve podali z večjo gotovostjo. Zanimive so tudi določene odvisnosti med opazovanimi dejavniki, ki nam lahko dajejo še jasnejši vpogled v medenje ajde.

Slika 1: Obisk čebel glede na čas dneva in sorto ajde

Slika 2: Povprečna vlažnost in temperatura zraka v obdobju opazovanj

Slika 3: Obisk čebel na poljih šole v Celju

Zahvala

Zahvaljujemo se vsem, ki so podprli projekt »Kar sejemo, to žanjemo«, to je Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano, Kmetijsko gozdarski zbornici Slovenije, Gospodarski zbornici Slovenije, Izobraževalnemu centru Piramida Maribor, šolam, ki so sejale medovito ajdo (gl. opombe o avtorjih), in botrom, ki so Tiskarna Medium, d. o. o., Atotech, Dergan razvoj in svetovanje, Semenarna Ljubljana, d. d., Kmetijski inštitut Slovenije in podjetje Agrosat, d. o. o. ■

inž. JOŽE KUNSTELJ, s. p., ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ,
 telefon: 01 723 70 27, GSM: 031 893 276, e-pošta: jmkunstelj@amis.net
 Izdelujemo: 3-, 4- in 5-satna točila, plastična in INOX. Ponujamo motorje za točila, plastične ventile in posode za med s prostornino 50, 70, 100 litrov. UGODNO!

MIHA KUNSTELJ, s. p.
 ZAVRTI 41 - 1234 MENGEŠ, telefon: 01 723 80 27,
 GSM: 031 352 797, e-pošta: jm-kunstelj@amis.net
 Izdelujemo: KLOBUKE, KAPE (mreža je odporna proti vročini), ROKAVICE, JOPIČE, KOMBINEZONE ipd.

Medovite trajnice ob domačem čebelnjaku

Jožica Golob - Klančič*, trajnice@trajnice.com

Za čebelarje je značilno, da so delavni, natančni in inovativni ljubitelji narave. Zato je logično, da poleg čebel spremljajo tudi medovito rastlinje in da marsikdo med njimi rad kako rastlino tudi sam posadi ali celo razmnoži.

Foto: Mojca Rehar Klančič

Obstaja zelo veliko različnih sort mete. Vse so medovite in po rasti zelo ekspanzivne. Zato jih ne sadimo v mešane nasade z drugimi trajnicami, temveč same zase, da nam sčasoma ne prerastejo vseh sosed.

Če posadimo medovito drevo, bo treba počakati kar nekaj let, da bo zraslo, zacvetelo in privabilo čebele. Takrat pa bo, sicer za krajši čas, vendar leto za letom, v krošnji vse šumelo od čebel. Dreves torej marsikdaj ne sadimo zase, temveč za otroke in vnuke. Ker po navadi precej zrastejo, je treba dobro premisliti, kam jih posadimo, da ne bodo morebiti kdaj v napoto. Presajanje napačno posajenih dreves je zahtevno, mogoče je le v njihovi mladosti, pozneje pa je to misija nemogoče.

No, pri trajnicah pa je ena kot nobena! Torej jih moramo posaditi kar nekaj, če želimo doseči pravi učinek. Res pa je, da pri teh rastlinah lahko poln učinek pričakujemo že kmalu, vsaj drugo ali tretje leto po zasaditvi. Morebiti napačno posajene trajnice po večini lahko presadimo, z leti pa lahko marsikatero z delitvijo ob presajanju tudi razmnožimo. Pri nekaterih lahko celo pobereemo seme in ga uporabimo za pridobivanje novih rastlin.

Vendar izbira, umestitev v prostor, sajenje in gojenje rastlin nasploh zahtevajo nekaj znanja. In tako kot potrebuje mentorja čebelar začetnik, je tudi pri gojenju medovitih trajnic dobro imeti nekoga, ki ga lahko pocukamo za rokav, kadar nam kaj ni jasno ali nam nekaj ne uspe, kot smo pričakovali.

Predvsem pa je treba pred saditvijo dobro razmisliti, kaj bi bilo primerno posaditi na določenem mestu, da bi tam dobro uspevalo in hkrati ne bi kazilo okolja. Tako recimo bogato barvita greda vrtnih trajnic

sodi v naseljen prostor, na javno površino, v naselje ali ob stanovanjsko hišo. Lahko olepša tudi marsikateri čebelnjak, nikakor pa ne sodi ob takega, ki stoji na samem nekje v »divji naravi«. V takem okolju bi morali iskati umirjene rešitve z majhnim številom različnih vrst in sort, pa še te ne bi smele biti preveč kričečih barv. Lahko pa za saditve ob čebelnjaku, postavljenem na kraju, ki nas povezuje z življenjem v bolj ali manj neokrnjeni naravi, poiščemo elemente iz okoliške narave in jih še posebej poudarimo tako, da jih gojimo v večjih, bolj ali manj čistih sestojih oziroma v večjih skupinah. Tudi na ta način namreč lahko sooblikujemo kulturno krajino v širšem smislu in hkrati poskrbimo za nekaj užтков, ki nam jih daje občutek, da smo si uredili okolje, v katerem se radi zadržujemo.

V kraškem okolju lahko damo poudarek zasajanju divjih kraških medovitih trajnic, kot so šetraj (*Satureja montana*), izop (*Hyssopus officinalis*), žajbelj (*Salvia officinalis*), navadni bodoglavca (*Echinops ruthenicus*), navadna podkvice (*Hypocrepis comosa*), hermelika (*Sedum maximum*), materina dušica (*Thymus praecox*) in podobne. Že res, da prav te in številne druge trajnice rastejo v bližnjem okolju na barvitih kraških travnikih, vendar tam rastejo na redko raztresene in med seboj pomešane, zato je njihov učinek »divji«. Če pa te rastline posadimo v večje strnjene skupine, ki bodo rastle ena ob drugi tako, da bodo višje v ozadju, nižje pa v ospredju, bomo z njimi oblikovali »kultivirano naravo«.

Na kakem drugem območju se ozrimo za divje rastočimi medovitimi rastlinami iz bolj ali manj bližnjega okolja in jih skušamo vključiti v nevsiljivo zasaditev, vendar tako, da bo ta še vedno opozarjala na njihove lastnosti, ki so za nas pomembne, npr. na medovitost, neproblematično rast v danem okolju, poudarjeno lepoto.

Na ta način povežemo čebelnjak s širšo okolico tako, da poudarimo medovite in estetske lastno-

Foto: Mojca Rehar Klančič

Med različnimi sortami drobnjaka ima posebno vrednost kitajski, ki zelo bogato in dolgo cveti ter medu ob koncu poletja.

* Univ. dipl. inž. hortikulture in krajinske arhitekture

sti divjih rastlin iz okolja in opozorimo na dojemanje soodvisnosti narave v celoti, tudi človeka in čebel.

V vsakršnem bolj naravnem okolju zunaj naselij, ne glede na to, ali gre za ravninsko ali hribovito okolje, Istro, Gorenjsko, Dolenjsko ali Prekmurje, pa ne moremo narediti napake, če čebelnjak povežemo z nekaterimi zdravilnimi trajnicami, medovitimi zelišči in dišavnicami, ki jih lahko uporabljamo tudi v domači lekarni, kuhinji in morda celo pri pripravi nekaterih »medenih specialitet«. Za te namene so zlasti uporabne različne sorte mete (*Mentha*) in drobnjaka (*Allium*), šentjanževka (*Hypericum perforatum*), timijan (*Thymus vulgaris*), origano in majaron (*Origanum vulgare* in *O. hortensis*), baldrijan (*Valeriana officinalis*), navadna zlata rozga (*Solidago virgaurea*), navadni vrednik (*Teucrium chamaedrys*), pa seveda različne sorte sivke (*Lavandula*) in še marsikaj. Pri vseh saditvah pa sta predvsem pomembna

Foto: Mojca Rehar Klancič

V mestnem okolju je zasaditev ob čebelnjaku lahko tudi bolj »umetelna«.

dober razmislek in načrtno delo. Morda si lahko pozimi za to vzamete nekoliko več časa, da boste spomladi že vedeli, kako se lotiti dela. ■

PREDSTAVITEV ČEBELARJA

Čebelar in pradedek Ivan Topole

Predsednik ČZS g. Boštjan Noč, tajnik g. Anton Tomec in poslovna sekretarka ga. Barbara Dimc smo nedavno v domu starejših občanov v Domžalah obiskali g. Ivana Topoleta, ki je v soboto, 21. novembra 2015, dopolnil 93 let in je še vedno član ČD Krtina Dob in ČZS. Na obisku so nas spremljali tudi predsednik ČD Krtina Dob g. Marjan Koderman, g. Janko Kokalj ter ga. Vera Vojska, sodelavka občinskega glasila Slamnik. G. Ivan ni mogel skriti navdušenja in presenečenja nad obiskom. Pravi, da še vedno rad pregleda revijo Slovenski čebelar, čebel pa nima več. Doma ima še vedno čebelnjak, vendar je zdaj prazen. Ob tem je izrazil upanje, da bo morda koga zamikalo,

Foto: Barbara Dimc

da bi po dedku ali pradedku podedoval čebelarstvo. G. Ivan ima sina, tri vnuke in enega pravnuka. Čas obiska je prehitro minil, vendar smo se dogovorili, da ga ob letu znova obiščemo. *Barbara Dimc*

Obiskali smo g. Jurija Senegačnika

Samo dan pred našim obiskom 14. decembra 2015 je naš član g. Jurij Senegačnik dopolnil 93 let. Ob tej priložnosti smo ga v imenu naše krovne organizacije obiskali predsednik ČZS g. Boštjan Noč, podpredsednik g. Marko Alauf in poslovna sekretarka ga. Barbara Dimc. Iz ČD Ljubljana Center sta se obiska udeležila še g. Trajče Nikoloski in g. Dušan Holzbauer. G. Senegačnik nas je lepo sprejel v svoj topel dom v središču Ljubljane. Gospa nas je pogostila z medenim kruhom, ki ga kljub svojim devetdesetim letom, peče še dandanes. G. Senegačnik še vedno čebelari v petih panjih. Kot je povedal, so to njegove »ljubice«, zato jih vedno crklja. Čebelari že od svojega 10. leta, v vsem tem času pa je čebelaril z največ 60 če-

Foto: Barbara Dimc

beljimi družinami. Vsi udeleženci obiska mu želimo še veliko zdravih let, pa tudi, da bi se znova srečali prihodnje leto. *Boštjan Noč, predsednik ČZS*

Zbiramo kuharske recepte

Z medom pogosto namažemo kos kruha, uporabljamo ga kot naravno sladilo, zelo uporaben pa je tudi v kuhinji, saj ga lahko dodajamo mesnim jedem, ribam, omakam, marinadam, zelenjavi, sadju in seveda tudi slaščičarsko-pekovskemu pecivu ...

Staro leto je za nami, novo leto je na široko odprlo vrata in nam prineslo dobre želje, nove priložnosti in tudi novo kuharsko rubriko na spletni strani ČZS z naslovom VAŠ RECEPT (Z MEDOM). Na spletni strani bomo objavljali recepte, ki bodo prispeli na e-naslov: natasa.strukelj@czs.si. Če tudi sami ustvarjate jedi z dodatkom medu in čebeljih pridelkov, potem lahko rečemo, da že veste, »kako se medenim jedem streže«. Zato bomo zelo veseli, če nam boste predstavili vaše kuharske spretnosti, nam zaupali preizkušen recept ter tako poskrbeli, da bodo vaše kuharske mojstrovine zaživele tudi v drugih kuhinjah.

Namen rubrike VAŠ RECEPT (Z MEDOM) je spodbuditi uporabo medu in čebeljih pridelkov v prehrani. Vabim vas, da s preizkušenim receptom obogatite našo

novi rubriko in tako tudi sami spodbudite uporabo medu v prehrani. Vabim vas, da prispevate recept, ki bo vseboval vse sestavine, potrebne za pripravo jedi, in sicer:

- poimenovanje jedi,
- opis jedi,
- sestavine s količinami,
- postopek priprave in
- fotografijo pripravljene jedi.

Na spletni strani ČZS bomo objavili samo tiste recepte, ki bodo v celoti izpolnjevali zahteve in ki bodo vsebovali vse sestavine. Vsak mesec bomo enega objavili v glasilu Slovenski čebelar. Proti koncu leta bomo organizirali tudi tekmovanje v kuhanju jedi z dodatkom medu in drugih čebeljih pridelkov. Poskrbeli bomo, da bo zmagovalec nagrajen. Rubriko VAŠ RECEPT (Z MEDOM) začnemo z žlahtno torto iz ajdove moke, skute in medu. Bralce vabimo, da recept preizkusijo in da prispevajo ideje iz zakladnice svojih receptov.

Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka JSSČ

Torta Strahinj – žlahtna ajdova torta s skuto in medom

Za letošnje valentinovo presenetite svojo ljubezen z žlahtno torto iz ajdove moke, skute in medu – S Torto Strahinj. V Biotehniškem centru so torto ob zaključku projekta »Kar sejemo, to žanjemo«, ki ga organizacijsko vodi ČZS, spekli dijaki programa slaščičar pod vodstvom mentorja Mirana Ahčina. Ga. Majda Kolenc Artiček, vodja promocije v Biotehniškem centru Naklo, je v izdelek vključila vse sestavine, ki so zelo pomembne tudi za projekt: ajdo in čebelje pridelke. Posebno noto naj bi torti dodala še ekološke skuta, ki jo izdelujejo v šolski mlekarni. Torto smo predstavili na sejmu Narava in zdravje ter prvi dan promocije svetovnega dneva čebel na Ministrstvu za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano. Če se še niste odločili, s čim se boste za valentinovo posladkali, vam priporočamo da preizkusite naš recept in na mizi boste imeli odlično žlahtno TORTO STRAHINJ.

Foto: Nataša Klemenčič Štrukelj

Sestavine, ki jih potrebujete: za biskvit: 5 jajc, 150 g medu, 100 g ajdove moke, 50 g praženih mletih lešnikov; za skutni nadev: 300 g polnomastne ekološke skute, 300 g sladke smetane, 1,5 žlice medu, sok ene ekološke limone, 5 g želatine; za medeno raztopino: 2 žlici medu, 1 žlica ruma in 400 ml vode; za čokoladni obliv: 200 g smetane, 150 g temne čokolade; **Priprava biskvita:** Rumenjake ločimo od beljakov. Beljake stepemo v trd sneg ter vanj vmešamo med in rumenjake. Zmesi dodamo moko z lešniki ter vse skupaj narahlo premešamo v homogeno maso. Testo vlijemo v pekač za torte s premerom 20 cm ter ga pri 175 °C pečemo 25 minut. **Priprava nadeva:** Zmešamo skuto, med, sok limone in stepeno sladko smetano. Mešanici dodamo stopljeno želatino, ki smo jo že prej namočili v 35 ml vode, tako da nastane kremast skutni nadev. **Izdelava torte:** Pečen biskvit ohladimo in ga enkrat prerežemo. Prelijemo ga z medeno raztopino (med in rum prelijemo z vodo in mešamo toliko časa, da se med raztopi). Nato spodnjo polovico biskvita nadevamo s skutnim nadevom in pokrijemo z drugo polovico namočenega biskvita. Torto oblijemo s čokoladnim oblivom. Pripravimo ga tako, da smetano zavremo, odstavimo in v njej raztopimo čokolado. Ohladimo ga na 35 °C. Nato torto še poljubno okrasimo.

Avtor recepta: Miran Ahčin, učitelj praktičnega pouka za slaščičarstvo v BC Naklo – Srednja šola

Dobrote slovenskih kmetij 2016

Začele so se priprave na 27. državno razstavo Dobrote slovenskih kmetij. Razstava, na kateri naj bi kmetije iz Slovenije in zamejstva predstavile svoje izdelke ter na ta način promovirale svojo dejavnost, bo odprta od 19. do 22. maja 2016 v minoritskem samostanu na Ptuj. V sodelovanju s Čebelarstvo zvezo Slovenije se bodo na letošnji razstavi predstavili tudi slovenski čebelarji, ki si prizadevajo, da bi 20. maj razglasili za svetovni dan čebel.

V okviru razstave bodo strokovne komisije opravile senzorična ocenjevanja štirinajstih skupin izdelkov, med katerimi bo letos prvič tudi med. Na lanski, 26. državni razstavi, je bilo ocenjenih 1.173 izdelkov, od teh pa jih je bilo kar 1.019 nagrajenih z zlatim, srebrnim ali bronastim priznanjem. Nagrajeni izdel-

ki, ki jih pripravljajo skrbne roke slovenskih gospodinj in gospodarjev, so po eni strani zagotovilo visoke kakovosti, po drugi pa ponudba nekaterih prispeva k ohranjanju kulturne dediščine slovenskega podeželja. Spodbudno je tudi vedno večje zanimanje za ocenjevanje tistih kmetij, ki svoje dobrote tržijo, saj za svoje nagrajene izdelke pridobijo pravico, da jih označijo z znakom blagovne znamke Dobrote slovenskih kmetij. Tako označene dobrote so tržno bolj prepoznavne, kupcem pa zagotavljajo kakovost.

Vse informacije o Dobrotah slovenskih kmetij in razpisu so na voljo na spletni strani: www.dobrote-slovenskihkmetij.si.
Peter Pribožič

Točilo 6 kasetno kombinirano za AŽ in LR, avtomatsko samoobračalno cena: 1.538,81 €	LR panj iz polistirena cena: 74,50 €	Komora za dekrystalizacijo medu 300 l, cena: 1.100,00 €	AŽ panj standard s kontrolo varoe cena: 115,00 €	AŽ panj 3 etažni s kontrolo varoe cena: 179,00 €

*Vse cene vsebujejo DDV

Ostalo čebelarstvo opremo si lahko ogledate na naši spletni strani: www.belokranjski-hram.si
Delovni čas: pon-pet 09:00-13:00 in 16:00-19:00, sob 08:00-12:00

Belokranjski hram d.o.o., Ulica Staneta Rozmana 16, 8340 Črnomelj, M: +386 40 745 750, +386 40 748 588, +386 31 695 485
www.belokranjski-hram.si, facebook-belokranjski hram, E: info.belokranjski-hram@t-2.si

KAKO NAPREJ SLOVENSKI ČEBELARJI ?

ČE STE NA RAZPOTJU KAKO ZAČETI ALI KAKO NAPREJ, KAKO IMETI ZDRAVE ČEBELE BREZ VAROE, KAKO IMETI MOČNE ČEBELJE DRUŽINE IN KAKO VEČJE PAŠNE DONOSE, vzemite v roke in PONOVO PREBERITE z neminljivo praktično in ekološko naravnano vsebino BOGATE knjige svetovno priznanega SLOVENSKEGA ČEBELARJA PRAKTIKA IN UČITELJA PROF.DR. JOŽETA RIHARJA:

- Varoza čebel, četrta izdaja, 10 eur
- Mana iglavcev-Napovedovanje gozdnega medenja, druga izdaja, 12 eur
- Čebelarjenje v nakladnem panju, peta izdaja, 12 eur
- Vzrejajmo boljše čebele, četrta izdaja, 16 eur

Knjige imajo boljše založene čebelarstvo trgovine.
Za naročilo lahko pokličete tudi: 041 410 171.
K ceni prištetemo 9,5% DDV in stroške pošiljanja 2,5 eura.
Pri večjih naročilih 10 in več knjig je 10% količinski popust.

Analize medu

Čebelarji, ki bi v okviru samokontrole želeli preveriti, ali njihov med vsebuje ostanke timola, kumafosa in metabolitov amitraza, ali njegovo kakovost, lahko to storijo tudi v okviru »Uredbe za čebelarstvo«. Še vedno namreč poteka ukrep **Kontrola medu, ki ga tako kot lani izvaja Kmetijski inštitut Slovenije**. Analize so za čebelarje brezplačne. Do brezplačnih analiz je upravičen čebelar, ki v okviru samokontrole odda vzorec medu v analizo in ki je najpozneje dan pred oddajo vzorcev v analizo vpisan v register čebelnjakov. Čebelar lahko odda v analizo samo en vzorec medu, in to do zapolnitve prostih zmogljivosti. Pri tem se odloči za enega izmed dveh paketov analiz pri medu. Prednost pri analizah medu imajo čebelarji, ki so vključeni v sheme kakovosti. V okviru interne kontrole medu je čebelarju v programskem obdobju 2014–2016 analiza medu financirana samo enkrat.

Za način oddaje vzorcev medu se poznajte na Kmetijskem inštitutu Slovenije (ga. Veronika Kmecl, 01/280 51 64, veronika.kmecl@kis.si). Obrazci in dodatne informacije so objavljene na naši spletni strani pod robriko **Varna hrana**. Priporočamo tudi, da od vsake serije medu shranite po en reprezentativni vzorec, saj boste s tem zavarovali sami sebe. Tako bomo npr. ob morebitni pritožbi imeli v skladišču vzorec medu, ki ga bomo lahko uporabili kot »protivzorec« za analize. Poskrbimo, da bo ta vzorec tudi vzorec resnične serije medu. Če je to mogoče, vzorce odvozamo na različnih mestih serije (lota) ali pa iz sredine skladiščne posode. Torej, če med polnimo v kozarce, shranimo kozarce, ki smo ga napolnili nekje na sredini našega dela.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

Seminar o davčnih blagajnah in računovodstvu za društva

V Čebelarskem centru Slovenije na Brdu pri Lukovici bomo v torek, 1. marca 2016, ob 16. uri, organizirali seminar o davčnih blagajnah in računovodstvu za društva. Izobraževanje je namenjeno vsem čebelarskim društvom, predvsem njihovim bla-

gajnikom. Prosimo vas, da se na seminar prijavite do 19. februarja 2016, in sicer ge. Barbari Dimc (barbara.dimc@czs.si, 041/370 409). Seminarja pa ne bo, če se nanj do roka ne bo prijavilo več kot deset udeležencev.

Tajništvo ČZS

Podatki o gibanju tehtnic od 21. 11. 2015 do 20. 1. 2016

Opazovalna postaja	Gibanje tehtnice ± kg	Opis dogajanja
Bela krajina, Poljanska gora	-2,3	poraba hrane
Bistriško Pohorje	-2,4	poraba hrane
Bled	-1,4	poraba hrane
Braslovče	-3,4	poraba hrane
Brežice	-2,1	poraba hrane
Dolenjske Toplice	-3,1	poraba hrane
Goričko, Dankovci	-1,9	poraba hrane
Goriško, Šempeter	-3,4	poraba hrane
Gorjanci, Kostanjevica na Krki	-2,0	poraba hrane
Ilirska Bistrica	-1,9	poraba hrane
Kanalsko, Tolminsko	-2,4	poraba hrane
Kočevski rog	-2,9	poraba hrane
Koper, Dekani	-2,2	poraba hrane
Kostrivnica, Lahomno	-2,4	poraba hrane
Kranjska Gora	-2,7	poraba hrane
Krim-Kurešček	-1,8	poraba hrane

Krško, Sevniško	-2,3	poraba hrane
Laško, Malič	-1,5	poraba hrane
Lendava	-2,0	poraba hrane
Ljutomer	-2,4	poraba hrane
Logaška planota, Menišija	-2,4	poraba hrane
Loška dolina, Kozarišče	-1,9	poraba hrane
Lovrenško Pohorje	-2,1	poraba hrane
Metlika	-2,2	poraba hrane
Podčetrtek	-2,4	poraba hrane
Ptuj, Haloze	-1,9	poraba hrane
Ribniško Pohorje	-2,3	poraba hrane
Slovenska Bistrica, Oplotnica	-1,9	poraba hrane
Slovenske gorice, Lenart	-2,7	poraba hrane
Stojna	-2,4	poraba hrane
Travna gora	-2,4	poraba hrane
Vransko, Prebold	-1,9	poraba hrane
Vrhnika, Borovnica	-2,1	poraba hrane
Žužemberk	-1,7	poraba hrane

Urniki usposabljanj v februarju

Vsa usposabljanja so namenjena vsem slovenskim čebelarjem. Člani ČZS morajo na usposabljanja obvezno prinesiti izkaznico ČZS! Iz

objektivnih razlogov bo urnik lahko naknadno spremenjen in dopolnjen. Vse spremembe bodo objavljene na naši spletni strani www.czs.si.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
1. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	KGZS Murska Sobota, Ulica Stefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Samec 040/436 517
2. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Kulturni center Rogaška Slatina, Celjska cesta 3 a, Rogaška Slatina	g. Janžek 031/608 879
3. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	V prostorih občine Rogatec	g. Pavlovič 040/814 270
3. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Dom kulture Skaručna, Skaručna	g. Gosar 041/767 595
4. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kandolf Borovšak 040/436 514
10. feb.	16.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Večnamenski center Cerkno, Bevkova 22, Cerkno	g. Likar 031/876 189
10. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Dom kulture Ruše, Falska cesta 24, Ruše	g. Viher 041/946 914
10. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Zadružni dom Zador, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Smrekar 041/639 440
10. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Čebelarški dom Grosuplje, Spodnje Blato 20 a, Grosuplje	g. Maver 031/266 848
10. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Boštjan Kojek	Gostišče Sadit (pri cerkvi), Križevci pri Ljutomeru	g. Ostrc 041/208 239
10. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Neblo 1b, Dobrovo	g. Stucin 041/450 240
10. feb.	17.00	Izdelava razvojnih načrtov	Nataša Klemenčič Štrukelj	OŠ Radeče, Šolska pot 5	g. Bregar 041/668 305
10. feb.	18.00	Možnosti pridobivanja in koriščenja nepovratnih sredstev	Tanja Magdič	Večnamenski center Cerkno, Bevkova 22, Cerkno	g. Likar 031/876 189
11. feb.	17.00	Perspektive tehnologije čebelarjenja v AŽ-, LR- in DB- panjih	Janez Firm	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	g. Firm 031/333 939
11. feb.	18.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Boštjan Kojek	Zavod za gluhe in naglušne, Vojkova 74, Ljubljana	g. Orel 041/399 940
15. feb.	17.00	Tehnologija čebelarjenja z različnimi izpeljankami listovnih panjev	Boštjan Kojek	Gostišče Vrbovec, Nazarje	g. Podrižnik 041/420 821
15. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	V prostorih TUŠ Kocet v Lendavi	g. Casar 041/471 088
15. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Pri Atelšku, Povir 52, Sežana	g. Atelšek 041/649 142
16. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Čebelarški dom CD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake (pri piceriji Čebelica)	g. Dolinšek 031/881 999
16. feb.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave propolisa	Tomaž Samec	Razvojni center narave Poljčane	g. Rojs 041/826 690
17. feb.	16.00	Apitehnični ukrepi	Boštjan Kojek	MGC Gaber, Cesta notranjskega odreda, Stari trg pri Ložu	g. Vičič 031/390 290
17. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Tomaž Samec	Gasilski dom Makole	g. Plaznik 040/845 118
17. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	OŠ Livada, Ulica Dušana Kraigherja 2, Ljubljana	g. Ovca 041/820 346
18. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe	Boštjan Noč	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
18. feb.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Ribiški dom Litija	g. Rozina 031/480 055
19. feb.	16.00	Vzreja čebeljih matic za lastne potrebe	Boštjan Noč	Center za medgeneracijsko druženje, Cesta notranjskega odreda 46, Stari trg pri Ložu	g. Vičič 031/390 290
22. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Boštjan Kojek	Čebelarški dom Apis Ribnica, Dolenji Lazi	g. Skulj 041/368 115
23. feb.	16.00	Priprava čebel na pašo v stacionarnem čebelnjaku	Boštjan Noč	Čebelarški dom CD Zagorje, Valvazorjeva 2, Izlake (pri piceriji Čebelica)	g. Smrkolj 041/633 566
23. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Večnamenska dvorana, Trebelno	g. Dragan 040/341 586
24. feb.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	Nataša Lilek	Sejna dvorana občine Tolmin, Ulica padlih borcev 2, Tolmin	g. Podgornik 040/800 402
24. feb.	16.00	Apitehnični ukrepi	Boštjan Kojek	Večnamenska stavba (za trgovino Jager novi gasilski dom), Sladki Vrh 9b	g. Bauman 031/261 884
24. feb.	17.00	Apitehnični ukrepi	Vlado Auguštin	Gozdarski zavod Idrija, Ahacijev trg 2, Idrija	g. Rupnik 041/475 308

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
24. feb.	17.00	Trženje čebeljih pridelkov in izdelkov	Nataša Klemenčič Štrukeli	Kulturno promocijski center Sv. Jurij ob Ščavnici	g. Zinkovič 031/524 792
25. feb.	17.00	Priprava čebeljih pridelkov za prodajo in čebelarstva zakonodaja s področja prodaje in trženja	Tanja Magdič	Kulturni center Spanski borci (bralnica v 1. nadstropju), Zaloška 61, Ljubljana	g. Trušnovec 031/253 929
25. feb.	17.00	Čebelje paše v Sloveniji	Jure Justinek	Gasilski dom, Velike Lašče	g. Borštnik 031/336 905
26. feb.	16.00	Priprava čebel na pašo v stacionarnem čebelnjaku	Boštjan Noč	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
1. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	CRIC Gorenjske, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Finzgar 041/633 185
2. mar.	16.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Restavracija Pridigar, Vuzenica	g. Zvikart 031/375 107
2. mar.	17.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Dom kulture Skaručna, Skaručna	g. Gosar 041/767 595
3. mar.	16.00	Označevanje in tehnologija pridelave cvetnega prahu	Nataša Lilek	Čebelarški center Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, Lukovica	ga. Kovačević 01/729 61 24
3. mar.	17.00	Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu – OBNOVITEV	mag. Andreja Kandolf Borovšak	Prostori občinske zgradbe v Šoštanju	g. Drev 051/341 748

Usposabljanja iz Programa ukrepov na področju čebelarstva

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Marija Sivec	Čebelarški dom, Levstikova ulica 8b, Ilirska Bistrica	ga. Urh 031/423 322
5. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	Čebelarški dom Sela pri Otovcu, Sela pri Otovcu 25	g. Milinkovič 030/604 090
10. feb.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Ivan Bračko	Kulturno promocijski center, Sveti Jurij ob Ščavnici	g. Zinkovič 031/524 792
11. feb.	17.00	Sadjarstvo in čebelarstvo	Janez Gačnik	Mozirje, v prostorih PGD (gasilski dom)	g. Podrižnik 041/420 821
12. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	CRIC Lesce, Rožna dolina 50a, Lesce	g. Stušek 041/762 651
12. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic	dr. Stanko Kapun	KGZS - Murska Sobota, Stefana Kovača 40, Murska Sobota	g. Casar 041/471 088
18. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin med letom - delavnica	Brane Borštnik	Hotel Bela krajina, Cesta bratstva in enotnosti 28, Metlika	ga. Kokot 031/393 818
18. feb.	17.00	Sadjarstvo in čebelarstvo	Janez Gačnik	Zadružni dom Zadvor, Cesta II. grupe odredov 43, Dobrunje	g. Smrekar 041/639 440
19. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic	dr. Stanko Kapun	KGZ Ptuj, Ormoška cesta 28, Ptuj	g. Repič 031/484 527
19. feb.	17.00	Prepoznavanje medovitih rastlin	Franc Šivic	Dom čebelarjev ČD Škofja Loka, Brode 37, Škofja Loka	g. Novak 041/590 166
24. feb.	17.00	Gozdne paše	Franc Podrižnik	Dom krajevne skupnosti, Tržaška 11, Vrhnika	g. Keršmanc 031/471 194
25. feb.	17.00	Oskrba čebeljih družin med letom - delavnica	Brane Borštnik	Občina Skofljica, Smarska 3, Skofljica	ga. Skufca 041/601 060
26. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	dr. Maja Smodiš Škerl	Čebelarški dom, Levstikova ulica 8b, Ilirska Bistrica	ga. Urh 031/423 322
26. feb.	17.00	Izbrana poglavja iz biologije čebel	Franc Podrižnik	Dom krajanov Virštanj, Virštanj 11	g. Ilek 041/473 517
26. feb.	17.00	Vzreja čebeljih matic	Marija Sivec	OŠ Krmelj	g. Kolenc 041/342 070

Izobraževanje Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel – Uredba 2015-2016, programsko leto 2016

Izobraževanje v okviru programa izobraževanja VF NVI s področja zdravstvenega varstva čebel po uredbi za programsko leto 2016 je predmet javnega naročila, ki opredeljuje izobraževanja na področju zdravstvenega varstva čebel s poudarkom na zdravljenju in obvladovanju varoze in se izvaja po naslednjih vsebinskih sklopih: ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebeljih družinah, ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze, pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah in izobraževanje čebelarjev začetnikov s področja zdravstvenega varstva čebel. V kolikor čebelar pri izbranem izvajalcu opravi tovrstno izobraževanje, prejme potrdilo, ki ustreza pogojem iz ukrepa tehnična pomoč čebelarjem.

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
5. feb.	17.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze	Martina Skof, dr. vet. med.	Podpeška cesta 380, Notranje gorice	ga. Skof 041/650 158
9. feb.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Thermana Park, Zdraviliška cesta 6, Laško	ga. Jurič 041/900 005
10. feb.	16.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel s področja obvladovanja varoze	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Gostišče Rifel, Trg 2, Prevalje	g. Vogel 041/347 229
11. feb.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebeljih družinah	Anita Vraničar Novak, dr. vet. med.	Dvorana krajevne skupnosti Krška vas	ga. Vraničar Novak 041/649 495

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
12. feb.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebelih družinah	Martina Skof, dr. vet. med.	Ribiški dom, Litija	ga. Skof 041/650 158
17. feb.	17.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebelih družinah	Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	OŠ Selca, Selca	g. Cencič 031/741 371
15. feb.	17.30	Ukrepi za zaščito zdravljenja čebel s področja obvladovanja varoze	mag. Lidija Matavž, dr. vet. med.	Trgovski center TUS KOCET, Lendava	g. Casar 041/471 088
18. feb.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebelih družinah	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Andragoški zavod Ljudska univerza Velenje, Titov trg 2, Velenje	ga. Jurič 041/900 005
25. feb.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebelih družinah	mag. Vida Lešnik, dr. vet. med.	Gostilna Spindler, Jurovski dol 3, Jurovski dol	g. Senekovič 031/284 590
26. feb.	17.00	Ugotavljanje in zdravljenje najpogostejših bolezni pri čebelih družinah	Mira Jenko Rogelj, dr. vet. med.	Sejna soba Občine Cerklje, Trg Davorina Jenka 13, Cerklje	ga. Jenko Rogelj 041/645 769
26. feb.	16.00	Pravilna uporaba zdravil za zdravljenje varoze pri čebelih družinah	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Anin dom, Trg 5, Prebold	ga. Jurič 041/900 005

Redno izobraževanje Veterinarske fakultete – Nacionalnega veterinarskega inštituta s področja zdravstvenega varstva čebel

Datum	Čas	Tema	Izvajalec	Kraj	Kontakt
3. feb.	18.00	Ukrepi za zagotavljanje zdravja čebel v pomladanskem obdobju.	mag. Ivo Planinc, dr. vet. med.	Ljudska univerza Postojna, Ljubljanska cesta 2, Postojna	g. Posega 031/280 247
4. feb.	16.00	Veterinarski ukrepi za preprečevanje in zatiranje hude gnilobe čebelje zalege v Gornjem Gradu	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Gostišče pri Jošku, Gornji Grad	ga. Jurič 041/900 005
22. feb.	16.00	Ukrepi za zaščito zdravja čebel in pridobivanje varnih čebeljih pridelkov v letu 2016	Alenka Jurič, dr. vet. med.	Čebelarški dom, Šmarje pri Jelšah	ga. Jurič 041/900 005

Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu

Čebelarji, ki dajejo svoje čebelje pridelke v promet, morajo zagotavljati tako njihovo kakovost in varnost kot tudi sledljivost. V pomoč pri tem so jim lahko Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu na načelih sistema HACCP (v nadaljevanju Smernice), ki jih je pripravila ČZS, potrdila pa jih je Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin. Za čebelarje izvajamo usposabljanja o Smernicah, v krajši obliki pa za obnovitev znanja (v urniku so objavljeni kot Smernice dobrih higienskih navad v čebelarstvu - OBNOVITEV) za tiste čebelarje, ki so osnovno usposabljanje že uspešno opravili. V obeh primerih

sledi usposabljanju tudi preverjanje znanja, ki je podlaga za izdajo potrdila o udeležbi. **Na usposabljanje se je treba prijaviti bodisi prek eČebelarja bodisi na e-naslov: zlatica.kovacevic@czs.si ali na tel. št. 01/729 61 24 najpozneje dva dni pred izvedbo izobraževanja. Obvezna prijava je potrebna tudi na usposabljanju za Apitehnične ukrepe. Na usposabljanje obvezne prinesite tudi čebelarsko kartico!** Tako kot vsa leta doslej bo spomladi izvedenih kar nekaj usposabljanj o tej temi, datumi pa so objavljeni v urniku usposabljanj.

Mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka JSSČ

MIZARSTVO KRŽE 1930

Prasilčki (5s, 7s), AŽ-panji (9s, 10s, 11s, 12s), AŽ-Kozinc 11+3, trietažni AŽ (9s, 10s), lipovi satniki, pitalniki Francič, distančni vložki

Po želji izdelamo tudi druge vrste panjev. Panji so iz masivnega smrekovega lesa, rogljičeni (činkani). Blago vam lahko pošljemo po hitri pošti.

MIZARSTVO KRŽE 1930

Idrijska 10, 1360 Vrhnika
Telefon/faks: 01/ 755-13-17
GSM: 041 420 200
E-pošta: spelakrze@yahoo.com

Z veljavno čebelarsko izkaznico priznamo 4% popust pri nakupu v vrednosti več kot 42 EUR.

PRODAM

Čebelarstvo uniformo, suknjič in telovnik št. 54, nošena dvakrat, praktično nova, mogoča menjava za številko 50, tel.: 041/231 633, 041/751 359.

Doma vzgojene dvoletne sadike čebeljega drevesa evodija in nekaj koelreuterije (mehurnik), presajamo zgodaj spomladi, tel.: 041/410 152.

Matični mleček, gozdni in akacijev med, tel.: 070/492 593.

Med, tel.: 031/244 601.

Akacijev med, večjo količino, ter čebelji vosek, tel.: 041/298 199.

Akacijev, cvetlični in kostanjev med, tel.: 041/682 020.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, gozdni in hojev med ter med oljne ogrščice, lastne pridelave, cena po dogovoru, tel.: 041/252 695.

Akacijev, cvetlični, kostanjev, gozdni in hojev med ter cvetni prah in matični mleček, tel.: 041/587 573.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, mogoča dostava, tel.: 031/651 378.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, tel.: 051/276 589.

Akacijev, cvetlični in gozdni med, mogoča dostava, tel.: 031/651 378.

Akacijev, cvetlični, hojev in ajdov med, tel.: 031/810 337.

Akacijev in gozdni med ter svež, zamrznjen cvetni prah, tel.: 070/753 113.

Cvetlični med ter 7,5-litrski krmilnik za 10-satne panje, tel.: 051/225 916.

Cvetlični med, večjo količino, ter kostanjeve kole, tel.: 051/225 916.

Gozdni med, 900 kg, mogoča dostava po Sloveniji, tel.: 041/385 620.

Gozdni in hojev med, tel.: 070/739 053.

Gozdni in hojev med ter več čebeljih družin na 5, 7 in 10 AŽ-satih (Velike Lašče), tel.: 01/788 91 21.

Kakovosten akacijev med v 900 g kozarcih, opravljena laboratorijska analiza, srebrna plaketa, mogoča dostava (Krajinški park Goričko), tel.: 041/340 408.

Kakovosten, akacijev, gozdni in hojev med v kozarcih ali sodih, tel.: 070/869 248.

Večjo količino cvetličnega in akacijevga medu (Ormož), tel.: 031/326 959.

Deset rezervnih čebeljih družin na 7 in 10 AŽ-satih, tel.: 041/343 535.

Deset zdravih, gospodarskih čebeljih družin na 10 AŽ-satih ter sadike drena (Kočevje), tel.: 031/389 605.

Deset zdravih čebeljih družin na 10 satih in nekaj družin na 7 satih, tel.: 031/664 520.

Deset čebeljih družin z lanskimi maticami na mladih AŽ-satih ter deset na LR-satih, v začetku aprila, tel.: 031/556 244.

50 čebeljih družin na 10 AŽ-satih z zabojsnikom ali brez njega (Prekmurje), tel.: 031/421 887.

Čebelje družine na 1/1 in 2/3 LR-satih z lansko matico, zbiram rezervacije za prevzem v aprilu 2016, tel.: 031/396 411.

Čebelje družine na AŽ-, LR- in DB-satih ter zažičene AŽ-, LR- in DB-satnike (Kobarid), tel.: 031/870 709.

Več čebeljih družin na LR-, AŽ- in RV-satih (Kočevje), tel.: 040/865 988.

Približno 3 m³ lipovega lesa, 1,5 m³ slivovega lesa, 1,5 m³ hruškovega lesa, les je v hlodih, mogoč razrez, tel.: 03/563 52 31.

Lipove AŽ-satnike, kakovostne, lepljene, zbite, navrtanih 6 lukenj, vogali so pobrušeni, ter zabojsnik za prevoz 10 in 12 AŽ-panjev, tel.: 031/753 345.

Nekaj povsem novih in še nerabljenih AŽ-prašilkov, 2 sata, tel.: 041/651 829.

AŽ- (polovičarje, 9-satne) in nakladne panje, zaklade za 10-satne AŽ-panje (po 15 kosov), vse malo rabljeno in ugodno, tel.: 041/779 236.

40 AŽ-panjev in 10 trietažnih AŽ-panjev, naseljeni (okolica Ptuja), tel.: 040/292 555.

Novo 7- in 10-satne AŽ-panje, tudi trietažne, tel.: 031/501 801 (po 18. uri).

2/3 LR-panj, nadgrajen za uspešnejše čebelarjenje, tel.: 05/308 04 67, 041/875 255.

Nakladne panje s satniki, številke Slovenskega čebelarja, različne knjige o čebelah in priročnike, tel.: 041/215 828.

Tovornjak IVECO 55-9 z nadgradnjo za 60 AŽ-panjev, registriran do 4/2016, tel.: 041/614 683.

40 štirilitrskih krmilnikov za 10-satne AŽ-panje, tel.: 051/430 900.

Plastične posode za med, po 35 in 50 litrov, tel.: 041/625 127.

KUPIM

40 kg čistega čebeljega voska za izdelavo satnic, tel.: 051/631 912.

Večjo količino čebeljega voska, prevzem mogoč kjer koli v Sloveniji, tel.: 041/386 697.

Rabljene AŽ-panje, čim bolj ohranjene, tel.: 040/803 953.

Sublimator za oksalno kislino na 220 V, tehnično brezhiben in dobro ohranjen, tel.: 040/838 956.

KIPGO

ČEBELARSKA OPREMA

BATUJE 83, 5262 ČRNIČE
 ☎(05) 368 45 80, ☎(05) 368 45 81
 GSM 051 614 683
 www.kipgo.net; kipgob@gmail.com
 PE LUKOVICA, BRDO 8, 1225 LUKOVICA
 ☎(01) 729 61 30, e-mail: cebelarna.lukovica@gmail.com

-PRIPOMOČKI ZA ODKRIVANJE SATOV
 -CEDILA
 -KADILNIKI
 -ZAŠČITNA OPREMA
 -PANJI IN OPREMA
 -SATNICE
 -OSTALI ČEBELARSKI
 PRIPOMOČKI

NAROČENO
 POŠLJEMO
 TUDI PO
 POŠTI!

PRIVOŠČITE
 VAŠIM ČEBELAM
 NAJBOLJŠE!
INVERTNE POGAČE

30% VEČJA STIMULACIJA

SESTAVA:
 FRUKTOZA 42%
 DEKSTROZA 51,5%
 MALTOZA 2,5%
 TRIOZA 2%
 SLADKOR 2%

PANJI IN SATNIKI
 LR (STANDARD,
 2/3, 1/2) IN DB
 TER
 DELI PANJEV

**NADGRADNJE
 KAMIONOV**

Čebelarjem z
 veljavno člansko
 izkaznico priznamo 4%
 popusta pri gotovinskem
 nakupu v vrednosti nad 50
 EUR v naših prodajalnah.

POGONI ZA
 TANGENTIALNA,
 KASSETNA IN
 RADIALNA TOČILA

ZABOJNIKI ZA
 PREVOZ AŽ IN LR
 PANJEV PANJEV

**NUDIMO
 IZDELAVO
 SATNIC
 IZ VAŠEGA VOSKA**

-MIN. KOLIČINA VOSKA
 10 KG

IZDELUJEMO:

-PRAŠILČKE: 3S,
 4S, 5S, 7S
 -PANJE AŽ: 9S, 10S,
 po naročilu 11S, 12S
 -PANJE AŽ 3E 9S,
 10S, po naročilu 11S
 -PANJI AŽ KOZINC
 11+3

URNIK

BATUJE	LUKOVICA
pon-pet 8 00-11 30	pon-pet 9 00-13 00
12 30-16 00	13 30-17 00
sob. ZAPRTO	sob. ZAPRTO

**ZAPOSILTIVENI
 OGLAS:**

Zaposlimo prodajalca za
 delo v trgovini v PE Batuje
 iz UE Nova Gorica,
 Ajdovščina ali Sežana.
 Zahteva: znanje
 italijanskega jezika
 Informacije in prošnje na:
 kipgob@gmail.com ali
 041 614 683

**ČISTEJŠI
 CVETNI PRAH**

OSNIKALNIKI ZA CVETNI PRAH ZA
 AŽ IN LR PANJ
**VEČJA KOLIČINA CV.
 PRAHU**
**IZDELUJEMO PANJE
 AŽ Z NOTRANJIM
 SMUKALNIKOM**

Zveza čebelarjev »Lipa« Pazin organizira tradicionalno mednarodno prodajno razstavo čebelarске opreme in čebeljih pridelkov ter strokovnoizobraževalno srečanje

11. DANI MEDA

PAZIN - ISTR
 26.-27. februarja 2016.

11. dnevi medu – Pazin, Hrvaška, 26.-27. februarja 2016. bodo potekali v prostorih nove športne dvorane v mestu Pazin. Soorganizatorja prireditve sta LAG »Središnja Istra« njena pokroviteljja pa Istrska županija in mesto Pazin.

PETEK, 26. februarja 2016.

10.00 Slovesno odprtje razstave

18.30 Slovesna podelitev priznanj najbolje ocenjenim vrstam medu

SOBOTA, 27. februarja 2016.

9.30–13.30 Strokovnoizobraževalno srečanje (dvorana za predavanja)

11.00 Izobraževalna predstavitev ocenjevanja senzoričnih lastnosti medu

Vse dodatne informacije dobite po tel. št. 099/801 67 87

– g. Ranko Andelini, predsednik Zveze čebelarjev

»Lipa« Pazin ali po e-pošti: vina.andjelini@gmail.com

in po tel. št. 099/820 15 02 – Željko Ravnić ali po e-pošti:

zeljko.ravnic@lipa-pazin.hr ter na spletni strani

www.lipa-pazin.hr.

ČEBELARSTVO MARKO DEBEVEC

ČUŽA 7, 1360 VRHNIKA

tel.: (01) 755 12 82

faks: (01) 755 73 52

apis.md@siol.net

APIS M&D[®]

Delovni čas:
ob delavnikih 9.00–12.00
16.00–18.00
ob sobotah 9.00–12.00

Trgovina in proizvodnja: Opekarska 16 na Vrhniki

AŽ-PANJI 10-SATNI

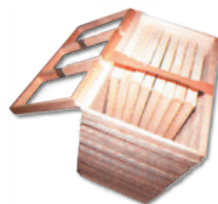
TRIETAŽNI AŽ-PANJ

NAKLADNI AŽ-PANJ

PREDELAVA VOSKA V
SATNICE
SAMO 1,15 EUR/KG

SATNIKI:
AŽ – VRTAN,
LEPLJEN, ZBIT,
LR – STANDARD LR 2/3

PRAŠILČEK
AŽ 3-, 5-, 7- IN 9-SATNI

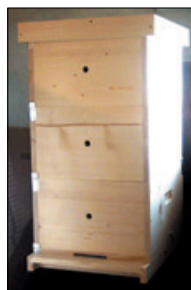
- Naročeno blago pošljemo tudi po hitri paketni pošti (z izjemo lomljivih izdelkov).
- Prekuhava voščin brez medu in cvetnega prahu v zaprtih plastičnih vrečah do 31. 3. 2016.
- Sati morajo biti prešteti, sicer menjava ne bo mogoča.
- Po izjemno nizki ceni vam iz vašega voska izdelamo satnice – 1,15 eur/kg.
- Vosek steriliziramo pri 125 °C. ■ Odkupujemo vosek po največ 7,00 EUR/kg.

GRELNIKI
ZA MED 187 EUR

KAKOVOSTNA RSF-POSODA
IN TOČILA

STANDARDNI LR-PANJ IN
DVOTRETINJSKI LR-PANJ

ŽICA ZA SATNIKE
250 g RSF – 4,8 EUR
250 g CINKANE – 2,5 EUR

KRMILNIK ZA PLASTENKO

STIMI – 1,25 EUR/KG
OZ. 1,19 EUR/KG (5% KOLIČINSKI POPUST)
PRI NAKUPU VEČ KOT 100 KG.

- Panji so izdelani natančno in kakovostno.
- Uporabljamo vodoodporne materiale in lepila.
- Kakovostna izdelava po ugodni ceni.

Priznana vzrejalšče čebeljih matic Debevec. Sprejemamo prednaročila.
Prodamo večje število čebeljih družin na AŽ-satih. Sprejemamo naročila.

HERMAN ZAVRŠNIK
1929–2015

Herman je bil starosta vrhniških čebelarjev in velik čebelar, ne sicer po številu panjev, temveč po svoji čebelarški modrosti. Čebelariti je začel že v mladosti in vse od tedaj je vzorno skrbel za svoje čebele. Vedno smo cenili njegovo strokovno mnenje. Svoje izkušnje je rad delil z mlajšimi čebelarji in tudi s šolarji. Neprecenljiv je bil njegov prispevek pri organizaciji okroglih obletnic ČD Vrhnika. Član je bil od leta 1952. Kar 40 let je bil član upravnega odbora društva, od tega dva mandata tudi njegov predsednik. Za svoje delo je prejel vsa društvena čebelarstva priznanja ter odličja A. J. III., II. in I. stopnje. Za vse zasluge za razvoj vrhniškega in slovenskega čebelarstva je bil imenovan tudi za častnega predsednika ČD Vrhnika. *ČD Vrhnika*

JOŽE TRŠAR
1950–2015

Čebelariti je začel pri 45 letih na svojem vrtu na Mirkah in še na Tojnicah. Čebele je tudi prevajal na pašo. Član našega društva je bil od leta 1996. Član upravnega odbora je bil 18 let, od tega kar 17 let tajnik društva. Neprecenljiv je bil njegov prispevek pri organizaciji 100-letnice ČD Vrhnika. Priskrbel, zbral in obnovil je številne arhivske eksponate, od lojtnika do krajničev in številnih zgodovinskih fotografij. Vedno je bil pripravljen priskočiti na pomoč, tako da je številnim nesebično posredoval svoje znanje ali jim podaril družino, roj ali matico. Svoje znanje je posredoval tudi malčkom v vrtcu in šolarjem. Za čebelarjenje je navdušil tudi svoje tri nečake in vnuka. Ob 100-letnici ČD Vrhnika je prejel tudi odličje Antona Janše III. stopnje. *ČD Vrhnika*

PAVEL POTOČNIK
1932–2015

Lani smo se poslovili od našega Pavlija Potočnika, ki je bil vse od leta 1980 član ČD Prevalje in ČZS. Kot veterinar je bil v društvu odgovoren za zdravstveno varstvo čebel, tako da je bilo to področje v obdobju njegovega vodstva na zavidljivi ravni.

Bil je član upravnega odbora in na različnih položajih v Čebelarški zvezi za Mežiško dolino. Za svoje delo v čebelarstvu je prejel odličja Antona Janše III., II. in I. stopnje ter številna druga priznanja in pohvale. Skratka, bil je vzoren čebelar, rad pa je tudi prepeval. Spominjali se ga bomo predvsem po njegovem prispevku k razvoju društva. *ČD Prevalje*

ANTON ŠRAJ
1953–2015

Sredi novembra 2015 smo se čebelarji ČD Stična z društvenim prapornom poslovili od našega prijatelja in dejavnega člana Antona Šraja. Bil je velik ljubitelj narave, zato ni čudno, da so čebele postale del njegovega življenja. Čebelaril je s 50 gospodarskimi družinami, zelo ponosen pa je bil na svoj na novo zgrajeni čebelnjak. Svoje znanje in čebelarstvo tradicijo je kot mentor posredoval osmim mladim čebelarjem. Društvo mu je za njegovo vestno delo podelilo odličje Antona Janše III. stopnje. Svoje čebele je lani jeseni še zadnjič pripravil na zimski počitek, potem pa je bila bolezen močnejša od njegove volje po življenju. Za njegove čebelice bo poslej skrbel njegov sin Tomaž. Čebelarji ČD Stična se ga bomo spominjali kot dobrega in poštenega prijatelja ter ga ohranili v lepem spominu. *ČD Stična*

STANKO PODGORŠEK
1936–2015

Avgusta leta 2015 smo se poslovili od našega člana Stanka Podgorška. Ob koncu svoje poklicne poti, ki jo je sklenil v Tovarni Boris Kidrič v Mariboru, je začel leta 1980 čebelariti. V dveh čebelnjakih je skrbel za več čebeljih družin. Redno se je udeleževal društvenih sestankov, na katerih je pogosto sodeloval v strokovnih debatah o čebelah ter z nasveti pomagal tudi mlajšim članom. Prejel je tudi odličji Antona Janše III. in II. stopnje. Ohranili ga bomo v lepem spominu.

ČD Peter Močnik Studenci Pekre

MARJAN ČEPE – ČEBELKO
1950–2015

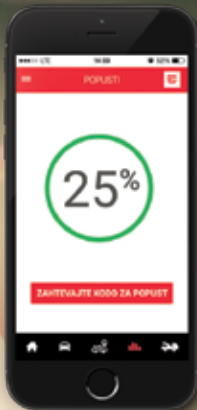

Pokojni Marjan Čepe je začel čebelariti že pri desetih letih, pri enaindvajsetih pa je postavil svoj prvi čebelnjak s 15 panji. Leta 1981 je prejel odličje Antona Janše III. stopnje, dve leti pozneje pa je opravil izpit za preglednika. Na začetku devetdesetih let je opustil redno službo in začel poklicno pot kmeta čebelarja. Sledila so leta delovanja v prid čebelarstvu na Podravskega in širše. V letih od 1996–2000 je postavil veliko samostojnih čebelarstev razstav, sodeloval je na različnih strokovnih predavanjih ter velikokrat nastopil tudi po televiziji. Za njegovo aktivno delo mu je ČZDM leta 1998 podelila odličje Antona Janše II. stopnje. Prejel je številna priznanja in medalje na domačih in mednarodnih ocenjevanjih medu. Leta 2006 je postal čebelarški mojster. Nikakor ne smemo pozabiti njegovih prizadevanj za izobraževanje mladih čebelarjev, njegova največja zapuščina – čebelarški muzej pa je vsekako vreden ogleda. *ČD Ruše*

Z DRAJVOM
do 25%
popusta!

#varendrajv

Zavarovalnica Triglav

Vse bo v redu.

triglav

drajv.triglav.si

Glasilo Slovenski čebelar je ustanovilo Slovensko čebelarsko društvo za Kranjsko, Štajersko, Koroško in Primorsko leta 1898. Izdaja ga Čebelarska zveza Slovenije, Brdo pri Lukovici 8, 1225 Lukovica.

Transakcijski račun ČZS: 02300-0013332083, matična številka ČZS: 5141729, ID za DDV: SI 81079435, šifra dejavnosti: 94.120.

KONTAKTNI PODATKI ČEBELARSKE ZVEZE SLOVENIJE: Tajništvo: 01/729 61 00, faks: 01/729 61 32, info@czs.si, www.czs.si, Anton Tomec, tajnik: 01/729 61 02, 031/236 041, anton.tomec@czs.si, Barbara Dimc, poslovna sekretarka: 041/370 409, barbara.dimc@czs.si, Boštjan Noč, predsednik: 01/729 61 06, 040/436 512, nocb@czs.si. **Uredništvo:** Marko Borko, urednik: 01/729 61 14, 051/637 204, marko.borko@czs.si, www.czs.si/slovenskicebelar.php.

Priznana rejska organizacija: dr. Peter Kozmus, strokovni vodja: 01/729 61 16, 041/352 997, peter.kozmus@czs.si. **Opazovalno-napovedovalna služba:** Jure Justinek, vodja ONS: 01/729 61 31, 041/644 217, jure.justinek@czs.si, avtomatski telefonski odzivnik: 01/729 61 20, [https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/Čebelarska knjižnica Janeza Goličnika](https://ecelebar.czs.si/User/Login?returnUrl=/Čebelarska%20knjižnica%20Janeza%20Goličnika): vsak prvi delovni četrtek v mesecu od 13. do 17. ure: 01/729 61 11, cebelarskajniznica@czs.si, www.czs.si/knjiznica.php. **Ohranimo čebele:** www.ohranimo-cebele.si. **Sklad za ohranitev kranjske čebele:** www.czs.si/sklad.php. **Spletna trgovina ČZS:** www.czs.si/eshop/index.php.

KONTAKTNI PODATKI JAVNE SVETOVALNE SLUŽBE V ČEBELARSTVU: Lidija Senič, vodja službe: 01/729 61 10, 040/436 515, lidija.senic@czs.si, Vlado Auguštin, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 24, 040/436 516, vlado.augustin@czs.si, Boštjan Kojek, svetovalec specialist za tehnologijo čebelarjenja: 01/729 61 10, 030/604 015, bostjan.kojek@czs.si, Tanja Magdič, svetovalka specialistka za ekonomiko: 01/729 61 04, 040/436 513, tanja.magdic@czs.si, Nataša Klemenčič Štrukelj, svetovalka specialistka za ekonomiko, 01/729 61 24, 040/436 518, natasa.klemenc.strukelj@czs.si, mag. Andreja Kandolf Borovšak, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 33, 040/436 514, andreja.kandolf@czs.si, Nataša Lilek, svetovalka specialistka za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 29, 040/436 519, natasa.lilek@czs.si, Tomaž Samec, svetovalec specialist za zagotavljanje varne hrane: 01/729 61 18, 040/436 517, tomaz.samec@czs.si, Zlatica Kovačević, administrativna delavka, 01/729 61 24, zlatica.kovacevic@czs.si.

Uredniški odbor: Vlado Auguštin, Marko Borko, Brane Borštnik, Janez Gregori, prof. biol., Maksimiljan Gržina, Borut Preinfalk, dr. vet. med., dr. Maja Smodiš Škerl, dr. vet. med., Tone Žakelj

Urednik: Marko Borko, univ. dipl. ped., lektorica: Nuša Radinja, prof.

Oddaja prispevkov: članki do petega, obvestila, reklame, mali oglasi do desetega v mesecu.

Avtorjem priporočamo, da v člankih uporabljajo strokovno izrazje v skladu s Čebelarskim terminološkim slovarjem. Mnenje avtorjev člankov ni nujno mnenje uredništva. Uredništvo ne odgovarja za vsebino malih oglasov. Prispevki so v elektronski obliki brezplačno in javno objavljeni na spletnem portalu ČZS, spletnem portalu Digitalne knjižnice Slovenije in drugih spletnih straneh.

Reklamni oglasi: cela barvna stran 500 € (ovitek) oz. 300 € (notranjost), pol strani 150 €, tretjina strani 100 €, četrt strani 70 €, petina strani 50 €, pasica 20 €. Popust pri ceni za 3- do 5-kratno objavo reklamnega oglasa je 10 %, za 6- do 10-kratno objavo 20 %, za celoletno objavo 30 %. Člani lahko dvakrat na leto objavijo brezplačne oglase do 20 besed, vsaka nadaljnja beseda je 0,25 €. Splošni oglasi po 0,25 € za besedo, enako tudi za osmrtnice, ki vsebujejo več kot 80 besed. Osmrtnice ne smejo biti daljše od 200 besed. Cene so brez DDV.

Priprava za tisk in tisk: Medium, d. o. o., Žirovnica 60c, 4274 Žirovnica

Tiskano na papirju s FSC certifikatom (trajnostno gospodarjenje z gozdovi).

Naklada: 8000, tiskano: 27. 1. 2016

Glasilo Slovenski čebelar, ki ga izdaja Čebelarska zveza Slovenije s sedežem na Brdu pri Lukovici, je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport RS pod zaporedno številko 585.

Izdaja Slovenskega čebelarja je delno financirana iz sredstev Javne svetovalne službe v čebelarstvu.

PE ČEBELARSKI CENTER MARIBOR

Streliška 150, Maribor - Tel/Fax: 02 / 331 80 10

Delovni čas: od ponedeljka do petka od 9. do 17. ure,
sobota: od 8. do 13. ure; v nedeljo zaprto.

GSM: 051/348-426

e-mail: jana.pp@amis.net

www.cebelski-center.si

Zaščitna oprema za
čebelarjenje
Posode in točila za med
Sladkor in sladkorne
pogače, sirup za čebele

Nudimo vam:
Voščene satnice AŽ, LR
Satniki AŽ - lipovi, rogljičeni
Panji AŽ, LR, LR 2/3
Drobni pribor

Kozarce za med
Pokrovčke s čebeljimi motivi
Stekleničke za propolis
Steklenice raznih oblik in velikosti
Kartonsko in plastično embalažo

Naročeno blago vam lahko pošljemo po hitri pošti,
pri večji količini pa po želji dostavimo na dom!

PE ČEBELARNA OB PARKU

Tyrševa 26, Maribor, Tel./Fax: 02/251 60 12

Delovni čas:

Pon., sre., pet. odprto od 9h - 17h

JANA - Trgovina, posredovanje, zastopanje - Jana Pušnik Pokrivač s.p., Maribor

ČEBELARSTVO RIHAR - KOCJAN

Robert Kocjan s.p.

Gabrje 42, 1356 Dobrova

Tel.: 01 36 41 106, faks.: 01 36 41 307

GSM.: 031 351 964

e-pošta: robineli@siol.net

WWW.RIHAR-KOCJAN.SI

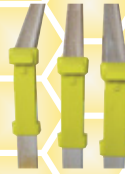
IZDELAVA ČEBELARSKE OPREME
ČEBELARSTVO - TRGOVINA

MATIČNA REŠETKA

PLASTIČNA TESTNA MREŽA

PLASTIČNO OBEŠALO

NOVO IIIII
NERJAVEČA OJAČANA
RAZSTOJIŠČA

OBVEŠČAMO VAS, DA
STAREGA SATJA IN
POKROVČKOV, NE
KUHAMO VEČ!!

IZOLACIJSKA PENA

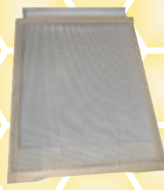

ČEBELJE POGAČE

SATNICE

SATNIKI

LESENA TESTNA MREŽA

OJAČANA RAZSTOJIŠČA

VSE ZA OBNOVO PANJEV

Delovni čas: od pon. do čet.: 08-12 in 15-18, pet.: 08-15

ZMERNE CENE - TRADICIJA - KVALITETA - IZKUŠNJE, PRIDOBLENE V LASTNEM ČEBELARSTVU

Naročeno blago vam lahko odpošljemo s paketno pošto.